Gun Kessle och Jan Myrdal

Kina: Revolutionen går vidare

Bokförlaget PAN/Norstedts Stockholm 1970

Omslagsbild Gun Kessle Liu Lu-wa, nio år, klass II Liu Ling skola © Gun Kessle och Jan Myrdal 1970 • Grafisk formgivning: Leif Zetterling-Produktion • Tryckt hos Boktryckeri AB Thule, Stockholm 1970

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken digitaliserades direkt från original och anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i juni 2014 av Bert H. Detta sedan Jan Myrdal tillkännagivit att alla hans böcker får spridas fritt, vilket Projekt Runeberg har tolkat som den fria licensen Creative Commons, Erkännande, Dela lika (CC-BY-SA). Detta torde gälla även för de illustrationer som Myrdals hustru Gun Kessle har bidragit med.

Till minnet av

Li Tiu-hua} "Gamle Sekreteraren" död i magcancer augusti 1965”... Om man vill iaktta så måste man iaktta därnere där man kan överblicka hur det arbetas på att bygga upp det nya livet, i arbetarkvarter ute i provinsen eller på landet... inte i centrum av de rasande angreppen på huvudstaden, den ursinniga kampen mot sammansvärjningar, de huvudstadsintellektuellas fradgande ilska, utan på landet eller i en fabrik i provinsen (eller vid fronten). Där är det lätt att genom direkt iakttagelse skilja det sig upplösande gamla från det groende nya ...”

Brev från V. I. Lenin till A. M. Gorkij 31.7. 1919Ordförklaringar

1 yuan ca 2,15 kronor

1 li 500 meter

1 chi 33,33 centimeter

1 jin 500 gram

1 mu 0,0666 hektar

kang den underifrån uppvärmda lerbäddenLiu Ling — Sju år senare

Vi kommer åter till Liu Ling tidigt en morgon senhösten 1969. Ännu ligger nattfrosten kvar i skuggan. Luften är hög. Byn har förändrats.

Byn ser annorlunda ut. År 1962 var det bara skolan och den länga administrationslokaler i vilken vi bodde som bestod av stengrottor. Resten var jordgrottor. (Orden stengrottor och jordgrottor är vilseledande. Det tar minst lika mycket arbetskraft att bygga en jordgrotta som att bygga ett hus. Men jordgrottan är en bättre bostad. Stengrottan är egentligen ett ovanligt stabilt och välisolerat stenhus.)

Nu skall skolan bygga nytt. Man hugger sten för de nya skol-grottoma. I den grotta där jag arbetade år 1962 bor nu studenter från Sian och vår sovgrotta har blivit lagerlokal. En länga om tio nya grottor har byggts för

brigadens behov. Läkarmottagning, två samlingslokaler (förbundna med dubbeldörrar), kontor för arbetsgrupperna och brigaden (dessa kontor fungerar samtidigt som bostäder) .

I huvudbyn har nästan hälften av alla hushåll (16 av 37) flyttat in i nya stengrottor. (När det gäller hela brigaden är det 59 av 161 hushåll som flyttat in i nya stengrottor.) Alla dessa har byggts under kulturrevolutionen. De byggs av brigadens bygglag. Genom rationaliseringar har byggnadskostnadema kunnat sänkas med ungefär 10 % under de senaste tre åren.

Det var år 1966 som brigaden började bygga stengrottor. Det hade talats om det tidigare. Man hade dock inte kunnat enas om investeringarna. Men år 1966 byggdes stengrottorna till nudelfa-briken.

— Under detta bygge, sade Feng Chang-yeh, tog diskussionen vid. Man borde kunna förverkliga tankarna på att bygga om hela byn. Några menade att det var omöjligt. Det skulle kosta alltför mycket. Vi diskuterade denna fråga många gånger. Vi utgick frånMao Tse-tungs tänkande. Vi måste lära av Tachai arbetsbrigad i Shansiprovinsen. Den hade ju själv kunnt ändra förhållandena och bryta med fattigdom och efterblivenhet. Diskussionerna höll på mycket länge. Till slut nådde vi fram till enhet. Det var egentligen två skäl till att vi åren 1963, 1964, 1965 inte förverkligade de planer vi haft 1962. Dels hade man inte sparat tillräckligt. Det behövs ju att man spar för att man skall kunna bygga stengrottor. Dels hade vi då en felaktig politik. Vi följde Liu Shao-chis linje och kadrerna ledde inte massorna på rätt väg.

Genomsnittligt låg byggnadskostnaderna på 220 yuan per grotta. Hushållen byggde vanligtvis två stengrottor och behöll den gamla jordgrottan som lagerlokal och förvaringsutrymme. I vissa fall användes den gamla grottan som bostad för de äldre familjemedlemmarna. Mau Pei-hsin byggde två stengrottor åt sig, hans far Mau Ke-yeh bodde kvar i den gamla bostaden.

— De nya bostäderna, sade Mau Pei-hsin, är bättre och rymligare. De har många fördelar. När man inte längre bor trångt är det också lättare att planera familjen. För dem som bor trångt är det ofta besvärligt att använda preventivmedel.

Byggnadskostnaderna kunde variera beroende på var man byggde (det blev billigare att bygga i sluttningen och dyrare att bygga på plan mark; det blev billigare att bygga när grundförhållandena var goda och dyrare när de krävde mycket schaktnings-arbete) och hur man byggde (om man ville ha en stenfasad eller om man nöjde sig med en vitkalkad tegelfasad).

Mau Pei-hsins två grottor kostade sammanlagt 520 yuan. Per grotta blev kostnaderna: Stenhuggeriarbetet och transporten från stenbrottet till byggplatsen, 60 yuan; schaktningsarbetet, 40 yuan; byggarbetet, 50 yuan; snickerierna, 60 yuan. Därtill kom arbetslagets mat, 50 yuan. Då hade han också fått ett par extra skåp och en arbetsbänk.

Byggena finansierades genom privat sparande (för att få ett begrepp om vad det innebär kan man säga att varje stengrotta motsvarar fyra hushållsgrisar). Men brigaden kan också lämna räntefria lån för husbygge. År 1968 hade till exempel Ma Hai-hsiu lånat 80 yuan till sitt bygge. Detta hade återbetalats vid årets slut.

Snickaren som gjorde fönster och dörrar var en yrkesman. Han komponerade fönstervalvets gallerverk speciellt för varje hus-håll. Det fanns inte två nya gallerverk som var lika i byn.

— Han vill att fasaden skall passa familjen, sade Mau Pei-hsin. Om det finns några blommor de tycker speciellt mycket om gör han ett mönster med just dessa blommor. Det skall finnas harmoni mellan familjen och det hus de bor i. Därför blir inga två fönster lika här hos oss. Det är ingenting man betalar för. Det är hans yrke. Han får betalt av brigaden för sina dagsverken och vi som bygger hus betalar för snickerierna alltefter hur många fönster och dörrar och skåp vi vill ha.

Denna omsorg om det estetiska gällde inte bara för de privata byggena, den gällde naturligtvis även för brigadens egna byggen. År 1962 hade det funnits ett par olika typer av gallerverk. Nu — efter kulturrevolutionen — hade varje nybygge individualiserats. Man byggde inte bara mer, man byggde hållbarare och vackrare.

Det fanns nu en byggnadsplan. Familjerna bestämmer själva när de vill bygga och hur stort de vill bygga. Normalt är att bygga två stengrottor. I ett enda fall har ett hushåll byggt en grotta, i ett par fall har det byggts tre grottor. Det har berott på familj e-storlek. Men Revolutionskommittén måste se till att byggplatsen är lämplig. ”Det är bättre och billigare om man bygger i längor.”

Man bygger planmässigt. Brigadens byggnadslag går från den ena byn till den andra. Stengrottor är inte bara dyrare att bygga än vanliga hus; de kräver också längre tid. De måste stå öppna och torka ut över en sommar innan de putsas. Sedan måste de torka ytterligare några månader innan snickeriarbetena kan utföras och familjerna flytta in. Först genom att planera byggnads^ arbetena för hela brigaden kan man arbeta rationellt och spara in på byggnadskostnadema.

Men byggnadsplanen för brigaden bestäms inte av Revolutionskommittén på slutet möte. Planen förbereds genom allmän diskussion på öppna massmöten, den bearbetas av Revolutionskommittén men kan beslutas först efter nya och omsorgsfulla diskussioner på öppna massmöten.

Huvuddragen i brigadens byggnadsplan är redan fastställda. Om fem till tio år skall samtliga hushåll i brigaden ha flyttat in i nya stengrottor. Men stengrottor kan stå i femhundra år utan mer genomgripande reparationer. Det som nu byggs kommer att stå länge. Därför är det viktigt att var och en noga tänker igenom den framtida planeringen och säger sin mening på mötena.— Vi håller på att utarbeta en detaljerad plan för detta bygge, sade Feng Chang-yeh, men innan vi fastställer en sådan plan måste vi summera erfarenheterna av vårt arbete under dessa tre år. Den diskussionen pågår nu. Vi har ju byggt planerat. Direktiven har utformats gemensamt för hela brigaden. Nu har de första familjerna redan bott ett par år i denna nya typ av stora stengrottor. Därför måste vi nu diskutera erfarenheterna innan vi beslutar hela byggnadsplanen.

År 1962 var dricksvattnet fortfarande ett problem. Man tog vatten från bäcken. Nu har man grävt och stensatt nya brunnar för dricksvatten. Alla hushåll i byn har tillgång till gott vatten. Wang You-nan, brigadens läkare, sade att det kunde drickas utan att kokas. Men man dricker ju alltid kokt vatten.

Den stora högtalaren hade flyttats till skolgården. Skolgården användes för möten och filmföreställningar. Tsao Chen-kuei sade:

— Nu har i stort sett varje hushåll en egen radioapparat. En liten transistor eller en annan större apparat. Då behöver vi inte en central radio längre. Om vi måste sammankalla byns folk slår vi på triangeln i stället.

Antalet cyklar och tvåhjuliga dragkärror (med gummihjul), som antingen kan dras för hand eller kopplas till en cykel, hade ökat. Klädstandarden var högre. 1962 var man stolt över att varje invånare i byn hade vinterkläder; nu hade man börjat byta till finkläder om kvällarna eller till möten.

”Den planenliga varutillförseln” från 1962 som innebar ransonering på en del konsumtionsvaror hade upphört med undantag för bomull. Där hade dock ransonen ökat betydligt. År 1962 hade årsransonen (i ”Rapport från kinesisk by” s. 42 ger jag halvårsran-sonen) varit 7,4 chi för vuxna och 10,4 för barn. Den var nu 17,6 per person och år.

Priserna i Sjumilabyns affär var i allmänhet lägre än år 1962. Till exempel kostade bomullstyg 0,28 yuan per chi i stället för 0,295 yuan per chi år 1962. Gummiskor hade sjunkit från 4,59 till 4,09 yuan. Sytråd och matolja var något dyrare än 1962 (sytråd 0,18 yuan per pasma mot 0,15 yuan per pasma år 1962, matolja 0,77 yuan per jin mot 0,72 yuan per jin år 1962). När det gällde vissa varor hade priserna sänkts mycket kraftigt. Näsdukar hade sjunkit från 0,435 yuan till 0,18 yuan; vinäger — per jin — från0,09 yuan till 0,05 yuan; stengodskrukor rymmande 80 jin spannmål från 9,91 yuan till 4,26 yuan; vattengrytor, järn, för 20 liter vatten från 7,82 till 5,30 yuan; dragkärror med. cykelhjul från 125 yuan till 100 yuan; cyklar från 178 yuan till 145 yuan. (Det hade kommit in ett nytt fabrikat väckarklockor som kostade 7,10 yuan styck mot de gamla väckarklockorna som år 1962 kostat 16,30 yuan.) Brännvin, kex och karameller hade blivit billigare.

Det fanns fler bikupor runt om i byn. Antalet hushållsgrisar hade ökat. Varje familj borde nu ha två grisar. En som de åt upp och en som de sålde. Brigaden sålde spädgrisar för 5 yuan stycket till marknaden och för 4 yuan

stycket till medlemmar. Staten köpte grisarna för 50—60 yuan stycket när de fötts upp. Spill-ningen lämnades till brigaden som gav arbetspoäng i utbyte. (100 jin = 1 arbetspoäng.)

Det fanns nu tio hundar i byn Liu Ling. Stora, lurviga och snälla hundar. Såvitt jag kunde se hade dessa tio sällskapshundar ingen annan uppgift än att leka med barnen, bli kliade av husse och sova i solen. Det fanns inga gathundar. (Det fanns också arbetande hundar. Stora vallhundar. Men det här var sällskapshundar, familj ehundar.)

Det kan tyckas vara oväsentligheter att inleda en bok om revolutionen med att tala om husbygge, estetiska fönstergaller, hushållsgrisar och sällskapshundar.

Men det är nödvändigt att påpeka att levnadsstandarden i Liu Ling har stigit under kulturrevolutionen. Propagandan från Moskva och Washington har sökt ge världen intryck av att den kinesiska politiken går ut på att folket skall svälta sig. Pekingologema talar om kulturrevolutionen som en maktkamp i partiledningen och har framställt dess följer som en sänkt levnadsstandard. De har talat mörkt. Nu söker de springa bort från vad de sade 1966—1967.

Den kinesiska politiken — uttryckt med Mao Tse-tungs ord: ”Tjäna folket” — går ut på att alla Kinas hundratals miljoner skall få ett bättre liv.

Segern i den kinesiska revolutionen krävde stora offer. (De gamla i Liu Ling kunde berätta om detta; se ”Rapport från kinesisk by”.) Men segern kunde vinnas den gången 1949 därför att Kinas Kommunistiska Parti fört ett folkets krig. Mao Tse-tung uttryckte förhållandet mellan det revolutionära kriget och massor-nas välfärd vid Arbetare- och Bonderepresentanternas Andra Rikskongress i Juichin 27 januari 1934:

”Vår huvuduppgift för närvarande är att mobilisera de breda massorna till att deltaga i det revolutionära kriget, att med detta krig som medel störta imperialismen och Kuomintang, sprida revolutionen över hela landet och driva imperialismen ut ur Kina. Den som inte lägger tillräcklig vikt vid denna huvuduppgift är ingen god revolutionär kader. Om våra kamrater verkligen fattar denna uppgift och förstår att revolutionen till varje pris måste spridas över hela landet, då bör de inte i något avseende försumma eller underskatta frågan om de breda massornas omedelbara intressen, deras välfärd. Ty det revolutionära kriget är ett massornas krig; det kan föras endast genom att man mobiliserar massorna och litar till dem ... Jag föreslår allvarligen denna kongress att vi ägnar noggrann uppmärksamhet åt massornas välfärd, allt ifrån problemen om jord och arbetskraft och till de om bränsle, ris, matolja och salt. Kvinnorna vill lära sig att plöja och harva. Vem kan vi få till att undervisa dem? Barnen vill gå i skola. Har vi skapat bottenskolor? Träbron därborta är för smal och folk kan ramla av den. Bör vi inte reparera den? Många människor lider av bölder och andra besvär. Vad skall vi göra mot det? Alla sådana problem som rör massornas välfärd, bör ställas på vår dagordning. Vi bör diskutera dem, anta och genomföra beslut och kontrollera resultaten.”Tröskverket som politik

Den stora kulturrevolutionära diskussionen ute på Kinas landsbygd om ”de två linjerna” har inte varit en diskussion mellan förespråkarna för ”ett bättre liv” (privat konsumtion) och förespråkarna för ”en sänkt levnadsstandard” (kollektiva investeringar). Vad de kulturrevolutionära påpekat är att själva förutsättningen för ”ett bättre liv” just är kollektiva investeringar.

Denna frågeställning är inte så konstig. Ta ett konkret exempel: Tröskverket.

Man hade tröskat med slagor och använt oxar som trampat ur säden. På årsstämman i början av år 1969 hade man diskuterat tröskningen. Den tog lång tid. Den krävde mycket arbetskraft. Det var Mau Pei-hsin, elektrikern, som föreslog att man borde köpa ett tröskverk. Man hade ju åtminstone i Liu Ling by tillgång till elektrisk kraft.

Detta inköp skulle innebära en minskad kontantinkomst för medlemmarna.

— I genomsnitt kommer det att kosta oss 3 yuan var detta år.

Men ett tröskverk skulle underlätta arbetet och bidraga till ökad produktion. Det skulle frigöra mycken arbetskraft.

Efter en ingående diskussion beslöt mötet enhälligt att inköpa tröskverket och ta inköpssumman ur de medel som skulle gå till fördelning bland medlemmarna. Tröskverket inköptes. Nu på hösten 1969 gick det dag och natt.

Detta kan inte framställas som en kamp mellan ”privat konsumtion” och ”kollektiv investering”. Mötet ansåg att den kollektiva investeringen var förutsättningen för höjd avkastning och därmed också för en höjd standard.

För sju år sedan hade kvinnorna malt all säd för hand eller vid den åsnedrivna kvarnen. Det var ett tungt arbete. Det tog lång tid. Det var slitsamt. Nu var kvarnstenarna vid den stora åsne-kvamen djupt nedsjunkna i jorden. Den användes inte längre.De små handkvarnarna användes blott tillfälligt när mycket små mängder plötsligt skulle malas. Brigaden hade byggt ett kvarnhus (stor stengrotta) med elektriska kvarnar. Där malde även hushållen. Li Yang-chings hushåll bestod av 7 personer. De förbrukade ungefär 1 500 kg spannmål per år. Tidigare hade hon själv malt detta för hand. Nu maldes det i brigadens kvarn åt henne.

Brigaden tar ut ett självkostnadspris för detta arbete. Priset är lite olika för olika slags spannmål. I genomsnitt blir det 0,66 yuan per 100 kilo spannmål. Li Yang-ching betalade ungefär 10 yuan förra året. Detta avräknas från hennes arbetsinkomst. Men hennes arbetsinkomst har ökat då kvarnen befriat henne — och de andra kvinnorna — från det hårdaste och mest tidskrävande hushållsarbetet. Därmed har hon fått mer tid för arbete i jordbruket.

Det hade under dessa år gjorts stora investeringar i brigaden. Man hade byggt, man hade skaffat maskiner, man hade terrasserat.

— Före kulturrevolutionen, sade Feng Ghang-yeh, hände det att vi bad om lån från folkkommunen eller staten. Numera gör vi alla investeringar med eget arbete och eget kapital. Det är ett resultat av att vi studerat Mao Tse-tungs tänkande. Vi har lärt av Tachai.

Det banklån brigaden hade år 1962 — 4 000 yuan — slutbetalades 1965. Sedan dess har ingenting lånats vare sig av folkkommunen eller staten.

— Större utgifter, sade Feng Ghang-yeh, måste godkännas av folkkommunens revolutionskommitté. Det gäller till exempel bygge av stengrottor för brigadens räkning. För en eller två grottor behöver vi inte gå till folkkommunen; men när det gäller hela längor då måste investeringen godkännas av folkkommunen. Det gäller inköp av maskiner, tröskverk, kvarnar och så vidare. Nya projekt sådana som nudelfabriken måste ju också godkännas. Folkkommunen som sådan har under dessa år icke genomfört några egna stora projekt.

Byn har förändrats. Den ser annorlunda ut. Det är många nybyggda längor. Också produktionen har stigit. Brigadens spannmålsproduktion som år 1961 varit 160 ton hade år 1965 ökat till 240 ton och skörden 1969 beräknades till 325 ton. Den brukade arealen hade icke ökat; men man hade terrasserat, grävt brun-nar, ökat den bevattnade arealen och tillfört mer gödsel. År 1962 hade man gett oss 4 äpplen när vi lämnade Liu Ling. Det var den första äppelskörden. År 1969 sålde man 50 ton äpplen till staten. Grönsaksproduktionen hade stigit till 300 ton samtidigt som arealen minskats (men gödslingen ökat kraftigt). Brigadens kollektiva fonder uppgick nu till 160 000 yuan och man hade lagt upp ett beredskapslager. (Skydd mot krig, naturkatastrofer och dålig skörd.) Beredskapslagret uppgick nu till 75 ton spannmål. Det skulle ökas.

Vad hade då skett i Liu Ling?Studiemöte

På kvällen den 18 oktober var det ordinarie varannanveckas studiemöte för Fattigböndernas och Lägre Mellanböndernas Förbunds medlemmar i Fjärde Arbetslaget och Femte Arbetslaget (vilka år 1962 hetat Liu Ling By Arbetslag och Hutoma By Arbetslag). Mötet skulle hållas i djurskötarnas stengrotta vid stallet, under nudelfabriken.

Mötet skulle börja 1900. Men det regnade och var halt. Det dröjde en stund innan alla anlänt. Under väntetiden satt man på kangen, rökte och pratade. Allteftersom deltagarna kom packade man ihop sig. Var och en hade med sig ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”. När mötet var fulltaligt reste sig mötesordföranden Fu Hai-tsao och förklarade mötet öppnat och föreslog att man skulle inleda med Sången om rorsmannen. Han tog själv upp sången och alla sjöng med.

Ordföranden föreslog att man skulle inleda med det första citatet i det första kapitlet. Alla läste i kör:

”Den kraft som innest inne leder vår sak framåt är Kinas kommunistiska parti. Den teoretiska grundval som vägleder vårt tänkande är marxismen-leninismen.”

Ordföranden förslog att man skulle läsa andra citatet i nittonde kapitlet. Alla läste i kör:

”Ge fritt spelrum åt vår stridsstil — mod i slaget, ingen fruktan för offer, ingen fruktan för utmattning, och oavbruten kamp (dvs. att under kort tid och utan vila utkämpa på varandra följande slag).”

Ordföranden föreslog att man skulle läsa fjärde citatet i nittionde kapitlet. Alla läste i kör:

”Var beslutsamma, frukta inga offer och övervinn alla svårigheter för att vinna segern.”

Ordföranden säger att man i dag skall studera ”Den narraktige gamle mannen som tog bort bergen” (Mao Tse-tungs slutord påWang Shih-chieh, 20 år

Byn har 37 hushåll. Den är säte för Liu Ling Arbetsbrigad, brigaden har 161 hushåll; 709 invånare, varav 301 är arbetande. Liu Ling ligger i norra Shensis lössland. Dalgångsjorden är god; de flesta åkrar ligger dock på

bergssluttningarna. År 1961 var den totala spannmålsproduktionen 160 ton. År 1969 beräknades den till 325 ton. Därtill 50 ton äpplen och 300 ton grönsaker. Under kulturrevolutionen har hälften av byns invånare byggt nya stenhus (stengrottor). Traktorn är tillverkad i Kina och tillhör maskin- och traktorstationen vid Yenan.Han: Liu Chen-yung, 37 år Hon: Li Yang-ching, 36 år Barn:

1) Liu Lan-shuan, flicka, 16 år, klass VII

2) Liu Lan-fang, flicka, 11 år, klass IV

3) Liu Lu-wa, pojke, 9 år, klass II

4) Liu Shao-lu, pojke, 7 år

5) Liu Lian-hong, pojke, 2 år

För sju år sedan sade man om Li Yang-ching:

”Hon tycker om att prata ochskämtar mycket. Hon är mycket ordentlig och kunnig trots att det inte finns någon från den äldre generationen i hemmet. Allting är välskött i hennes grotta och barnen är väluppfostrade och hon arbetar hårt. Hon tar mer dagsverken än andra kvinnor. När

de flesta andra kvinnor slutar arbeta på åkrarna efter första barnet och inte får dagen att räcka till för att sköta ens barnen så sköter hon jordbruksarbetet och hemmet och barnen och har både tid att prata med sina vänner och hålla sitt hem välskött.”Om Liu Chen-yung, hennes man, sade man 1962:

”Hennes man Liu Chen-yung, är bra. De flesta männen i byn, eller minst hälften i alla fall, går direkt och lägger sig på kangen och sover när de kommer hem från arbetet men han hjäl-

per henne och gör saker i hemmet. Han är lugn av sig, stillsam och tystlåten. De grälar aldrig, alla anser att det är en lycklig familj.” Han var redan då medlem av Kinas Kommunistiska Parti — sedan år 1955 — men hade aldrig haft något uppdraginom partiet eller kollektivet.

De var sig lika efter sju år. Han tystlåten; hon glad och skrattande. De hade nu fem barn. De fyra äldre syskonen skötte det minsta barnet, sladdbarnet. Hemmet var välvårdat. Han och hon arbetade båda lika hårt. Ingen

av dem hade några poster. De var respekterade och ansågs vara en lycklig familj.

Det var en helt vanlig familj. Men i ordet vanlig ligger ingenting nedvärderande. De tillhörde de många hundra miljoner vanliga människor som byggerupp Kina. Det är ju just de vanliga människorna som i sitt vanliga arbete formar historien. Familjen var inte stort annorlunda än Anderssons i Sveg eller Petterssons i Högdalen.

Han var nu herde. Det var i december 1966 han hade utsetts

till det. På mötet hade man diskuterat olika arbetsuppgifter. Man ansåg att han hade god hand med djur, att han var ordentlig. Han utsågs till herde.

Han går på morgonen med djuren. Han går när stigarna uppåt bergen hunnit torka uppoch daggen försvunnit. Han kommer hem när solen går ned. I hushållet hämtar han vatten från brunnen, hugger ved, städar, sopar gårdsplanen. På kvällarna brukar han sticka. Det är männen som stickar här i trakten.

Hon sköter hushållet och ar-

betar i jordbruket. Hon gjorde 220 dagsverken i jordbruket år 1968. När hon är ute och arbetar och de äldre barnen är i skolan är det sjuåringen som sköter den yngste. Nu skall sjuåringen börja skolan. Då kommer grannarna att ta hand omlillpojken. Det är inget problem. Man hjälper varandra.

De har fem barn. Det räcker. De har diskuterat frågan och beslutat sig för att det räcker med fem barn.

Förra året började familjen bygga två stengrottor. De hade stått

ett år för att torka. Nu höll man på med snickeriarbetet. Om man räknar ihop alla kostnader kommer den nya bostaden att ha kostat 600 yuan. Men då är allting medräknat^ snickerier och installation av elektriska ledningar och allt.Det är brigadens arbetslag som bygger. Det går från by till by och bygger flera stengrottor åt gången. Sedan hjälper grannarna varandra med olika arbeten också. Det är många saker som behöver göras. Men man hjälper varandra. En gång hjälper man den andre

och nästa gång får man själv hjälp.

Den gamla grottan — som inte var så gammal, den hade byggts år 1961 - - skulle familjen ha kvar som förrådsutrymme. Man hade sparat pengar för att bygga. Hon födde också upp två grisarom året. Den ena grisen åt familjen upp, den andra grisen såldes till staten. Det gav en extrainkomst på 50—60 yuan om året. De pengarna hade de inte rört utan sparat för bygget.

”Ja”, sade han, ”det är en viktig sak detta att vi byggt så myc-

ket de senaste åren. Det är ju heller inte bara människorna som fått nya hus. Också djuren har fått ordentliga stenhus. De nya svinhusen, både det stora som byggs nere vid dalen och längorna här uppe, det nya stallet, den nya ladugården, allt byggs nu or-dentligt av sten.”

De hade deltagit i den stora diskussionen under kulturrevolutionen. Hon hade kritiserat funktionärerna. De hade börjat bli ämbetsmän. De hade börjat dra sig för att arbeta ute på fälten och satt i stället för sig själva och be-

stämde och gav order. Funktionärerna hade inte brytt sig om att studera ordförande Mao. Men de var inte dåliga., de bättrade sig efter kritik.

Som partimedlem hade han hjälpt till att ordna många möten. ”1 början av kulturrevolutio-

nen höll partiorganisationen inga slutna möten. Det gällde ju tvärtom att mobilisera massorna och få dem att säga sin mening.”

Varken han eller hon hade kunnat läsa tidigare. Nu hade dottern Liu Lan-shuan lärt dem att läsa i den lilla röda boken. Det

var på våren 1967 dottern hade sagt att alla måste studera och att hon skulle lära dem läsa.

Ett par gånger i veckan studerar nu hela familjen ordförande Maos ord. Dottern lär ut vad hon lärt i skolan och undervisar sina föräldrar. Hon förklarar vadtecknen betyder och lär dem läsa tecknen och sedan diskuterar de tillsammans hur de skall handla enligt ordförande Mao.

”Vi måste tillämpa det vi lär oss. Om vi inte tillämpar det då har vi ingenting lärt oss,” säger dottern.

1962 hade han och hon hjälpt varandra i hushållsarbetet. Detta hade ansetts gott. De var ett ungt par. Nu satt han

hemma och vaktade barnen på kvällen den 26/10 när hon deltog i brigadens möte. Under kulturrevolutionen hade ju kvinnorna ställt kravet att ävende skulle kunna få gå på möten. Våren 1967 hade de genomdrivit ett principbeslut om att kvinnorna skulle ha samma rätt att gå på möten som männen. Inte bara samma formella rätt utan samma verkliga rätt. Männen skulle ha skyldighet att sköta barnen de

kvällar kvinnorna gick ut.

”Det är nyttigt för männen att lära sig sköta barn. Förr var det männen som talade på alla möten. Kvinnorna fick vara hemma och sköta barnen. Nu talar också kvinnorna ty nu har männen fått lära sig sköta barn.”partikongressen 1945) och överlämnar ordet till studieledaren.

Studieledaren3 (Li Chi-shen, 24 år, son till Li Hai-tsai, har genomgått mellanskolan i Yenan, är nu lärare vid Liu Ling skola) börjar läsa. Han läser långsamt och tydligt. Då och då avbryter han läsandet för att förklara ord, fraser och tecken:

”Det finns en gammal kinesisk fabel som heter ’Den narraktige gamle mannen som tog bort bergen’. Den berättar om en gammal man som levde i norra Kina för länge, länge sedan och var känd som den narraktige gamle mannen på Norra berget. Hans hus vette mot söder och bortom dess port stod de två stora topparna Taihang och Wangwu och stängde vägen. Med stor beslutsamhet ledde han sina söner i arbetet för att med hackor gräva bort dessa berg. Ett annat gråskägg, bekant som den vise gamle mannen, såg dem och sade spefullt: ’Så dumt ni bär er åt. Det är alldeles omöjligt för ett fåtal som ni att gräva bort dessa båda väldiga berg.’ Den narraktige gamle mannen svarade: ’När jag dör, kommer mina söner att fortsätta, och när de dör, kommer mina sonsöner och sedan deras söner och sonsöner att göra det och så vidare i all evighet. Bergen är höga men de kan inte bli högre, och för varje bit vi gräver bort, kommer de att bli så mycket lägre. Varför skulle vi inte kunna få bort dem?’ Efter att ha vederlagt den vise gamle mannens felaktiga åsikt fortsatte han att gräva varje dag, orubblig i sin övertygelse. Gud blev rörd häröver och sände ned två änglar, som bar bort bergen på sina ryggar. I dag ligger två stora berg som döda vikter på det kinesiska folket. Det ena är imperialismen, det andra är feodalismen. Kinas kommunistiska parti har för länge sedan beslutat att gräva bort dem. Vi måste vara ståndaktiga och arbeta utan avbrott, och även vi kommer att röra Guds hjärta. Vår gud är ingen annan än det kinesiska folkets massor. Om de reser sig och gräver tillsammans med oss, varför skulle inte dessa bägge berg skaffas undan?”

Ordföranden säger att de allvarligaste frågorna just nu rör höstskörden. Han förklarar ordet fritt.

Ma fuei-ching säger att det regnar ovanligt mycket. Detta regn är ett hot mot skörden. Men man får samtidigt inte glömma att redan nu ta itu med jordförbättringsarbeten och erosionsbe-kämpning.

Wang Yu-lan säger att man ofta börjar arbeta alltför sent på morgonen. Det är också för mycket spill på vägen.

Li Hai-yuan säger att man måste komma ihåg ordförande Maos uppmaning: ”Var beredda på krig, var beredda på naturkatastrofer, gör allt för folket.” Utan spannmål kan man inte klara sig.

Tsao Ming-wa säger att det verkligen är alltför mycket spill under transporterna. Varje kom måste tas tillvara. Man måste uppmärksamma detta.

Wang Yu-hua hänvisar till att ordförande Mao sagt: ”Frukta varken svårigheter eller död.” Det gäller att tjäna folket och arbeta för revolutionen. Alltså är det riktigt att börja tidigare om morgnarna under skördetiden. Varje korn är dyrbart.

Li Hai-kuei säger att det som sagts är riktigt. Man måste använda tiden bättre. Ty nu skördas frukterna av ett helt års hårt arbete.

Li Hai-chun säger att resultatet av att grundligt studera ”Den narraktige gamle mannen som tog bort berget” blir att man får en rekordskörd.

Li Hai-ching säger att ordförande Maos ord: ”Var beslutsamma, frukta inga offer och övervinn alla svårigheter för att vinna segern”, har inspirerat arbetslaget att göra sitt yttersta. Spannmålen är värdefull och skörden blir god. Det är nödvändigt att också ta tillvara varje korn och inte låta skörden gå till spillo.

Fu Ai-ying utmanar alla kvinnor; bli mer aktiva och gör en större insats under skörden!

Ai Ta-ping säger att detta måste alla kvinnor ta på allvar.

Feng Chang-yeh säger att jämsides med skördearbetet kommer frågan om jordförbättring och erosionsbekämpning. Detta är mycket viktigt. Han menar att en tredjedel av arbetsstyrkan bör avdelas till detta arbete.

Ordföranden frågar om en tredjedel av arbetsstyrkan till jordförbättring och erosionsbekämpning är en riktig avvägning.

Olika röster säger att det är riktigt med en tredjedel.

Feng Chang-yeh säger att det nu bara är fyra dagar kvar av skördearbetet. Den tiden måste tas tillvara. Det innebär att han håller med de kamrater som menat att man måste börja tidigare på morgonen under dessa dagar.

Ordföranden frågar om alla är överens om detta.Mötet ropar enhälligt ja.

Feng Chang-yeh säger att man ju redan tidigare beslutat om hur invallningen av åkrarna nere i dalgången skall ske. Men man bör tänka på terrasseringsarbetet och erosionsbekämpningen. Han vill inte ta upp hela frågan nu. Men han vill att alla skall tänka på den. Den måste diskuteras. Men de närmaste dagarna gäller det att få in bönor och kaoliang.

Ordföranden frågar om mötet kan avslutas. Därefter föreslår han att man läser fjärde citatet i nittonde kapitlet. Alla läser i kör:

”Var beslutsamma, frukta inga offer och övervinn alla svårigheter för att vinna segern.”

Ordföranden föreslår att man avslutar mötet med att sjunga Sången om rorsmannen. Han tar själv upp sången och alla sjunger med. Mötet är avslutat och alla går hem. Det regnar fortfarande. Här och där ser man folk lysa sig med ficklampor.Förtydligande

År 1962 hade jag i Liu Ling fyllt sida upp och sida ned med sifferkolumner. Dessa skulle bidraga till att förklara skeendet. För att förklara vad som skett under de sju år som gått blev en sådan metod dock ogörlig. Det fanns flera skäl till detta.

I många fall vägrade man av säkerhetsskäl denna gång att lämna konkreta uppgifter. Tsao Chen-kuei, som nu var ansvarig för folkmilisen, sade:

— Sedan vintern 1962—1963 befinner sig folkmilisens vapen i byn. Man bevarar vapnen i sina hem.

Vilka som hade vapen, hur man tränade, vilka resultat som uppnåtts, hur folkmilisen nu är organiserad; det var frågor som Tsao Chen-kuei vägrade att besvara:

— Detta vill jag inte tala om. Det rör våra inre angelägenheter. Men jag kan säga dig att vi följer ordförande Maos anvisningar: ”Var beredda på krig, var beredda på naturkatastrofer, gör allt för folket.” Och:

”Imperialisterna tyranniserar oss på ett sådant sätt att vi måste ta itu med dem på allvar. Vi måste inte endast ha en stark reguljär armé, vi måste också organisera folkmilisavdelningar i stor omfattning. Detta kommer att göra det svårt för imperialisterna att i händelse av invasion förflytta sig en enda tum i vårt land.”

Vi har satt Mao Tse^tungs tänkande i ledningen för allt arbete. Arbetet inom folkmilisen, liksom allt annat arbete leds av grundsatsen ”ta ett fast grepp om revolutionen och befrämja produktionen och annat arbete och stärk beredskapen mot krig”. Vad gäller siffror och detaljer och konkreta uppgifter om vårt beredskapsarbete kan jag inte lämna dig några uppgifter. Det måste du förstå.

(Det bör kanske påpekas att Folkets Befrielsearmé inte hade någon förläggning i närheten, det fanns inga ”förbjudna områ-den” i brigaden dit vi inte fick gå. Gun vandrade helt fritt och helt utan följeslagare eller bevakning överallt. Själv satt jag ju mest stilla och intervjuade.)

Denna vägran att lämna ut uppgifter om de militära dispositionerna är helt naturlig. Den omfattade också konkreta uppgifter om den ekonomiska beredskapen och de statliga åtgärderna.

Men dessa års kulturrevolution hade medfört en förändring av hela administrationen. Många av de siffror jag kunnat få år 1962 var nu svåra att få fram. Det fanns inte längre några som sysslade med att skriva ned allt detta.

— Du kan ju gå runt och fråga själv, sade Tsao Chen-kuei.

— Revolutionskommittén kan inte hjälpa dig, sade Feng Chang-yeh. Vi för helt enkelt inte denna statistik längre.

Detta är riktigt. Det kommer att framgå av andra kapitel att administrationen förenklats och förändrats så att många av de uppgifter jag kunde erhålla år 1962 nu inte längre bokförs. Jag kan hålla med om att det är viktigare att förenkla administrationen än att hålla sig med en uppsättning bokhållare till tjänst för besökande utlänningar.

En tredje svårighet bestod i att de ledande kadrerna inte längre ensamma ansåg sig kunna ge konkreta uppgifter om kommande arbeten, planer eller målsättningar. Tung Yang-chen sade:

— Det är svårt att säga något om vårt framtida arbete. Just nu diskuterar massorna våra uppgifter. Denna diskussion är inte avslutad. Massorna har ännu inte beslutat. Därför kan jag inte uttala mig.

Feng Chang-yeh förklarade situationen när han sade:

— Förr, innan kulturrevolutionen, tyckte jag att massorna i Liu Ling var dumma. Jag visste ju vad som måste göras. Jag sade det åt dem. Men jag tyckte inte att de begrep. De ville inte lyssna ordentligt. Men jag menade att jag visste. Om de bara gjorde som jag sade så skulle det gå bra. Jag började ge order. Jag menade att det var för deras eget bästa. De begrep ju ändå inte så mycket som vi i ledningen. Vi hade överblick och förstod sammanhangen. Så menade jag då. För detta blev jag mycket kritiserad under kulturrevolutionen. Efter massornas kritik av mig och andra och efter den stora kritiken mot Liu Shao-chi började jag inse att jag hade haft fel när jag ställt mig ovanför massorna. Jag gjorde självkritik. Det hade varit orätt av mig att ge orderoch inte lyssna på vad massorna hade att säga. Nu ger vi inte längre order. Nu försöker jag inte längre läxa upp massorna och tala om för dem vad de skall göra. Nu tar vi upp problemen på studiemötena. Där löser vi dem. Detta är en stor förändring.

De personer som sade detta var sådana som jag kände sedan år 1962. Människor jag umgåtts med. Med dem kunde jag diskutera. Det hade varit svårt, för att inte säga omöjligt, att få ett begrepp om vad som skett i Liu Ling om jag enbart talat med den unga vice partisekreteraren Liu Teh-ching. När jag förra gången var i Liu Ling träffade jag henne inte, hon bodde då i Hutoma by. Hon var nu medlem av Liu Ling Revolutionskommitté. På frågan om hur Revolutionskommittén diskuterat budgeten svarade hon:

— Det har jag glömt.

På frågan om familjens inkomster svarade hon:

— Det är oväsentligt. Jag tänker inte på pengar.

När jag frågade Tsao Ghen-kuei hur detta kunde komma sig sade han:

— På sätt och vis har hon rätt. Hon vet inte mycket om det ekonomiska arbetet i brigaden. Hon är ansvarig för propagandaarbetet och har kontakter utåt. Men hon arbetar inte med ekonomin.

Jag kan förstå Liu Teh-ching. Jag kan också förklara hennes inställning politiskt. Man arbetar för revolutionen. Många påpekade detta. Det hade varit en av huvudfrågorna under de kulturrevolutionära diskussionerna. Men samma fråga som fått Liu Teh-ching att fräsa till och förklara att hon inte tänkte på pengar och att den som frågade om sådant bara visade att han var alltför intresserad av småsaker fick ett helt annat svar av Chang Chung-

liang:

— Nu diskuterar vi i vår familj att bygga stengrottor. Två stycken. Men vi har inte råd ännu. År 1967 köpte vi en cykel och en dragkärra med gummihjul. Det tog våra besparingar. Nu har vi sparat 250 yuan. Men de räcker inte för att bygga. Men om vi lägger undan ett år till då bör vi ha råd. Jag tror vi skall kunna börja bygga om ett år ungefär.

Svaren blev inte olika därför att Chang Chung-liang var ”egoistisk” eller ”bara tänkte på pengar”. Tvärtom, Liu Teh-ching förklarade att hon:— vill lära av Chang Chung-liang. Han har visat stor osjälviskhet. När vintern blev hård tog han av egna besparingar för att kunna ge kreaturen extra spannmål. Han gav bort 2 000 jin spannmål ur sitt eget förråd. Jag vill lära av hans exempel att tjäna kollektivet och revolutionen av hela mitt hjärta.

Den historien hade Chang Chung-liang själv inte berättat för mig. Den hörde jag blott från andra. Liu Teh-ching var en ung flicka, hon bodde ännu hemma hos föräldrarna. Chang Chung-liang var vuxen och familjefader. Det spelade en roll. Men säkerligen spelade också jag en roll. Han kände mig sedan förr; hon inte. De reagerade olika på mitt arbete i byn.

Detta får man inte glömma. Efter bästa förmåga vill jag skildra skeendet i en by i norra Shensi. Men man måste ta det för vad det är. En redovisning. En förklarande återberättelse av vad olika människor sagt mig.Omvandling

Det var en komplicerad administrativ struktur som hade byggts upp i Liu Ling fram till år 1962 (se bl. a. Feng Chang-yehs redogörelse i ”Rapport från Kinesisk by”). Representantskap och styrelse; kontrollkommitté och bokföring. Noga avgränsade funktioner. Visserligen var ”Den Gamle Sekreteraren” år 1962 ännu den ovedersägligt ledande personligheten, men unga, driftiga — och läskunniga — män började stiga till administrativa befattningar. Det innebar också att gamla — icke läskunniga — bönder som deltagit i revolutionen redan från början nu ersattes av folk vars verkliga merit var att de kunde läsa och föra bok.

Under kulturrevolutionen hade denna struktur omvandlats till en enda enhetlig och direktvald ledning; Revolutionskommittén som arbetade under ständig övervakning av allmänna möten och en allmän diskussion. Bokföringen hade förenklats. Den sköttes numera på fritid. Den gav inte arbetspoäng. I Liu Ling — liksom över hela Kina — följde man Mao Tse-tungs uppmaning att förenkla all administration och ta bort onödiga bestämmelser och regler.

Det hade dock inte funnits någon egentlig byråkrati, några ämbetsmän i verklig mening i Liu Ling år 1962. Men kadrerna hade börjat frigöra sig från produktionen och från massornas kontroll. Denna utveckling kom att påskyndas av Gamle Sekreterarens tilltagande trötthet och svaghet under år 1963. När Gamle Sekreteraren år 1964 började bli allvarligt sjuk övertogs mer och mer av hans ansvar av de yngre och läskunniga och när han slutligen avled i magcancer på hösten år 1965 tillträdde Feng Chang-yeh posten som partisekreterare och minskade kraftigt sin arbetstid inom produktionen.

Processen var automatisk. Det var inte en medveten och planerad förvridning av Mao Tse-tungs masslinje. Men den fick sitt teoretiska uttryck i Liu Shao-chis tal om den låga kulturnivån ute i byarna. Det gjorde det naturligt för kadrerna — som var med-vetna om att de besatt mer skolning — att börja ”bestämma själva” ty de ”förstod bättre”. Det är ingen konstig utveckling. Den fick med åren politiska och ekonomiska följder.

År 1962 hade Li Hsiu-tang bockat vänligt var gång Gun eller jag mötte honom. Hans barn gick vidare till högre utbildning. Han skulle bli Lo Han-hongs — bokhållaren, sekreteraren i ungdomsförbundet — svärfar. Hans grotta var finast i byn. Men Gamle Sekreteraren sade: ”Jag känner honom utan och innan”, och Mau Ke-yeh sade: ”Han är den ende verklige kontrarevolutionären här i byn. Om han någonsin skulle visa sig arbeta hårt och ha blivit en ny människa så får han tillbaka sina politiska rättigheter. Men än har han inte visat några sådana tecken. Hans far ägde ju många tusen mu här.” Men den unge Tsao Chen-kuei, som då var vice ordförande för brigadstyrelsen och ansvarig för jordbruksarbetet och som var partimedlem och skrev för tidningar och tidskrifter sade dock: ”Folk pratar så mycket.” Det var det året Mao Tse-tung uppmanade kommunisterna att aldrig glömma klasskampen.

Utvecklingen var likartad över hela Kina. Kadrerna började bli ämbetsmän och intalade sig att folket inte begrep så mycket. Den nyss störtade jordägarklassen började få förbindelser, gifte in sig med kadrerna, log vänligt, bockade. Det var deras barn som gick till högre skolor och fick högre betyg och om klasskampen började de unga kadrerna säga: ”Folk pratar så mycket.”

Också den ekonomiska politiken började förändras. Det började anses självklart att det var ”effektivare” att använda något slags ackordsystem.

Med allt detta hade kulturrevolutionen gjort upp. Det hade tagit lång tid. Det är viktigt att hålla i minnet att kulturrevolutionen inte var en plötslig omvälvning; några dagars eller veckors politiska strider. I Liu Ling bildades Revolutionskommittén två år och fem veckor efter det att Centralkommittén i de ”sexton punkterna” påpekat ”att man måste införa ett allmänt valsystem i stil med det som tillämpades under Pariskommunen”. Dessa två år kännetecknades av en fortlöpande politisk diskussion. Bildandet av Revolutionskommittén blev inte ett formellt beslut utan ett resultat av en lång revolutionär process.

Kulturrevolutionen hade föregåtts av kritik — som tystats ned — från äldre revolutionärer. Den hade fortsatt med kritik frånungdamsförbundsmedlemmar. De hade läst Mao Tse-tung och börjat säga till kadrerna: ”Vad ni gör stämmer inte med ordförande Maos ord.” När rödgardisterna kom på hösten 1966 och spred den lilla röda: ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”, hade den stora kritiken tagit vid.

Det var framför allt två grupper som tagit initiativet till kulturrevolutionen i Liu Ling. De läsande och politiskt aktiva ungdomarna som jämförde ordförande Maos ord med verkligheten i byn samt de gamla fattigbönderna och tidiga kommunisterna. Dessa hade samlat alla i brigaden till att delta i diskussionen och framföra kritik. De som gick i spetsen för kulturrevolutionen var organiserade kommunister; veteraner och ungdomar.

Kulturrevolutionen var inte en strid om påvens skägg eller åsnans skugga; den var inte en debatt om några subtila nyanser. Den rörde grundfrågorna. De frågor som direkt angick var och en. Att de ledande angreps och kritiserades innebar inte att de behandlades som fiender. Feng Chang-yeh hade varit brigadens ordförande och sedan 1965 sekreterare för partiorganisationen i brigaden. Han hade kritiserats för att han följt felaktiga direktiv uppifrån och för att han börjat uppträda som ämbetsman. Själv sade han att han varit inne på farliga vägar. Under de långa diskussionerna ändrade han sig. När Revolutionskommittén bildades 15 september 1969 valdes han till dess ordförande.

Kulturrevolutionen var inte en maktstrid om positioner. Mau Pei-hsin var den förste som satte upp en väggtidning i byn. Den riktade sig direkt mot Feng Chang-yeh och anklagade honom för att ha försummat ordförande Maos instruktioner och för felaktig ekonomisk politik och för ämbetsmannalater.

Mau Pei-hsin var Mau Ke-yehs son. Mau Pei-hsin gick med i ungdomsförbundet år 1949, blev medlem av partiet år 1952. Han var elektriker. På partiets uppmaning återvände han till byn år 1965 för att arbeta politiskt och bidra till mekaniseringen av jordbruket. Han var en av de politiskt mest aktiva i byn. Han hade så varit under hela kulturrevolutionen. På kvällarna samlades nu 1969 byns ungdomar i hans grotta och diskuterade politik. Men han hade inte kämpat mot Feng Chang-yeh för att själv få en post. Kulturrevolutionen innebar inte att man bytte ut Feng mot Mau. Den innebar att politiken förändrades och att Feng och Mau nådde fram till enhet.När kulturrevolutionen kom till byn

Liu Teh-ching:

— På sommaren 1962 slutade jag skolan i Liu Ling. Då började jag arbeta i Hutoma By Arbetslag. Där arbetade också min far. I januari år 1964 blev jag medlem av ungdomsförbundet. Då var Li Hai-tsai sekreterare i ungdomsförbundet. Det var det året Mao Tse-tung uppmanade oss att lära av Tachai. Vi studerade de tre ständigt lästa artiklarna (”Till minnet av Norman Bet-hune”, ”Tjäna folket” och ”Den narraktige gamle mannen som tog bort berget”). Vi studerade också Liu Shao-chi. Vi tyckte att vissa av hans utryck var underliga. Mao Tse-tung var mycket lätt att förstå.

— Då pågick en mycket skarp kamp mellan de två linjerna i Liu Ling. Vi följde ordförande Maos uppmaning att

lära från Tachai men förhållandet här i Liu Ling stämde inte med Tachai. Den kollektiva ekonomin höll på att undergrävas. Vi kritiserade inte Liu Shao-chis linje. Men vi kritiserade konkreta företeelser som vi fann felaktiga i ljuset av Mao Tse-tungs tänkande. De privata jordlotterna blev större. Arbetspoängema utvecklades till ackordsarbete. Vi kritiserade också tendensen att bortse från klasskampen. Vissa kamrater här i Liu Ling trodde då att klasskampen var över. Vi hade makten och klassfienden skulle inte längre våga sätta sig upp mot folket, menade de. Vissa kamrater drog ingen klar gränslinje mellan sig själva och klassfienden. De hade vänskapliga kontakter med Li Hsiu-tang, de umgicks med honom, de samtalade med honom. Detta kritiserade vi. Vi kritiserade också Li Hung-fu för att han försummade det politiska arbetet och Li Hai-tsai för att han så lätt brusade upp mot folk och skällde på dem. Men all denna kritik förde vi internt på möten i ungdomsförbundet tillsammans med partiorganisationen. Vi gick inte ut till massorna med kritiken. Vi försökte inte väcka massorna att kritisera kadrerna.— Då år 1964 läste vi Mao Tse-tung. Men man kan inte säga att vi studerade Mao Tse-tungs tänkande. Vi trodde att sådana studier var till för äldre människor. Men år 1965 var jag på en ungdomsförbundskonferens i Yenan. Där fick jag ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”. Det var en upplaga som var tryckt för Folkets Befrielsearmé. Då fanns citatboken ännu ej allmänt tillgänglig.

— ”De tre mest lästa artiklarna” hade varit lätta. Men det fanns dock svårigheter i dem. Och att studera ordförande Maos verk hade varit mycket svårt. Det var nämligen inte lätt att välja ut huvudtankarna ur dessa band. Men konferensen underströk vikten av att studera Mao Tse-tungs tänkande och att fostra ungdomen i Mao Tse-tungs tänkande. Citaten gjorde det mycket lättare att fatta huvudtankarna. Det var på så sätt det verkligen blev möjligt att sprida studiet av Mao Tse-tungs tänkande.

— Det var på senvintern 1965 jag kom hem från den konferensen. Då hade jag med mig citatboken. Det var den enda som fanns i brigaden. Vi diskuterade hur vi skulle sprida den. Vi beslöt oss för att mångfaldiga de viktigaste citaten och sprida dem i brigaden. Vi tryckte pappersark med citat. Dem spred vi. Så höll vi på även i början av kulturrevolutionen; ja, ända till dess att citatboken hade kommit ut i stora upplagor och spritts till alla brigadens medlemmar.

— Det var i juni år 1966 jag första gången hörde om kulturrevolutionen. Men i början förstod jag den inte helt utan jag — och de andra här i ungdomsförbundet — uppfattade den som om den gällde konst och litteratur. Det var först under sommarens gång som vi förstod vad kulturrevolutionen gällde. Sedan följde vi ordförande Maos uppmaningar ”att ta ett fast grepp om revolutionen och öka produktionen” och ”ni skall intressera er för statens angelägenheter och fullfölja den stora proletära kulturrevolutionen”.

Hsueh Si-chun:

— När jag var aderton år gammal började jag i Liu Ling skola. Det var år 1953. Tidigare hade jag inte gått i skola. Jag var från ett fattigbondehem. Det hade varit svårt för oss. Men år 1953 beslöt jag mig för att studera. Jag gick i Liu Ling skola i fyra år. Men jag var förgiftad av Liu Shao-chis skadliga inflytande.Jag hade börjat studera för att bli ämbetsman. Jag ville få ett bättre arbete i staden eller i förvaltningen. När jag kom tillbaka till min by efter skolan år 1957 var jag besviken. Jag ville inte arbeta med jordbruk; jag hade ju studerat. Men jag arbetade i alla fall med jorden. Jag blev en vanlig jordbrukare.

— Jag var en vanlig kommunmedlem och hade ingen funktion. Jag var heller inte medlem av partiet. I partiet blev jag medlem först år 1966. På hösten år 1964 blev jag offentligt kritiserad på ett möte. Man sade att jag var lat och att jag försökte smita undan från det tunga arbetet. Man sade att jag var självisk. Detta tog jag mycket hårt.

— Jag ville rätta mina misstag och bli bättre. Jag tänkte mycket på detta. Jag var ju en fattigbonde. Men kritiken hade varit riktig. I radio hörde jag då om studiet av Mao Tse-tungs tänkande. Man talade om aktivister som övervunnit svårigheter och blivit bättre och nått resultat genom att studera Mao Tse-tungs tänkande. Men brigadens ledning gjorde ingenting för att sprida Mao Tse-tungs tänkande. Inte heller folkkommunens ledning gjorde någonting. I maj månad 1965 var jag i Yenan. Då gick jag till bokhandeln. Där köpte jag broschyrer av Mao Tse-tung. Jag tog hem dem och började läsa dem och fann dem mycket viktiga. Mao Tse-tung besvarade

alla mina frågor. När jag läste om Ghang Szu-teh och hur helhjärtat han tjänade folket och när jag läste om Norman Bethune och hur han dog för Kinas folk trots att han kom från Kanada, då inspirerades jag till att övervinna mina egna fel och arbeta bättre. Hela det året studerade jag Mao Tse-tungs tänkande.

Tsao Chen^kuei:

— I brigadledningen hade vi begått många misstag. Vi hade inte satt politiken i första rummet. Vi hade inte uppmanat massorna att studera Mao Tse-tungs tänkande. Därför kom Hsueh Si-chuns initiativ att få stor betydelse. I februari år 1966 skulle det bli en konferens i Yenan. Aktivister i studiet av Mao Tse-tungs tänkande skulle samlas. Vi diskuterade detta i brigadstyrelsen och utlyste ett möte. Vi frågade vem som var aktivist. Då sade alla att det var Hsueh Si-chun. Han valdes att resa till konferensen i Yenan. Vi uppmanade då på det mötet massorna att lära av Hsueh Si-chun. Men vi gjorde inte så mycket mer. Vi vidtog inga åtgär-der för att organisera studierna. Vi nöjde oss med att uppmana folk att läsa Mao Tse-tungs skrifter.

Hsueh Si-chun:

— Brigadens styrelse uppmanade massorna att lära av mig och många började då på våren 1966 att köpa broschyrer med Mao Tse-tungs verk och studera dem. Det var ju mycket jag fann vara fel i brigaden. Jag läste Mao Tse-tung och fann att det inte handlades efter hans tänkande i brigaden. Men jag vågade inte kritisera. Jag var ju bara en vanlig medlem. Även om jag läste Mao Tse-tung och även om jag förstod att det inte stod rätt till i brigaden vågade jag inte göra uppror. Jag menade att jag bara var vanlig medlem och jag borde därför inte kritisera de ledande.

— Enligt ordförande Mao skulle kadrerna helhjärtat tjäna folket. Men inom brigaden var det då arbetspoängen som var det stora intresset. Det stod inte i överensstämmelse med vad ordförande Mao sagt. Den som vill tjäna folket får inte skilja sig från massorna ett enda ögonblick men brigadens ledning deltog inte i kroppsarbetet då och de satt på sina kontor och de blev ämbetsmän. Allt det menade jag. Men jag sade ingenting högt.

— Det var först när rödgardisterna kom som det blev annorlunda. Rödgardisterna kom för att sprida Mao Tse-tungs tänkande. Jag blev utsedd att arbeta i mottagningskommittén. Det var ju många praktiska frågor som skulle lösas. De påverkade mig. Vi diskuterade mycket. De sade att allt som inte stod i överensstämmelse med Mao Tse-tungs tänkande måste bort. Handla som ordförande Mao, sade de. Frukta inte. Då tog jag mod till mig och gjorde uppror och kritiserade de borgerliga idéerna.

Kao Pin-ying:

— Det var en hård kamp mellan de två linjerna dessa år. Ända fram till 1965 utökades de privata lotterna. Några fick högre inkomster, andra fick lägre. Men 1965 började diskussionen på allvar. I dessa diskussioner sade kommunmedlemmar att om vi fortsatte på den inslagna vägen skulle vi gå mot revisionism. Vi lärde av Tachai och vi förändrade kurs. Vi skar ner de privata lotterna.Feng Chang-yeh:

— Det var på våren 1965 brigadstyrelsen tog upp frågan. Vi skulle lära av Tachai. Partiorganisationen genomförde stora möten. Där diskuterade vi frågan om de privata lotterna.

Kao Pin-ying:

— När rödgardisterna kom i augusti hörde jag talas om kulturrevolutionen. De kom för att lära av oss. De kom för att sprida kulturrevolutionen. Rödgardisterna bodde också i min grotta. De hjälpte till i hushållet och betalade för sig. De frågade ut mig om mitt liv. De talade också om läget i Peking. De diskuterade Kinas framtid med mig. Sovjetunionen hade gått revisionismens väg. Om vi inte genomförde kulturrevolutionen skulle vi oundvikligen gå samma väg. Hos oss fanns också renegater ända upp i ledningen. Redan då i augusti 1966 var det några rödgardister från Peking som nämnde Liu Shao-chi vid namn när de talade med mig. De berättade olika saker för mig. Min första tanke var då att om det fanns förrädare mot revolutionen i ledningen för hela landet, då måste det finnas sådana lägre ned också. De måste ha sitt folk i provinsen, i Yenan, i folkkommunen. Jag och andra fann under dessa samtal med rödgardisterna att det var nödvändigt att rensa upp. Så kastade vi oss in i

kulturrevolutionen.Revolutionen och tryggheten

— På det hela taget, sade Li Hai-yuan, lyssnar arbetsledama nu bättre på de erfarna jordbrukarna efter kulturrevolutionen. Jag arbetar i det Fjärde Arbetslaget. Jag är fortfarande vanlig medlem. Det är ju bättre att vara det. Men även om man inte är arbetsledare så kan man ju visa hur det skall göras i verkligt arbete. Nu tar arbetsledama hänsyn till oss äldre. De ger oss inte tungt arbete. Det är ju också så att vi nu håller möten om alla frågor. Där diskuterar vi det kommande arbetet i detalj. Diskuterar gödsel och sådd. Nu händer det inte längre att någon bara ger en order.

— När man börjar bli gammal och hustrun är sjuk och man inte har några bam som kan försörja en, då är det skönt att veta att de fem garantierna finns, sade Li Hai-yuan. Han var nu 55 år och hade börjat bli sjuklig.

De ”fem garantierna” innebär att alla av kollektivet garanteras tillräckligt med mat, tillräckligt med kläder, tillräckligt med bränsle, hedersam begravning och utbildning för bamen.

De var en följd av folkkommunens genomförande år 1958. Folkkommunen hade inte bara inneburit en förenklad administration och en vidgad demokrati; den hade också givit en ökad trygghet. År 1962 hade Feng Chang-yeh sagt: ”Sjukdom, dödsfall och olyckor är inte längre katastrofer. Medborgarna har trygghet.”

Det var kollektivet som gav tryggheten — inte längre släkten eller storfamiljen. Även om den direkta försörjningsplikten mellan makar och mellan föräldrar och bam var fastslagen. (Men alltså inte mellan syskon, inte mellan farbror och brorsson eller liknande.)

År 1962 delades det ut spannmål till behövande familjer. Varje arbetslag diskuterade hur mycket som skulle avsättas för detta. Det fanns då personer som varnade för denna utdelningoch menade att folk slutade arbeta om de kunde få understöd. Brigadledningen menade att man när det gällde socialhjälp visserligen måste lämna sådan — det var viktigt med trygghet — men man fick ”inte undergräva arbetets värde”. Det hade börjat byggas upp en hel liten socialvårdsapparat.

Nu var socialvården som sådan avskaffad. Man gick en annan väg. En som varken krävde ansökan, prövning eller kontroll. Nu var också diskussionen om ”understödstagarandan” helt avskaffad. ”Det är ju naturligt att folk arbetar och gör sitt bästa. Man arbetar ju inte för pengar. Man arbetar för revolutionen.”

Den genomsnittliga spannmålsförbrukningen var 215 kg per person och år. Därav utgjordes nu 172 kg av en grundgaranti som utbetalades till alla; gamla som unga, arbetande och icke arbetande. Denna tilldelning utgjorde en medborgerlig rättighet som inte stod i någon direkt relation till den individuella arbetsinsatsen. Arbetsinkomsten kom på toppen av denna tilldelning.

Detta hade medfört att det nu blott återstod två hushåll i Liu Ling Arbetsbrigad som var i en sådan situation att de behövde speciell hjälp från kollektivet. Den hjälpen fick de direkt av Re-volutionskommittén enligt ”de fem garantierna”. Man kan säga att ”socialvården” avskaffats genom att grundtryggheten gjorts till medborgarrätt. Men denna reform hade krävt politiskt arbete. Det var genom politiskt arbete folks tänkande hade så förändrats att ingen ens tänkte i begrepp som ”understöd” när det gällde att tillförsäkra även gamla och sjuka sitt dagliga spannmålsbehov.

Li Hai-yuan sade:

— Jag har något fel på halsen. Jag går till doktorn. Han ger mig sprutor och tabletter. Förra året var jag borta från arbetet tre månader. Också min hustru är sjuk. Hon kan alls inte arbeta längre. Jag fick inte så stora inkomster förra året. Men trots att jag var sjuk så länge fick jag lika mycket spannmål som andra och trots att min hustru inte kan arbeta fick också hon sin spannmål. Det är nytt. Det är mycket bra. Tidigare fick man mindre än andra om man var sjuk och man fick speciella understöd. Nu får man lika mycket som andra. Man behöver inte diskutera det. Man behöver inte be om det. Man bara får det. Det är bra.

I Liu Ling har inte förekommit ”fri mat” och kollektiva matsalar. (Till skördearbetama uppe på bergen bars maten kollektivt och studenterna från staden åt kollektivt i sin matsal — men det

49är annat.) Den nu genomförda reformen av distributionssystemet är heller inte detsamma som ”fri mat”.

Kulturrevolutionen har varit en politisk revolution. Den har inneburit en fördjupad demokrati. Fattigbönderna och de lägre mellanbönderna använder denna bredare demokrati — där besluten fattas under allmänna möten och allmän diskussion — för att genomföra den ekonomiska politik och de reformer som ligger i deras intresse.

De som i Kina gick Liu Shao-chis väg talade om ”effektivitet” och ”folkets låga kulturnivå” och faran av att undergräva ”arbetets värde” och nyttan av ackord. De gjorde detta i socialismens namn.

Men när fattigbönderna och de lägre mellanbönderna i Liu Ling använde den fördjupade demokrati de kämpat sig till under kulturrevolutionen för att genomföra en reform av distributionssystemet som skapade en absolut grundtrygghet för alla medborgare så undergrävde de inte ”arbetets värde” och de gjorde heller inte administrationen ”ineffektiv”.

Denna fördelningsprincip krävde en ny inställning till arbetet. När man nu i Liu Ling talar om att man arbetar för ”revolutionen, för världsrevolutionen” så är detta inte en högtidlig fras. Dess verkliga innehåll är bland annat att man arbetar för att Li Hai-yuan och hans hustru skall få spannmål.

Ty det regnar ingen spannmål från himlen i norra Shensi. I den spannmål om vilken Li Hai-yuan sade: ”Man behöver inte be om den. Man bara får den. Det är bra.” ligger hårt arbete. Slit, svett och eftertanke, som han sade år 1962 när han talade om jordbruksarbete. Om detta är ingen i Liu Ling okunnig.

Men det låg i flertalets intresse att stärka den kollektiva egendomen. Först därigenom kunde alla få trygghet. Den förenklade administrationen har inneburit att arbetsbrigaden stärkts. Arbetslagen är blott arbetslag. Med stärkandet av arbetsbrigaderna och den förenklade administrationen blev det möjligt att genomföra det nya distributionssystemet. Den garanterade grundtryggheten minskar inte arbetsinsatsen — som så många borgerliga och revisionistiska experter hävdat — den gör arbetet meningsfullt. Arbetet är och förblir hårt och slitsamt. Man är medveten om dess betydelse; dess nödvändighet. Man arbetar för världsrevolutio-nen.Polemisk utvikning

Det kan vara intressant att se hur den sovjetiska propagandan beskriver skeendet:

.. På den kinesiska landsbygden utgör dock fattigbönderna fortfarande en stor del av befolkningen. På grund av analfabetism och frånvaron av objektiv information är deras politiska horisont snäv.1 Den extrema inskränktheten i de materiella behoven hos denna befolkningsdel, som i betydande utsträckning får sitt livsuppehälle genom omfördelning av inkomsterna inom kooperativet (fördelning efter antal familjemedlemmar och inte efter prestation), leder till att uppmaningarna om allmän nivellering och minskning av konsumtionen till existerande fattigbondenivå finner en tacksam jordmån i denna miljö ... Just landsbygdsbefolkningens fattigaste del, som utgör böndernas flertal, bjuder därför åtminstone inget aktivt motstånd mot Mao Tse-tungs politik . .. Såsom de kinesiska tidningarna omvittnar, utspinner sig kampen på landsbygden i huvudsak kring konkreta problem som gäller produktionens organisation och levnadsförhållandena ... Mao Tse-tungs politik framkallar motstånd inom den del av bönderna, som inom ramen för de existerande kooperativen förmådde förbättra sina förhållanden och höja levnadsstandarden under den korta perioden av ’reglering’ (1961—65). öppet eller fördolt protesterar de mot försummandet av de materiella stimulanserna, mot den allmänna nivelleringsmanin och upphävandet av inkomstfördelningen efter prestation. Men detta skikt av landsbygdsbefolkningen har skrämts och terroriserais av ’kulturrevolutionen’ och har ännu inte gett sig in i organiserad och aktiv kamp för sina intressen ... Det socialistiska samhällets mål, underströk Lenin, be-

1 Då ordvalet torde kunna förvåna är jag angelägen att påpeka att jag citerar ordrätt efter den av sovjetiska myndigheter själv ombesörjda översättningen i ”Vad är maoismen?” APN, Plantryck 1969.står i att säkerställa 5fullständigt välstånd och en fri allsidig utveckling för alla samhällsmedlemmar5. (Sami. skrifter, b. 6, sid. 232, ry.) Maoistema har förkastat detta mål... Nivellerings-manin har trängt undan fördelningen efter prestation, materiell stimulans ersätts med icke-ekonomiskt tvång.55 Situationen i Kina och läget inom KKP på den nuvarande etappen.

Till det inte minst kuriösa i denna kuriösa sovjetiska text från år 1969 hör Lenincitatet. Det tycks av texten som om detta var någon leninsk förhoppning om det socialistiska samhällets mål. En vacker och efterlängtansvärd utopi. Om den anonyme sovjetiske teoretikern gett en utförligare källhänvisning hade klart framgått att så inte alls var fallet. Lenincitatet är från Rysslands Socialdemokratiska Arbetarpartis programdiskussion år 1902. I Lenins programförslag inleds den citerade meningen med orden: ”För arbetarklassens verkliga frigörelse är den sociala revolutionen nödvändig.. ‚55 Det är inte en utopisk målsättning utan en konkretisering av en marxistisk huvudtanke: arbetarklassen kan inte befria sig utan att samtidigt befria hela mänskligheten. Och om det är något som Mao Tse-tung med stor skärpa framhållit så är det just denna grundsats. Den citeras dagligen i Kina. (Och de kulturrevolutionära investeringarna i Liu Ling har det medvetna — och utsagda — syftet att 55skapa de materiella produktionsbetingelser som allena kan bilda det verkliga underlaget för en högre samhällsform vars grundprincip är varje människas fulla och fria utveckling55, för att tala med Marx.)

Men det som gör denna sovjetiska citatkonst så verkligt kuriös är att i det år 1903 antagna programmet — fortfarande inom samma allmänna tankegång — lyder orden : ”... trygga alla samhällsmedlemmars välstånd och allsidig utveckling.. .55, och dessa ord fördes vidare i programmet av år 1919 och kvarstod i programmet fram till år 1961. Då upplöstes det gamla programmet i ett det mest svampartade dokument som skrivits under namn av politiskt program. (Engels hade en gång ansett Erfurtprogram-met mångordigt och otympligt; 1961 års sovjetiska program är en ordmassa.)

För att veta vad Lenin verkligen hade att säga om 55att arbeta för revolutionen55 bör man gå till Lenin själv och inte till de nuvarande sovjetiska citatjägarna.

55Det är början till en omvälvning, som är svårare, mera väsent-lig, mera genomgripande, mera avgörande än bourgeoisins störtande, ty det är segern över den egna trögheten, över bristen på självkontroll och över den småborgerliga egoismen, en seger över dessa vanor, som den förbannade kapitalismen lämnat i arv åt arbetaren och bonden. Då denna seger befästs, då och först då kommer man att ha skapat den nya samhälleliga disciplinen, då och först då blir återgången till kapitalismen omöjliggjord och kommunismen kommer verkligen att bli oöver-vinnlig. .. Kommunismen börjar när de enkla arbetarna börjar visa en självuppoffrande och allting besegrande omsorg om att höja arbetsproduktiviteten, att skydda varje pud spannmål} kol, järn och andra produkter som inte tilldelas de arbetande personligen och deras ’närmaste’, utan de ’fjärmare’, dvs. samhället i dess helhet, tiotals och hundratals miljoner människor som till en början förenat sig till en socialistisk stat och därefter till en Union av sovjetrepubliker.. . Mera omsorg om att varje pud spannmål och varje pud kol som den svältande arbetaren och den i trasor klädda bonden så väl behöver, uppbringas inte med geschäftsmetoder, inte på kapitalistiskt sätt utan genom det enkla arbetande folkets medvetna, frivilliga, uppoffrande, heroiska arbete, såsom grovarbetama och järnvägsmännen vid Moskva-Kasanbanan.. . Bevisa först din förmåga att prestera obetalt arbete i samhällets intresse, i alla arbetandes intresse, din förmåga att ’ arbeta på revolutionärt sätt’, din förmåga att höja arbetsproduktiviteten, att ordna det hela mönstergillt, och sträck sedan ut handen efter hederstiteln ’kommun’...” Det stora initiativet, 29.6 1919 (V. I. Lenin, Samlade Skrifter i urval, band 16, Stockholm 1942).

”... Kommunistiskt arbete i ordets trängre och noggrannare betydelse är obetalt arbete till förmån för samhället, ett arbete som inte utföres för att fullgöra en bestämd plikt, inte för att förvärva rätt till vissa produkter, inte enligt i förväg fastställda och i lag fixerade normer, utan frivilligt arbete, arbete utom normen, ett arbete som presteras utan att man räknar med ersättning, utan överenskommelse om ersättning, ett arbete som dikteras av vanan att arbeta för det allmännas bästa och av den (till vana förvandlade) insikten om att arbetet för det allmännas bästa är något nödvändigt — arbete som behov hos den sunda organismen.Var och en är på det klara med att vi, dvs. vårt samhälle, vår samhällsordning, ännu har mycket, mycket långt kvar till ett dylikt arbete i verkligt massomfattande skala.

Men redan det faktum att denna fråga rests, att den rests såväl av hela det avancerade proletariatet (kommunistiska partiet och fackföreningarna) som av statsmakten, är ett steg framåt på denna väg.

För att komma fram till det stora måste man börja med det lilla ...” Från krossandet av den sekelgamla ordningen

till skapandet av den nya. 8.4. 1920 (V. I. Lenin, Samlade skrifter i urval, band 16, Stockholm 1942).

Jag har inte tagit dessa citat bara för att visa att de sovjetiska propagandistema är lögnaktiga. Till det behövs inte så långa citat. Heller inte för att visa att de klart ställer sig på en sida i klasskampen (läs noga vad de säger å ena sidan om fattigbönderna ”som utgör böndernas flertal” och å andra sidan om deras motståndare i Kinas byar); utan för att dessa personer om vilka jag skriver — bönder långt borta i Kinas inland — nu genomför en social omvandling av historisk betydelse. Mao Tse-tung fullföljer Lenins arbete. Det är ett konstaterande — vem som så önskar kan kontrollera det genom att själv läsa Lenin.Tung Yang-chen i världspolitiken

Det har regnat i två dagar. När vi går stigen upp längs bäcken halkar vi i lössjorden. Just ovanför byn har vattnet under natten skurit sig in under kålfältet. Stora jordsjok har störtat. Kålhuvu-dena hänger ut över ravinen. Bäcken är tung av slam och Nanflo-den helt grumlig. Åkrarna flyter bort i regnet och de kala bergen har djupa fåror.

Tung Yang-chen har inte förändrats mycket dessa sju år. Andra har förändrats. Feng Chang-yeh har blivit mycket äldre, han ser sliten ut och är så tröttkörd att han somnar under kvällsmötet och blir väckt av Tsao Chen-kuei. Men Tung Yang-chen ser likadan ut. Sluten, butter. Han har alltid varit känd för att arbeta mycket hårt. Han är det fortfarande.

På morgonen innan intervjuarbetet hade jag lyssnat på radio. Transistorn är liten och gammal men Mau Pei-hsin hade hjälpt mig att sätta upp en stor antenn. Nu hade jag lyssnat på Australien och BBC och Voice of America och Moskva. Det är goda mottagningsförhållanden här uppe bland bergen.

Och i radion har det talats om Kina och det har spekulerats och rapporterats från Hongkong och i BBC höll en expert på kinesiska frågor ett föredrag om kinesisk politik. Det hela lät mycket intressant. Men var meningslöst. Var ”hög politik” och kann-stöperier.

Den verkliga politiken avgörs av sådana som Tung Yang-chen. Att han var butter och sluten, att han aldrig varit speciellt populär (men heller inte illa omtyckt), det var inte väsentligt. Väsentligt var att han genomförde en nödvändig politik; han var ordförande för anläggningsarbetslaget.

— Jag deltog i kritiken på hösten 1966. Jag skrev inga väggtidningar. Jag kunde ju inte skriva. Det var Mau Pei-hsin som fick skriva. Jag kritiserade partisekreterare Feng för att han inte satt politiken främst. Han hade försummat politiken. Han skilde sigfrån massorna. Han hade blivit ämbetsman och följde den svarta linjen. Han försummade anläggningsarbetena. Det var en motsättning inom folket. Massorna hjälpte Feng att göra självkritik och därför kunde han fortsätta att vara kader.

— På våren 1967 bildade vi alltså ett arbetslag för anläggningsarbeten. Dit gick de som kunde göra det tyngsta grovarbetet. Vi var 24 stycken. Man valde mig till arbetsledare. Man ansåg att jag kunde arbeta. Om man i arbetslaget inte är nöjd med mig, om man tycker att jag uppträder felaktigt eller inte arbetar bra, då kan man avsätta mig. Det kan göras när som helst. Så är det hos oss. Något extra betalt för att vara arbetsledare får jag inte. Det förekommer inte hos oss.

— Det är tyngre arbete nu än vad jag hade i jordbruket. Men jag är inte rädd för arbete. Jag har arbetat hela mitt liv och jag tycker om det. Det är som ordförande Mao säger, vi fruktar inte hårt arbete.

— Vi studerar ordförande Maos tänkande. Min uppgift är att leda dessa studier i arbetslaget och sedan leda det konkreta arbetet. Det är så att först diskuterar hela brigaden problemen utgående från ordförande Mao och sedan beslutar man vad som skall göras. Mitt arbetslag kan ju inte själv avgöra den stora planen. Alla måste bestämma. Det kan inte beslutas uppifrån, det måste diskuteras underifrån. I vårt planeringsarbete utgår vi från ordförande Mao. Så började vi alltså våren 1967.

— Första arbetsuppgiften var att jämna dalgångsåkrarna. Vi måste valla in åkrarna för att hindra erosion. Slå ihop de små åkerlapparna och rensa jorden från sten. Vi använder vattenpass. Åkrarna måste bli helt plana. Vallarna bygger vi upp av stampad jord. På så sätt behålls regnvattnet. Jorden torkar inte ut som förr. Det blev 30 mu den våren.

— På hösten 1967 och vintern 1968 grävde vi 3 brunnar. Torkan är en farlig fiende. Vi måste kämpa mot torkan. Brunnarna var 12 meter djupa. De var stenklädda. Vi fick hugga sten. Nu ger de vatten året om. Brigaden köpte elektriska pumpar från kooperativet i Yenan. De är kinesiskbyggda. Med motorerna kostar de ungefär 300 yuan styck. Varje brunn kan bevattna 20—30 mu jord. Utan bevattning får vi 400 jin majs per mu. Med bevattning får vi 800 jin majs per mu.

— Vi terrasserade bergen. 6 terrasser, 20 mu. Terrassernahindrar erosionen. De håller kvar regnvatten. De ökar skörden. På sluttningarna ger åkrarna 100 jin spannmål per mu. Men jorden rinner bort när det regnar. Efter terrassering ger åkrarna 300 jin per mu. Och det är ingen erosion. I dalgången där jorden är bättre stiger skörden enbart genom terrassering från 300 till 500 jin per mu.

— I vintras grävde vi tre stora brunnar till. Djupa och stensatta. De bevattnar ytterligare 60 mu. Vi bygger erosionsdammar längs bäcken. Vi har redan byggt tio sådana. Just nu måste vi hjälpa till att få in äppelskörden. Det är ju mycket äpplen i år. Sedan börjar vi med dalgången bort mot Hutoma by. Innan tjälen måste vi ha hunnit valla in och jämna ut.

— Vi kommer att få hjälp av ungdomarna. De är här för att lära sig arbeta. De måste omskolas. I vårt arbetslag är Kao Yi-chin ansvarig för detta. Han är från Sian. Han arbetar bra. Han hjälper till med planeringen. Han är ju utbildad för den här sortens arbete. Han är till stor hjälp.

— I allmänhet är dessa ungdomar bra. Det är nyttigt för dem att lära sig arbeta. Sedan, när tjälen satt in, går vi igång med att bygga fler erosionsdammar längs bäcken. Vi måste bygga ett tiotal till i vinter för att få bukt med den svåraste erosionen.

Ja, så ser världspolitiken och historien ut när man ser noga på dem. De är en Tung Yang-chen som bär sten. Men vad innebär det egentligen när Tung Yang-chen säger att man utgår från Mao Tse-tungs tänkande när man planerar arbetet?

För att förstå detta måste man se på utgångsläget för Liu Ling. I ”Rapport från kinesisk by” beskrev de äldre hur läget varit. Men vi kan ta andra uppgifter, statistiska uppgifter från en undersökning som allmänt anses grundläggande: John Lossing Buck, ”Land utilization in China”, 1937.

Det område inom vilket Liu Ling ligger betecknas av Buck som ”vintervete-hirs-området”.

Under åren 1850—1920 hade inom detta område förekommit verklig hungersnöd 95 gånger. Varje distrikt hade drabbats av hungersnöd i genomsnitt 4,3 gånger om 14 månader under vilka 14 % av befolkningen fått emigrera, 12 % svultit och 37 % överlevt genom att äta gräs och bark.

Därtill hade under åren 1904—1929 varje by inom området drabbats av genomsnittligt 15,1 missväxtår i vilka mer än 20 % avskörden förstörts. (Men vilka inte räknades som verklig hungersnöd.)

Per invånare — alltså jordägarna inräknade — var den genomsnittliga dagsförbrukningen av animaliska födoämnen av alla slag 17 gram per person. Fattigbönderna och de lägre mellanbönderna tog dock icke dessa animaliska födoämnen från den egna produktionen. De var tvungna att sälja hela sin produktion på marknaden. Vid de tillfällen de brukade animaliska födoämnen köpte de dessa på marknaden.

Undersysselsättningen motsvarades av arbetskraftsbrist. 28 % av de arbetsdugliga männen i åldern 15—60 år hade arbete året om. 72 % var säsongarbetslösa. (Eller helt arbetslösa.) Om de sysslolösa månaderna slogs ut på hela den arbetsföra manliga befolkningen mellan 15 och 60 år blev antalet sysslolösa månader per person och år 1,7. Samtidigt rapporterade 80 % av alla byar att de saknade arbetskraft under skördetiden.

Jordförstörelse och erosion var förhärskande: 5,Lössjordskullarna och bergen är så allvarligt eroderade, både genom lodräta raviner och jordskred, att åkrarna och fälten inte bara är små, utan snabbt håller på att försvinna . ..”

Jordägarna och de korrupta skatteindrivama sög ut folket. (Skatten per hektar jord var i Kina åren 1929—32 4

gånger högre — räknat i USA-dollar — än i Förenta Staterna.) Men även när dessa parasitära klasser krossats och jorden fördelats var utgångsläget för Liu Ling ytterligt allvarligt.

I Liu Ling, liksom i hela Kina, talar man om ”kampen mellan de två linjerna”. Det är korrekt. I Sovjet och bland ”västerländska” så kallade experter på Kina talas om kampen mellan realister och revolutionsromantiker. Mao Tse-tung skulle vara romantiker. Det är felaktigt. Enklast kan detta visas genom två citat.

”När det gäller jordbrukets socialisering är det fullkomligt omöjligt för jordbruket att nå kollektivisering utan industriell expansion och utan att industrialiseringen genomförts.” Liu Shao-chi.

”Inom jordbruket måste, sådana som förhållandena är i vårt land, kooperationen föregå användningen av stora maskiner ...” Mao Tse-tung.

Om Liu Shao-chis linje hade segrat skulle jordbrukskollektivi-seringen uppskjutits i väntan på att ”industrialiseringen genomförts”.

Då tidrymden innan ”industrialiseringen genomförts” bleve mycket lång skulle jordfördelningen blott bli inledningen till en ny klassuppdelning på landsbygden. Den kinesiska revolutionen skulle ha blivit en bonderevolution som så många andra.

Erosionen och jordförstörelsen skulle fortsätta — inget kapital fanns tillgängligt för uppgifterna. Ett jordbruksöverskott som kunde användas för industrialiseringen skulle kunna pressas fram endast genom en kapitalistisk ackumulation på landsbygden under vilken det stora flertalet bönder skulle sjunka till daglönare och säsongarbetare. De tekniska förbättringarna skulle öka under-sysselsättningen och det kapitalistiska jordbruket skulle föra till att miljoner och åter miljoner kinesiska jordbrukare blev jordproletärer som drevs till städerna. Städerna skulle omges av ett ständigt växande slumområde befolkat av en ”överflödig” befolkning.

Köpkraften ute på landsbygden skulle förbli låg. Det skulle inte finnas någon bas för den lätta industrin. Däremot skulle det uppstå en viss marknad för lyxvaror. Det skulle bli omöjligt att industrialisera Kina med egna medel och landet finge vända sig till stormakterna för lån, investeringar och ”hjälp”.

Det är att märka att jag inte målar Fan på väggen, jag beskriver ett Kina som utvecklats enligt den indiska modellen. Trots att Liu Shao-chi ofta använde sig av ord som ”socialism” och ”proletariat” och ”parti” är det helt riktigt att säga att han intog ”samma ståndpunkt som bourgeoisin, de rika bönderna eller de välbärgade bönderna med deras spontana tendens till kapitalism ...”, som Mao Tse-tung påpekade år 1955.

Mao Tse-tungs linje var på intet sätt ”drömsk och romantisk”. Den motsvarade de historiskt givna förutsättningarna; den motsvarade också det stora flertalets behov. I den givna situationen (undersysselsättning/arbetskraftsbrist, jordförstörelse/låga skördar, bondenöd) måste man genom kollektiva ansträngningar och organisation börja lösa problemen innan man ännu hade möjlighet att mekanisera. Detta har också visat sig riktigt. Liu Ling har höjt sin produktion, har övervunnit många svårigheter.

Men det är inte en linje som omfattats av ”alla”. Liu Shao-chi var inte en individ som gick alla emot. Han uttryckte vissa be-stämda gruppers politiska behov. Gång efter annan led han nederlag. Men han var mäktig i kraft av att det kunde uppstå nya privilegierade skikt. Kulturrevolutionen var en social kamp.

Tung Yang-chen har börjat lära sig läsa under kulturrevolutionen. I likhet med vad som skett i nästan alla familjer har barnen kommit hem från skolan och sökt lära sina föräldrar läsa. Tung Yang-chen lär sig läsa i ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”. Och han läser:

”Massorna har en skaparkraft som inte känner några gränser. De kan organisera sig och samlas till arbetsplatser och i arbetsgrenar där de kan ge fritt utlopp för sin energi; de kan koncentrera sig på produktionen på bredden och djupet och skapa allt fler välfärdsanordningar för sig själva.” Mao Tse-tung ur ”Merarbetet har en mening” 1955.

Tung Yang-dhen säger att detta är riktigt. Så skall man arbeta. Det är hans dotter som lärt honom det. Tecken för

tecken har de studerat, tankegång för tankegång. Nu säger han att ordförande Mao i detta har helt rätt.

Man kan säga att Mao Tse-tungs linje motsvarar de verkliga förhållandena på den kinesiska landsbygden. Man kan säga att hans linje stöds av fattigbönderna och de lägre mellanbönderna; av den överväldigande majoriteten. De ser denna linje som en möjlighet att bygga upp landet; erfarenheten har gett dem rätt och Tung Yang-chen säger att Mao Tse-tung har helt rätt.

Men det räcker inte att säga detta. Man måste också komma ihåg att Mao Tse-tungs linje inte uppstått spontant ute i byarna. Tung Yang-chen har inte av sig själv kommit på dessa tankar; tvärtom, han hade varit mycket misstänksam mot kollektiviseringen:

— Jag tyckte dock att jag hade både djur och jord. Jag borde kunna klara mig själv och om jag hade ont om arbetskraft kunde jag väl leja folk. Så jag sade att jag hade ingen nytta av något slags jordbrukskooperativ. Jag höll mig självständig och arbetade åt mig själv på min egen jord.

Så berättade Tung Yang-chen år 1962 om sitt första ställningstagande till jordbrukskooperationen på femtiotalet. Tung Yang-chens far hade varit en av revolutionens martyrer. Tung Yang-chen hade fått jord i jordreformen. Av sig själv och spontant hade han börjat tänka på möjligheten att leja folk.Vad Tung Yang-chen sade då år 1962 kan uttryckas mer allmängiltigt: Bonderevolutioner — som ofta förekommit i Kina som i andra länder — kan leda till herrarnas och skatteindrivar-nas undergång och till jordfördelning. Men därefter börjar spelet på nytt. En bonderevolution förmår inte skapa ett nytt socialt system.

Mao Tse-tung var aldrig en ”bonderevolutionär” (som en tidigare generation ”kinaexperter” kallade honom). När man därför säger att Mao Tse-tungs linje motsvarar de verkliga behoven på den kinesiska landsbygden och att den stöds av fattigbönderna och de lägre mellanbönderna måste man tillägga att Mao Tse-tungs tänkande leder arbetet i Liu Ling. Det är därför politiken går först. Ty spontant — utan politisk diskussion — skulle Tung Yang-chen strävat efter att ha blivit en rik bonde med lejda daglönare i arbete åt sig.

Den kinesiska revolutionen är inte en bonderevolution; men den är en revolution som stöds av fattigbönder och lägre mellanbönder och som motsvarar deras intressen.Nudlar, svin och revolution

I Liu Ling hade det gamla stallet rivits. Stora nya djurstallar i sten hade byggts ett hundratal meter längre söderut. Där det gamla stallet legat hade uppförts stengrottor för den nya nudelfabriken, dess arbetare och även för djurskötarna.

Liu Ling är ingen särskilt välmående eller föredömlig folkkommun. På andra orter driver brigaderna hela industrier. Liu Ling Arbetsbrigad har bara sin nudelfabrik. Men den är dock typisk.

Råvarorna kommer från det egna jordbruket; potatis, bönor, kaoliang, majs. Men nu bearbetas råvarorna inom brigaden och man säljer de färdiga nudlarna till kooperativet inne i staden. Brigadens egna hushåll får köpa nudlar till förmånspris. Nu arbetar Lo Han-hong i nudelfabriken.

— Det var på årsmötet 1965 jag lämnade posten som brigadens bokhållare. Det hade diskuterats. Det var mycket att göra som bokhållare då. Min utbildning räckte inte till. Jag hade ju inte studerat så länge. Jag ställde själv förslaget att brigaden i stället skulle välja Li Ghi-chuan som hade gått ut den högre mellanskolan. Han valdes också då. Mig utsåg mötet att arbeta i nudelfabriken. Jag skulle lära mig det arbetet. Vi hade börjat planera nudelfabriken vid årsskiftet 1962—63. Vi ville utveckla ekonomin inom brigaden. Ordförande Mao hade rekommenderat uppförandet av småindustri ute i brigaderna på landsbygden. 1965 hade vi fått kontakt med en kunnig gammal arbetare från Chichan. Han hette Li Kou-wan. Jag tillhörde dem som stämman utsåg att bli hans lärlingar.

— När man utsåg mig att arbeta i nudelfabriken kände jag mig orolig. Jag visste ju ingenting om detta arbete. Jag var rädd för att misslyckas. Men jag läste ordförande Mao och fick en riktig inställning till arbetet. Nu behärskar jag hela processen inom nudelfabriken. Man lär sig i arbetet.

— Vi är vanligtvis tio stycken som arbetar här. Under skördennär det är ont om arbetskraft går några av oss till

skördearbetet. Under andra tider när jordbruket inte behöver så mycket arbetskraft tar vi in flera andra.

— Det var svårt i början. Själv hade jag varit tveksam om vi skulle kunna klara nudeltillverkningen. Dess teknik är inte så enkel som det kan synas. Men vi följde ordförande Maos linje och beslöt oss för att våga handla.

— Nudelfabriken utnyttjar våra egna råvaror och ger brigaden extra inkomster.

Men nudelfabriken i Liu Ling hade också andra funktioner. Bredvid nudelfabriken hade det nya svinhuset byggts. Där utfordrade Ma Hai-hsiu avelssvinen med avfallet från nudelfabriken.

På så sätt kunde brigaden förse hushållen med hushållsgrisar. Därmed uppnådde man dels att hushållens avfall utnyttjades bättre, dels att köttkonsumtionen kunde öka i familjerna — man slaktade och åt upp ett gödsvin per hushåll och år. Då målsättningen var att varje hushåll skulle föda upp två hushållsgrisar per år kunde man också bidraga till städernas köttförsörjning och ge familjerna en extrainkomst.

Det bör påpekas att hushållsgrisarna inte strider mot den kollektiva ekonomin. Ty så länge hushållen fungerar individuellt — och det är länge än — förblir hushållsgrisen det mest rationella sättet att tillvarata avfallet från det individuella hushållet.

I den kollektiva hushållningen fyller de individuella hushållsgrisarna en viktig uppgift. Hushållen levererar numera spill-ningen till grönsakslagret — och erhåller för detta arbetspoäng. Nudelfabriken — hushållsgrisarna — gödseln ingår i en allmän utvecklingsplan för Liu Ling brigad.

— Inom grönsakslaget, sade dess förre ordförande Ching Chung-ying, av åldersskäl pensionerad från arbetsledarbefatt-ningen och nu äldre erfaren arbetare inom laget; inom grönsakslaget har vi höjt produktionen under kulturrevolutionen. Vi har ökat avkastningen från 7 000—8 000 jin per mu till 14 000— 15 000 jin per mu. Det är en stor förändring. Det har vi gjort genom att studera ordförande Mao. Vi har på ett konkret sätt använt Mao Tse-tungs tänkande. En av svårigheterna att öka produktionen tidigare var att de ledande kadrerna inte riktigt deltog i produktionen. De ville leda. Därför diskuterade de inte ordentligt med de arbetande och lyssnade inte på deras råd. Nu där-emot diskuterar alla arbetande alla frågor rörande produktionen och kommer med många förslag. Förr var det också arbets-poängen som avgjorde arbetet. Det bidrog till att snedvrida arbetet. Nu arbetar vi för revolutionen. Det viktigaste är inte om arbetet lönar sig för oss individuellt. Vi har inte det systemet längre. Det viktigaste är om arbetet är nödvändigt för produktionen.

— Vi gödslar mer nu. Det diskuterade vi ordentligt. Vi har ökat gödselmängden från 4 000 jin per mu till 12 000 —13 000 jin per mu. Det har vi kunnat göra därför att tillgången på gödsel ökat. Vi studerade ordförande Mao. Vi skulle med egna medel öka tillgången på gödsel. Massorna diskuterade denna fråga mycket grundligt och vi beslöt att öka grisantalet i brigaden och att varje hushåll skulle föda upp ett par grisar.

— Vi beslöt också att vidtaga åtgärder för att brigaden skulle kunna förse hushållen med spädgrisar. Vi byggde svinhus för av-elssvin i anslutning till nudelfabriken. På det sättet ökade tillgången på gödsel inom brigaden.

— Grönsakslaget tillgodoräknar hushållen arbetspoäng för gödseln. 100 jin ger 1 arbetspoäng. Förut, innan kulturrevolutionen, använde hushållen ofta sin folkskit till sina egna privata lotter. Så gör vi inte längre. Under kulturrevolutionen hade det politiska medvetandet höjts och massorna har insett att vi arbetar för revolutionen. Nu ger hushållen sin folkskit till grönsakslagets kompost. För det får de arbetspoäng. Därför kan vi öka produktionen. Och nu inser massorna att det kollektiva arbetet ger större resultat.

I Liu Ling har de privata lotterna kunnat minskas i takt med den ökande grönsaksproduktionen. Man diskuterar nu — fast frågan är ännu inte avgjord — att helt upphöra med privata lotter. Ännu täcker de dock familjernas grönsaksbehov.

Ma Hai-hsiu sade:

— Jag mår inte så bra. Min mage är inte bra. Den var inte bra förra gången du var här. Den är fortfarande inte bra. Åren har inte varit så dåliga. Det var hygglig skörd 1963. Det har varit någorlunda väder alla dessa år. Jag

fortsatte att arbeta i grönsakslaget ända till i september 1968. Då gick jag över till att sköta svinen.

— Ordförande Mao hade ju sagt att svinaveln måste öka. Där-för började vi år 1966 med brigadens svinhus. Vi satte som mål att få fram så många spädgrisar att det skulle gå en gris på varje medlem av brigaden. Det skulle betyda mycket mer gödsel. Nu har vi 11 suggor och 3 galtar. Brigadmedlemmarna får köpa späd-grisar från brigaden och föder sedan upp dem.

— Jag är ansvarig för svinhuset. Jag får hjälp från nudelfabriken med det tunga arbetet. Det är en pojke från Peking som arbetar där. Han hjälper mig. Han heter Tian Yuan-chao. Han bär vatten och mockar. Det är för tungt arbete för mig numera. Jag hjälper till i nudelfabriken i stället med lättare arbete.

— Tian Yuan-chao är en bra pojke. Han arbetar mycket bra. Han har ju kommit hit för att omskolas av oss fattigbönder och lägre mellanbönder. När vi arbetar tillsammans har jag berättat om mitt liv och mina erfarenheter. Då sade han att detta skulle han aldrig glömma. Han hade ju vuxit upp i det nya samhället, sade han, och därför var det så viktigt för honom att lära sig förstå det svåra liv som varit vårt. Han ville återuppfostras av oss gamla som varit med om det. Ungdomarna från staden är bra. De lär sig arbeta nu och förstår varför vi måste gå den socialistiska vägen och inte den kapitalistiska. De är också mycket respektfulla mot oss gamla bönder.

— Hela frågan om svinaveln togs upp under kulturrevolutionen. Hur kan jordbruket utvecklas? Jordbruket behöver mera gödsel. Hur kan vi få mera gödsel? Så diskuterade vi. Och därför beslöt vi oss för att öka svinbeståndet. Ty svinen ger god gödsel. Det gjorde vi i enlighet med Mao Tse-tungs tänkande.

— Jag är gammal och kan inte läsa. Men vi har studerat ordförande Mao och jag är säker på att jag minns rätt när jag säger att ordförande Mao har sagt att varje gris är en liten gödselfabrik. Om vi ökar svinbeståndet så får vi mer gödsel och när vi får mer gödsel kan vi öka jordbruksproduktionen. Hela diskussionen om svinaveln har utgått från Mao Tse-tungs tänkande. Vi måste stå på egna ben.

Hur arbetet skall värderas

Efter långa diskussioner har Liu Ling Arbetsbrigad detta år gått över till ett nytt sätt att beräkna arbetsinkomsten,

Arbetsbrigad en är den lägsta ekonomiska enheten. Det är på dess totala inkomst som fördelningen grundar sig. Alltså inte på arbetslagens inkomst. Arbetslagen är helt enkelt arbetslag.

Tidigare hade varje arbetsuppgift åsatts ett visst värde. Så och så många dagsverken för varje givet arbete. Under åren 1963— 1965 hade detta system kommit att utvecklas i riktning mot ackordsarbete.

Det hade inneburit att vissa arbetsuppgifter blivit individuellt lönsamma, andra mindre lönsamma. Arbetsledarna hade också möjlighet — genom att fördela arbetet — att påverka medlemmarnas inkomster.

— Jag upplevde det som en fara de åren, sade Mau Ke-yeh. Genom att man följde Liu Shao-chis svarta linje blev många lojala människor skadade. Opportunister kunde sno åt sig stora pengar. De som strävade för det gemensamma bästa, som var sparsamma och visade omsorg om den kollektiva egendomen blev ofta lidande. De gavs låg inkomst under det att de egoistiska människorna kunde få högre inkomster även om de skadade det gemensamma bästa. Opportunisterna höll på att förvrida vår planering. De ville satsa på kortsiktiga och lönsamma projekt. Det var inte bra.

— Det blev så att arbetet kom att värderas av en liten grupp ledande kadrer. De var också de som fördelade arbetet. Det var till skada. Genom att man betalade extra när planen överträffades lockades folk att bidra till att sätta planen allt lägre. Vi kom till slut ner i en planerad produktion av 100 jin per mu. Då detta alltid överträffades kunde man alltid skaffa sig extrainkomster genom att sätta planen lågt. Det skadade ekonomin då investeringarna räknades på den planerade produktionen, På det sättetkunde några personer få ut pengar som egentligen borde ha gått till absolut nödvändiga investeringar.

— Det var orättvist. Trots att alla arbetade kom några att skaffa sig mer inkomster och andra fick allt mindre. Var

och en arbetade för sig själv.

Detta säger Mau Ke-yeh på senhösten 1969. Men det är inte en efterhandskonstruktion. Li Hai-tsai sade på tal om diskussionerna i början av kulturrevolutionen på hösten 1966:

— Mau Ke-yeh var ju mycket aktiv redan från början. Han talade mycket med rödgardisterna och tog emot många av dem hos sig. Han var ju en gammal kader som arbetat i revolutionen mer än trettio år. Men han var ju då också ordförande i Liu Ling Arbetsbrigads revisionskommitté. Rödgardisterna ställde sig upp på mötet och kritiserade Mau Ke-yeh. Han var ju ansvarig. Han borde ha ingripit som ordförande i revisionskommittén. När rödgardisterna talat höll massorna med dem. De kritiserade Mau Ke-yeh för att han underlåtit kritisera kadrernas arbete.

— Mau Ke-yeh gjorde självkritik inför massorna. Men i sin självkritik visade han också att han verkligen hade tagit upp frågorna och kritiserat kadrerna. Kadrerna hade dock varit så förgiftade av Liu Shao-chis linje att de inte lyssnat på honom och hade undertryckt hans kritik. Men han gjorde självkritik för att han inte gått till massorna när hans kritik undertryckts. Denna självkritik gjorde Mau Ke-yeh i december 1966.

— När massorna hört honom undersökte de frågan och fann att han hade rätt. Han hade kritiserat kadrerna men fått sin kritik tystad. Massorna fann då att hans självkritik varit uppriktig och att han följde ordförande Maos revolutionära linje.

Det nya fördelningssystem som nu införts grundade sig på att alla medlemmar, arbetande och icke arbetande, erhöll sin grundtrygghet i form av spannmål. Arbetsinkomsten kom därutöver.

Man hade dock efter dessa diskussioner avskaffat varje form av ackordsarbete. Man förde inte längre bok över vilka olika arbeten som medlemmarna utförde och över deras individuella prestation. Man noterade bara vilka som arbetat den dagen. Detta innebar att arbetsinkomsten varken ökade eller minskade om; man valdes att utföra det ena eller det andra arbetet. Om man grävde eller om man skördade, om man hämtade gödsel inne i staden eller arbetade på nudelfabriken — arbetsdagenhade samma värde.

Detta innebar också att man kunde avskaffa det mesta av allt bokföringsarbete och få mer arbetskraft för produktivt arbete.

Men folk arbetade ju olika mycket. De hade också olika inställning till arbetet. Den enes arbetsdag var inte densamma som den andres. Det måste man ta hänsyn till.

Därför värderades vars och ens arbetsförmåga vid årsmötet. I den värderingen ingick inte bara den fysiska styrkan utan också alla andra faktorer; erfarenhet, sparsamhet med kollektiv egendom, politisk medvetenhet. Denna värdering gjordes inte av någon kommitté eller någon expertgrupp. Var och en ställde sig upp vid årsmötet och sade vad han ansåg sitt dagsverke vara värt; 7 arbetspoäng, 9 arbetspoäng. Därefter diskuterade mötet om denna värdering var riktig och fastställde sedan vilken dags-verkesvärdering som skulle gälla för den medlemmen.

Detta värderingssystem innebar att en gammal man som Ma Hai-hsiu kunde tillerkännas betydligt högre arbetspoäng för sitt arbete med svinhuset än om man enbart tagit hänsyn till hans fysiska styrka eller hans direkta arbetsuppgift. Ty nu värderades också hans allmänna erfarenhet, de råd han gav under diskussionerna, hans politiska arbete, att han tog hand om ungdomar från Peking och lärde dem att arbeta och att han på ett gott och förstående sätt gav dem en riktig inställning till livet och arbetet.

Vuxna män har normalt 7—9 arbetspoäng per arbetsdag. Kvinnor har 6—7 poäng. Olikheten mellan könen grundas på att kvinnornas arbetsdag sägs vara kortare. De använder en del av sin arbetsdag till hushållsarbete. Detta hushållsarbete är ju individuellt arbete för vilket kollektivet icke betalar arbetslön. Ju mer hushållsarbetet kan förenklas genom kollektiva insatser (kvarnen t. ex.) ju mer närmar sig männens och kvinnornas arbetsdag varandra och därmed också deras arbetspoäng per arbetsdag. Olikheten mellan män och kvinnor är beroende på arbetstidens olika längd. Alla kvinnor sköter inte hushåll, alla män arbetar inte full tid. Det finns alltså kvinnor

som har 9 poäng och män som har 6 poäng.

En svårighet som inte förutsetts hade uppstått vid tröskningen. För att klara tröskningen på kortast möjliga tid arbetade man dygnet om vid tröskverket. Årsmötet hade fattat ett principbeslut om att ingen kunde tjäna mer än ett dagsverke per dygn; dettaför att inte ackordssystemet skulle kunna krypa in genom någon bakväg. Man ansåg dock det självklart att de personer som arbetade även om nätterna vid tröskverket skulle ersättas på något sätt. Man antecknade därför vilka som arbetade om nättema och skulle ta upp frågan på kommande årsmöte. Det antogs att mötet skulle tilldela dem extra dagsverken.

Förutsättningen för att detta inkomstfördelningssystem skulle kunna genomföras var att medlemmarna var medvetna om att de arbetade för det gemensamma bästa. Först när medlemmarna satte politiken främst kunde arbetet betalas på detta sätt.

Nu menade man i Liu Ling att det hade visat sig att detta system kunde genomföras. Det var inte så som Liu Shao-chi hävdat att var och en måste arbeta för direkta personliga intressen. Folk blev inte ”latare” för att ingen mätte upp vad de gjort timme för timme. Ingen höll sig undan från det tunga anläggningsarbetet för att han kunde ”tjäna lika bra” på att köra gödselkärran, De som hade varnat för människornas ”medfödda lättja och egoism” hade fått fel. Tjugoåringarna menade inte att det var oriktigt att gamle Ma Hai-hsiu fick en ordentlig inkomst trots att han hade ont i magen och inte orkade bära vatten och inte orkade mocka dynga.

— Ma Hai-hsiu är en, man med stor erfarenhet. Han vet mycket och ger många råd.I september månad år 1966 kom rödgardisterna

Fu Hai-tsao:

— Det var på hösten 1966 som rödgardisterna kom hit. Första gången kom sju stycken. Andra gången kom tio stycken. Från september till december år 1966 kom olika rödgardister hit. Varje grupp stannade en vecka — tio dagar. Så började kulturrevolutionen hos oss.

— Rödgardisterna kom med citatboken. De läste upp citat som vi aldrig hört förut. De höll tal och genomförde diskussioner. Vi välkomnade dem genom att slå på trummor. De kom till oss i grottorna. Vi värmde kangen åt dem så de inte skulle förkyla sig. De betalade för sig. Det gjorde de alla.

— Det fanns några människor i byn som var rädda för att rödgardisterna skulle ställa till besvär. Min mor tyckte det. ”Jag begriper ingenting”, sade hon. Men hon är mycket gammal. Hon är över 70 år. Men rödgardisterna var mycket artiga mot henne. De kallade henne ”Gamla Farmor”. De var alltid högaktningsfulla mot henne. Därför ändrade hon sig.

— Rödgardisterna var bra organiserade. De delade upp sig och gick till vart hushåll i byn. Där läste de citat och berättade om kulturrevolutionen i Peking och Shanghai. Det hade aldrig varit så många främmande i byn förut. De frågade oss om våra liv. De ville lära av oss. De frågade om hur vi gjorde här i brigaden. De tog diskussioner med styrelsen för brigaden och frågade på öppna möten om arbetspoäng och allting.

— Jag fick citatboken av dem. De delade ut den till olika hushåll. Till slut hade vi alla fått den. Rödgardisterna betydde mycket för oss. Vi fortsatte att läsa citaten när de lämnat oss. Vi läste och jämförde citaten med vad som gjordes här i Liu Ling och vi kom fram till att mycket måste ändras. De som själva inte kunde läsa fick citaten upplästa för sig.

Ching Chung-ying:

— Det var åtta stycken som bodde hos mig. De kom alla frånSian. De var ungefär 18 år gamla. De propagerade Mao Tse-tungs tänkande. De frågade om det fanns problem inom brigaden, om kadrerna begått misstag. De mobiliserade massorna och höll stora diskussioner. De uppmanade oss att tala öppet och att skriva väggtidningar. ”Ni måste ta mod till er och kritisera vad som är fel”, sade de till mig. ”Vi är ordförande Maos rödgardister. Ordförande Mao stöder fattigbönderna. Var inte rädda för att kritisera.”

— Rödgardisterna ville höra allt om hur vi levat i det gamla samhället. Jag berättade om mitt liv för dem. Jag berättade också om hur vi varit tvungna att sälja mina två yngsta bröder under hungersnöden år 1928. Vi satt i min grotta och jag berättade allt detta. De var mycket förstående och sade att de aldrig skulle glömma de lidanden vi gamla fattigbönder gått igenom.

— Men genom att jag berättade detta för dem återfann jag femte bror, han som vi sålt för 28 silverdollar. Ty rödgardisterna kom sedan från Liu Ling vandrande till Lanchien. Där träffade de en man som kallades Mau Ying. När de berättade för honom om mig sade han att han nog visste vem min bror var som sålts för 28 silverdollar. Han skulle bo i Shansi. Så han skrev till femte bror och berättade hela historien för honom och skrev att jag nu bodde i Liu Ling. Därefter skrev femte bror till mig och så fann vi varandra igen efter alla dessa år tack vare rödgardisterna. Men ingen har ännu kunnat berätta vad som hände med fjärde bror.

Li Hai-tsai:

— Vi bildade en mottagningskommitté i brigaden för att ta hand om rödgardisterna. De kom vandrande i hundratusenden mot Yenan för att lära av Yenanandan. De kom för att lära och för att sprida revolutionens eld. De kom också hit. Uppgiften var nu att se till att de fick tak över huvudet. De betalade för sig. Allting gjordes på ett organiserat sätt. Vi hjälpte dem att träffa revolutionära hjältar och gamla kadrer. Mau Ke-yeh som varit med i revolutionen så länge talade de ofta med. Det var från den tiden som kulturrevolutionen började på allvar hos oss. Ty rödgardisterna från Peking talade också med våra ungdomar i byn och de bildade en rödgardistavdelning och började kritisera våra kadrer. Det hade de aldrig vågat innan de diskuterat med rödgardisterna från de stora städerna.Sjukkassereformen

Den 13 januari år 1969 bildades sjukkassan i Liu Ling Arbetsbri-gad. Det kallas inte sjukkassa, det kallas kooperativ medicin. Men det är sjukkassa. Efter en längre tids diskussion kunde man då uppnå enighet om hur kassan skulle arbeta och välja en styrelse bestående av 8 personer. Sjukkassan omfattar alla arbets-brigadens 709 invånare.

I brigad efter brigad över hela Kina genomförs nu sjukkassereformen. Och det kan ju tyckas som om detta är enkelt och självklart. Sjukkassa låter inte sensationellt. Men det är egentligen en av de stora och sensationella nyheterna från kulturrevolutionens Kina.

Tidigare hade de statsanställda, tjänstemän, industriarbetare och lärare sjukvårdsförmåner genom staten. Med uppbygget av jord-brukskooperativer och sedan genom folkkommunreformen kunde alla Kinas många hundra miljoner skapa sig en grundtrygghet. Nu har de börjat genomföra sjukkassereformen över hela Kina.

Sjukkassereformen i Liu Ling innebär att alla medlemmar tillförsäkras fri läkarvård och fri medicin inom brigaden. Vid behov remitteras patienterna till närmaste sjukhus. Där betalar sjukkassan alla kostnader upp till 30 yuan. Det motsvarar 3 veckors sjukhusvård. Om sjukhusvården blir långvarigare och kostar mer än 30 yuan, då träder brigaden till under de fem garantierna.

När sjukkassan grundades lämnade brigaden en grundplåt på 2 000 yuan. Brigaden betalar också lönerna för all sjukvårdspersonal inom brigaden. Medlemmarna betalar 1,50 yuan per år. Dessutom bidrar skolbarn och andra genom insamling av medicinalväxter. De statliga försäljningspriserna på mediciner av olika slag har reducerats under hösten 1969 (penicillin i ampuller om 200 000 enheter har sänkts med 46 %, sulfatiazoltabletter med 13,3%; den genomsnittliga prissänkningen har varit 37%).ras?;

::v* ^

í *ii«,rDenna prissänkning har varit ett direkt och utsagt led i strävandena att förbättra det allmänna hälsotillståndet och underlätta sjukkassornas arbete.

Sjukkassereformen i Liu Ling genomfördes efter diskussion. Yang Kou-shen tillhörde dem som i och för sig menade att reformen var bra men att den också var farlig:

— Alltför många människor kommer att be om medicin. Vi kommer att förlora alla våra fonder. Vi kan inte klara

av det. Även om det är bra med fri medicin är det riktigare om folk får betala för medicinen.

Det tog flera möten innan Yang Kou-shen övertygats. Men efter alla dessa diskussioner kunde man den 13 januari år 1969 enhälligt besluta bilda kassan.

— Det var mot slutet av år 1968 som vi hörde talas om den kooperativa medicinen, sade brigadens hälsoarbetare och läkare Wang You-nan. Man talade i radio och man skrev i tidningar om hur reformen genomförts på olika ställen.

— Vi hörde om ordförande Maos uppmaning att ta makten inom medicinen och hälsovården. Vi bekämpade Liu Shao-chis svarta linje. Den var som en mjuk kniv, den dödade folk i lönndom. Ty det var i städerna läkarna fanns och där fanns också den goda vården fast de flesta bor på landsbygden. Det blev en sjukvård för de få. De många fick lida. Det var svårt att gå till läkarna i staden. Man fick vänta i köer och man behandlades inte bra. Det var som ordförande Mao sagt; hälsovårdsministeriet hade blivit ett ministerium för att sköta höga stadsbors hälsa. Under vår diskussion kunde vi enas om att den hälsovårdspolitik som tidigare förts i landet varit felaktig.

— Det var alla överens om. I våra diskussioner utgick vi från ordförande Maos ord: ”Inom sjuk- och hälsovård bör man lägga tyngdpunkten på jordbruksområdena.” Vi utgick också från ordförande Maos påpekande att den förebyggande hälsovården och kampen mot de vanligaste sjukdomarna som drabbar stora delar av befolkningen är mycket viktiga.

— Det blev rätt snabbt så att de flesta inte bara var överens om detta utan även om den kooperativa medicinen. Men det fanns några som var osäkra. Några menade ju att det skulle bli dyrt och att vi inte skulle få råd med det. Andra menade att staten kunde betala sjukvården och medicinen för oss.— Men vi studerade gemensamt ordförande Mao och bekämpade egoismen och så småningom insåg Yang Kou-shen att han haft fel. Det var riktigt att medicinen skulle vara gratis. Utgående från ordförande Mao diskuterade vi oss också fram till att vara överens om att det inte gick att lita till staten. Vi måste lita till vår egen kraft. Varifrån skulle staten ta alla pengar? Om vi bad staten om pengar i stället för att upprätta en sjukkassa så skulle detta egentligen bara innebära att vi undergrävde nationens ekonomi. Det vore en oriktig väg. Det vore Liu Shao-chis svarta linje. Detta diskuterade vi oss fram till genom att studera ordförande Mao och vi nådde fullständig enighet genom dessa diskussioner.

— De vanligaste sjukdomarna här hos oss är reumatism och influensa. Jag behandlar reumatism med ”vatten-akupunktur”. Jag ger en injektion av B-12 i akupunkturpunkterna. Det är en ny teknik.

(Wang You-nan talar om akupunktur. Det fordrar en förklaring. Akupunktur är varken kvacksalveri eller skrock. Det är en gammal kinesisk behandlingsmetod. Den består i att en fin nål sticks in på bestämda punkter. Numera steriliseras nålarna mellan varje begagnande. Metoden används mycket i Kina. Det är en effektiv behandlingsmetod — jag vet, jag har själv föredragit akupunkturläkare vid vissa tillfällen när jag varit sjuk i Kina.

Man studerar nu hur och varför metoden verkar. I likhet med så mycket annat inom medicinen är det en empiriskt utvecklad behandlingsmetod vars grunder man icke ännu har kunnat klargöra. Troligen påverkar den såväl lymfan som det vegetativa nervsystemet.

Det är en av flera metoder. Det är inte metoden. Den används inte vid alla sjukdomstillstånd. Den används huvudsakligen vid reumatism, smärttillstånd av olika slag, stressjukdomar, magsår etc. Den används också med framgång mot flera slag av dövhet och blindhet. Man menar också att den stärker kroppens självförsvarsmekanismer vid inflammationer. Akupunktur används icke vid parasitära sjukdomar eller mot TBC eller liknande. Frågan står inte: Akupunktur ELLER ”västerländsk medicin”. Det finns ingen kamp mellan de kinesiska forskare som studerar hur akupunktur verkar och de som syntetiserat insulin.)

— Barnen vaccineras två gånger om året. Det väsentligastearbetet är det förebyggande arbetet. Vi genomför här i brigaden 4 hygienkampanjer om året. Vi kontrollerar latrinerna och dricksvattnet. I varje arbetslag finns en hälsoansvarig som också går på regelbundna kurser i hygien och sjukvård och första hjälp. Dessa hälsoansvariga

har ordinarie möte var fjortonde dag. Då studerar vi akupunktur, olika sjukdomars symptom och liknande frågor. Det är viktigt att alla hälsoarbetare lär sig känna igen symptomen på de allvarliga sjukdomarna. Dessa bör ju upptäckas så tidigt som möjligt.

— Höst och vår är det en hel del infektionssjukdomar. Just nu har vi en hel del fall av övre luftvägsinflammation. Vid den här årstiden kommer mellan 5 och 6 patienter om dagen. Vinter och sommar är det färre. När jag inte tar emot patienter arbetar jag på fälten. Jag får lika mycket betalt av arbetsbrigaden för ett dagsverke vare sig jag tar emot patienter eller plöjer.

Wang You-nan hade börjat studera medicin på egen hand. Någon formell högre utbildning hade han inte. Wang You-nan är från Wangchiakou. Vintrarna 1945 och 1946 gick han i Liu Ling skola. Inför Hu Tsung-nans angrepp mot Yenan gick han in i armén 1947. Han deltog i många strider. Var plutonchef. År 1951 demobiliserades han från Folkets Befrielsearmé och återvände till jordbruksarbetet. År 1953 valdes han till ledare för ett arbetsbyteslag och i Östern Lyser Röd Högre Jordbrukskooperativ utsågs han till herde.

Han hade alltid tyckt om att läsa och han hade blivit intresserad av hälsovård och akupunktur. Han hade köpt ett par böcker om akupunktur i Yenans bokhandel när han var inne i staden. Han hade också köpt ett par nålar och experimenterat på sig själv. År 1955 fick hans vän Ma Juei-ching, Ma Ghen-hais son, magplågor. Han kände sig mycket dålig. Han sade då till Wang You-nan:

— Du kan väl göra något åt det.

Ma Juei-ching blev frisk efter behandlingen och därefter började Wang You-nan bota småkrämpor med akupunktur. Hela tiden fortsatte han att läsa om medicin och skaffade sig nya böcker. Men ledningen för arbetsbrigaden brydde sig inte om honom. Han fick inget stöd av dem.

Det var efter kulturrevolutionen som massorna beslöt att han skulle sändas till kurser för att studera. Han har nu gått på flerakurser. Både i folkkommunen och inne i staden.

— Först diskuterar vi politiken. Politiken står i främsta rummet. Ty huvudfrågan i all medicin är: Vilka skall vi tjäna? Sedan studerar vi olika behandlingsmetoder. Vi lär oss hygien, hälsovård och farmakologi. Vi har också noga studerat diagnoserna. Ty allvarliga sjukdomar måste sändas till stadens sjukhus. Till staden sänds hjärtbesvär och magsår och sådant som kan vara cancer. Det är läkare från staden och provinsen som leder dessa kurser. Ledaren för den senaste kursen inne i staden var doktor Sung. Han talade om behandlingsmetoder mot reumatism och undervisade oss i vatten-akupunktur. Det är en nyupptäckt metod och doktor Sung sade att den hade visat sig mycket effektiv.

— Gamle doktor Kao lämnade brigaden år 1965. Han var då mycket gammal. Mot slutet var han helt döv och såg dåligt. Därför upphörde då hälsovårdsstationen här i brigaden.

— Det är mycket viktigt att hälsovården byggs ut just i brigaderna och arbetslagen. Se på Wang Fu-ying i Wangchiakou till exempel. Han hade smärtor i korsryggen. De plågade honom och han höll på att söka läkare inne i staden 1967 och 1968. Han använde sammanlagt trettio arbetsdagar på att köa hos läkaren inne i staden. Förutom minskad arbetsförtjänst fick han alltsomallt betala mer än 200 yuan för vård och medicin. Vi har nu behandlat honom. Efter tre behandlingar med akupunktur mår han bra och har inga smärtor. Och om han nu behöver vård så kommer han hit. Han förlorar inte längre en eller fler arbetsdagar på att ta sig in till staden och köa hos läkaren där och här kostar medicinen honom ingenting.Ett nytt slags intellektuella

Det finns två brukliga definitioner på ordet ”intellektuell” i vårt språk. Den ena är ”person med högre utbildning” och den andra är ”person som ägnar sig åt vetenskaplig eller litterär verksamhet”.

Men Wang You-nan hade varit herde, nu var han hälsoarbe-tare och vidareutbildade sig till läkare. Det är ett tredje slags intellektuell. Ty Wang You-nan är inget särfall. Vi kan ta brigadens veterinär och dess barnmorska.

År 1962 sades om Ghang Chung-liang — då bokhållare i Liu Ling Arbetslag — och hans hustru Ghi Mei-ying

”Han är inget särskilt. Det är en hederlig karl i allmänhet. Han är inte så stark. Han tycker inte om att tala med folk. Han är inbunden av sig och något av en enstöring. Men han är hederlig och ärlig. Han har alltid haft rykte om sig att vara aktsam och omsorgsfull. Hans fru, Chi Mei-ying, är med i ungdomsförbundet. Hon skämtar mycket och pratar hela dagarna. Hon gick på en kurs för några år sedan och lärde de nya vetenskapliga förlossningsmetoderna. Nu under senare år har hon varit barnmorska vid de flesta bamafödslar. Nu överlever därför de flesta barnen. Hon är mycket omtyckt. Deras äktenskap är lyckligt.”

Nu säger Ghang Ghung-liang:

— Arbetet i brigaden ökar hela tiden. Vi får allt fler och fler djur. Enligt ordförande Mao bör vi utveckla kreatursskötseln. Den är betydelsefull också för själva jordbruket. Djuren ger ju också gödsel.

— Men djuren behöver vård. Det är viktigt att de sköts på rätt sätt. Det är viktigt att förhindra sjukdomar. Om djuren blir sjuka måste man kunna hjälpa dem. År 1967 blev det möjligt att utbilda folk till detta här i vårt område. Då valde arbetsbrigaden mig.— Jag har ju lite utbildning tidigare. Som bokhållare hade jag också fortsatt mina självstudier och jag hade på så sätt höjt min kulturnivå och kunde tillgodogöra mig undervisningen. Så tycker jag om djur också.

— Varje brigad skulle sända en person för att studera djurens sjukdomar. Det är regelbundna kurser ett par gånger om året. Jag har nu gått på sex sådana kurser. Vi lär oss steg för steg. Vi studerar hur man kan förhindra sjukdomar bland djuren. Vi studerar olika problem som har med djurskötsel att göra. Vi studerar djurens sjukdomar och hur de kan botas. Nu ger jag mediciner och sprutor och gör små ingrepp. Jag har ännu inte lärt mig operera. Men vi studerar vidare på dessa kurser.

— Nu bygger brigaden djurstall. Då måste jag vara med i planeringen och se till att de bygger så att djuren kan få värme under vintern. Annars blir djuren sjuka. Jag måste också se till att det byggs hygieniskt så att det blir lätt att hålla rent. Jag måste också kontrollera hur hushållsgrisarna behandlas. Jag är ansvarig för alla djur.

— Djuren har ju olika sjukdomar precis som människorna. Lunginflammation och tuberkulos till exempel. De behandlas. De senaste sex dagarna har jag hållit på att bekämpa parasiter. De måste ständigt kontrolleras. De måste utrotas. Jag har gett tabletter och undersökt såväl brigadens djur som de privata hushållsgrisarna. Hushållen betalar mig ingenting för detta.

— Om djuren blir allvarligt sjuka då måste jag avgöra om de kan botas eller måste slaktas. Det gör jag tillsammans med en mer utbildad veterinär från staden. Likaså måste jag fatta beslut om folk skall få äta köttet av djur som måste nödslaktas eller om köttet skall förstöras. Det är mitt ansvar.

— Jag får samma arbetspoäng för detta arbete som veterinär som jag fick för jordbruksarbete. Förra året fick jag 2 800 arbetspoäng. Då var jag bortrest en tid. Min mor är mycket gammal nu. Jag begärde tillstånd att få ledigt och fara för att hälsa på henne. I sådana fall får vi alltid ledigt. Det är självklart.

— Det finns sådana som säger att det är ett smutsigt arbete att sköta sjuka djur. Men ordförande Mao har sagt att man inte skall vara rädd för smuts och träck. Det är rätt. Ordförande Mao har påpekat att det är nödvändigt att utveckla kreatursskötseln, Därför skaffar vi alltfler djur och därför studerar jag hela tiden.Hans hustru Chi Mei-ying är fortfarande brigadens barnmorska. Det har hon varit sedan hon genomgick sin första kurs 1958.

— Arbetet har varit framgångsrikt. Nu dör inte längre de nyfödda. Förr dog 60 % av alla nyfödda. Det gamla sättet att föda barn var ohygieniskt. Det var därför farligt både för barnen och för modern. Det fordrades en hel del upplysning i början. Men numera är det inte längre något problem med bamafödslama. Nu förstår kvinnorna varför hygienen är viktig. Jag förlöser alla kvinnor här i byn nu.

— Jag är ansvarig för spädbarnsvården. Jag lär kvinnorna. Det är renligheten som är viktig. Kläderna måste vara rena, händerna måste vara rena, maten måste vara ren. Det är med renlighet som sjukdomarna bekämpas. Det är genom renlighet som spädbarnen nu överlever.

— Nu förstår också kvinnorna. I varje fall förstår de flesta kvinnor att det bör vara 3—4 år mellan varje

havandeskap. Hälsan tar skada av för täta havandeskap. Förut var det många kvinnor som hade täta havandeskap. De flesta förstår nu att det är skadligt.

— Men man måste fortsätta att sprida upplysning. Förr var det ju en del män som talade mot preventivmedel. Det var lättare att övertyga kvinnorna. Men nu talar inte ens några män mot preventivmedel. Alla säger nu att de är överens. Men det är en del familjer som inte tänker sig för. Det händer ju olyckor också. Dem får man tala med. Det gäller ju kvinnornas hälsa också. Nu har kondomerna blivit mycket billigare än för sju år sedan. Nu kostar de bara 1 yuan för 100 stycken. Det finns ingen som inte har råd med det.

— Svårare är det med annat. Det finns många gamla dåliga seder som måste bekämpas. Det finns sådana som inte tvättar kläder tillräckligt ofta. Det finns sådana som inte är tillräckligt försiktiga med maten. Alla sköter inte sina latriner på rätt sätt. Latrinen skall vara ren och den skall vara luktfri. Man skall täcka med torr jord. Det får inte bli flugor. Vi har vunnit en del i hygienarbetet men inte allt. Därför måste man ständigt föra propaganda mot de gamla dåliga sederna. Att inte sköta latrinerna, det är en gammal dålig sed. Hygienen är en politisk fråga. Därför måste vi göra mer arbete för att få alla latriner rena och luktfria. De gamla dåliga sederna sitter djupt men vi bekämpar dem helatiden och det blir bättre för vart år. Vi gör nu detta arbete under studiemötena. Att studera Mao Tse-tungs tänkande är en bra metod. Goda saker kan lovordas. Många människor har under dessa studier kommit till insikt om att också latrinerna är en politisk fråga. På så sätt har de använt Mao Tse-tungs tänkande och kunnat omvandla sig.

Det kanske inte verkar sensationellt att jordbrukarna i en ar-betsbrigad i norra Shensi bildar sjukkassa och att de går i kurser och utbildar sig och tar ansvar för förlossningar och genomför hygienkampanjer och bekämpar gamla dåliga seder och hävdar att latrinerna är en politisk fråga.

Men i verkligheten är det en sensation. Så ser en revolution ut.Den stora kritiken i Liu Ling

Särskilt i sovjetisk press har det skrivits att kulturrevolutionen skulle ha ”slagit sönder partiet”. Säreget nog har upprördheten över detta i hög grad delats av pressen i de kapitalistiska länderna. Oviljan mot kommunismen har i denna press kunnat förenas med viljan att slå vakt om de kommunister som nått ”beslutsfattarenivå”. Detta verkar märkligt. Men det är inte så konstigt.

Det var ledande partimedlemmar som kritiserades i Liu Ling. På andra ställen var det ledande partimedlemmar som avsattes. Men det var kommunister som inledde kulturrevolutionen och de genomförde den för kommunismens sak.

När man talar med kinesiska partimedlemmar om detta då hänvisar de till Mao Tse^tung:

”Alla våra kadrer, vilken rang de än må ha, är folkets tjänare, och vad vi gör, gör vi för att tjäna folket. Hur skulle vi då kunna vara ovilliga att göra oss av med våra dåliga egenskaper?” Frågeställningen för sådana kommunister som Mau Pei-hsin, vilken inledde kulturrevolutionens stora kritik i Liu Ling, var inte om kritiken ”riktade sig mot partiet” utan att partiet — som Marx och Engels sagt — inte kan ha några intressen skilda från proletariatet. Om nu ledande grupper inom partiet börjat upprätta egenintressen, blivit ”beslutsfattare” och börjat skaffa sig privilegier, då representerade de inte längre partiet; blott dess namnstämpel. Det förklarar också varför den kapitalistiska pressen kunde uppfatta dessa makthavare som ”förnuftiga kommunister” och känna solidaritet med dem och rapportera om anarki och inbördeskrig och sammanbrott som de rapporterade från Kina under kulturrevolutionen när dessa makthavare kritiserades av folket.

I Liu Ling hade kulturrevolutionen förberetts genom diskussioner och studier. Rödgardisterna hade kommit till byn och fört med sig ordförande Maos ord och uppmanat till allvarlig kritik.Mau Pei-hsin:

— Ja, när jag första gången träffade rödgardisterna hade jag ingen riktig förståelse för dem. Jag undrade varför de kom hit. Jag undrade vad de hade här att göra. Men jag talade ju med dem. Vi diskuterade detta. Och jag förstod då att de kom hit som ordförande Maos och Centralkommitténs röst.

— Jag hade ju inte läst citaten innan rödgardisterna kom. Jag kände bara till ordförande Maos verk. Men de var

svåra att få tag i. De var dyra också. De var heller inte så lätta att läsa. Därför var det betydelsefullt för mig att få citatboken. Jag studerade den noga. När jag hade läst den tog jag mod till mig och skrev min första väggtidning. Den satte jag upp på muren härutanför.

— Där kritiserade jag Feng och Tsao. De hade inte följt ordförande Maos linje. De hade inte lagt huvudvikten vid spannmålsproduktionen. De hade försummat jordbruket och stirrat sig blinda på snabba inkomster.

— Det var många som kom dit för att se denna väggtidning. De kom från hela brigaden och läste upp den för varandra och började diskutera. Innan dess hade det ju inte varit någon konkret kritik.

— Det fanns ju problem här i brigaden. Vi talade om att lära av Tachai och vi hade sänt Feng till Tachai för att lära men det blev bara ord. Det gjordes inte någonting. Detta hade jag grubblat över. Det var många som gjorde det. Men vi hade inte sagt någonting öppet. Först när rödgardisterna kom och berättade hur de satt upp väggtidningar i Peking och hur de kritiserat de makthavande som slagit in på felaktiga vägar kunde jag fatta mod och själv skriva en väggtidning om förhållandena här i Liu Ling.

— Ända från september månad 1966 hölls många massmöten. Där diskuterade vi. Vi fördömde Liu Shao-chis revisionistiska linje. Vi kallade honom Kinas Chrusjtjov. Vi visste ju vem det var. Rödgardisterna berättade för mig om Liu. Vi talade om honom sinsemellan med namns nämnande. Han var en mäktig man. Men vi följde ordförande Maos linje och hyste ingen fruktan för de mäktiga. Man kan kasta kejsaren av hästen. Därför vågade jag kritisera Liu Shao^chi.

— Liu Shao-chis revisionistiska linje förde till kapitalismens återupprättande på landsbygden. Jag talade på mötena och påpekade att Liu Shao-chi ansåg att landsbygden var efterblivenoch han försummade jordbruket och därför växte avkastningen långsamt. Jag vill tillägga att Liu Shao-chi ansåg att landsbygdens kulturella nivå är så låg och tekniken så efterbliven att massorna inte själva förmår mekanisera. Han menade att allting måste uppskjutas. Det måste gå långsamt. Vi skulle vara så efterblivna och ha så låg kulturnivå att vi bara hade att vänta.

— Jag är kommunist och det var partiet som uppmanat mig att återvända till landsbygden för att arbeta med jordbrukets mekanisering. Jag var inte överens med Liu Shao-chi. Hans inställning var revisionistisk och kontrarevolutionär.

— Vi partimedlemmar studerade de 16 punkterna från Centralkommitténs möte. I den andan mobiliserade vi massorna till kritik. Under dessa diskussioner och massmöten började kadrerna inse att de följt en felaktig linje i sitt arbete.

— Men våra kadrer var inte brottsliga. Det var Liu som varit brottslig. Våra kadrer hade bara utfört hans linje. Genom dessa diskussioner hjälpte massorna kadrerna att inse sina misstag.

— Vi fortsatte denna diskussion ett helt år. Vi diskuterade hur vi skulle kunna ta ett krafttag inom produktionen och främja revolutionen. Vi gjorde många konkreta förbättringar. Vi diskuterade också de olika kadrernas problem. Vi ville hjälpa dem.

— På så sätt började vi med anläggningsarbetet, vi beslöt olika förbättringar av jordbruksarbetet, jag fick i uppdrag att se över det elektriska systemet och förbättra underhållet av vår maskinpark.

— I september, oktober 1967 hade vi kommit så långt att vi kunde enas i princip om att förändra styrelsen. Den skulle förenklas och förenhetligas. Vi diskuterade nu olika kadrer. Vilka som borde bytas ut, vilka som inte borde ha ledande funktioner. Detta gjorde vi nu inte i massmöten utan i små grupper i de olika arbetslagen. Det var ju viktiga frågor. Vem som helst kan ju ställa sig upp och säga att han följer ordförande Maos linje. Men det räcker inte. Det måste diskuteras noga. På så sätt hjälpte vi kadrerna.

— På sommaren 1968 var detta i stort sett klart. Partisekreterare Feng hade följt Liu Shao-chis linje men med massornas hjälp hade han insett sina misstag och visat uppriktig vilja att förändra sig och gett uttryck åt sin beslutsamhet att följa den revolutionära linjen. Därför kom massorna då fram till beslutet atthan kunde fortsätta

att vara en ledande kader.

— Vi förberedde bildandet av Revolutionskommittén mycket noga. Vi hade ju gjort vissa försök att bilda en ny styrelse redan innan juli månad 1968 men diskussionen hade inte varit klar och det hade inte gått.

— Revolutionskommittén bildades slutligen 15 september 1968 med Feng som ordförande. Den har nu arbetat ett år och visat sig duglig. Massorna har uttryckt sitt gillande av Revolutionskommittén. Dessa våra kadrer är bra. Massorna kontrollerar ständigt kadrernas arbetsstil och Revolutionskommitténs arbete. Det gör vi genom regelbundna diskussioner.

— Utkastet till nya partistadgar diskuterade vi många gånger. Både i partimöten och i massmöten. Vi gick igenom det mycket noga. Efter dessa många diskussioner var vi alla mycket glada. De nya stadgarna är bättre än de gamla.

— Vi hade en representant på partikongressen. Det var en fattigbonde från Dadelträdgården. Han hade studerat ordförande Mao mycket bra. Massorna sände honom till Peking. Han valdes av partimedlemmarna. Massorna kan ju inte rösta i partifrågor. Men de diskuterar och ger sina åsikter. Det är mycket viktigt.

Kao Pin-ying:

— Några personer skrev väggtidningar. Så började kritiken mot kadrerna på olika nivåer. Misstagen påpekades. Några personer menade att Feng inte varit så bra. Han skulle inte ha följt den revolutionära linjen. Han skulle heller inte ha deltagit så aktivt i kroppsarbetet. Men de flesta menade nog att Feng i huvudsak var bra. Han hade ju arbetat flera decennier för revolutionen. Ordförande Mao har lärt oss att bedöma en kader utifrån hela hans historia.

— Steg för steg insåg de som kritiserats sina misstag. Om massorna inte kommit med kritik hade de inte kunnat se sina misstag. Därför vågade kadrerna göra självkritik. Det är ju så att kadrerna skall tjäna folket; de får ju inte bli herrar.

— Jag vet hur det var för jag blev ju själv kritiserad. I början hade jag en felaktig inställning till denna kritik mot mitt arbete. När folk ställde sig upp på möten och sade att jag misskött det och misskött det och gjort fel där och gjort fel här och att jaginte heller följt den riktiga linjen, då blev jag mycket olycklig. Jag tyckte det var orättvist då jag arbetat så hårt. Jag tyckte kritiken var felaktig. Jag fann det svårt att stå ut med att höra dem tala om mig på mötena. Men jag insåg att jag faktiskt gjort fel. Och jag läste ordförande Mao. Vi är ju folkets tjänare. Vi måste våga ta emot öppen kritik. På så sätt kunde jag vinna en bättre arbetsstil. Därför måste jag säga att kritiken hjälpte mig även om den först kändes svår. Och när vi diskuterat hela frågan grundligt och jag gått igenom mitt arbete och accepterat att bli kritiserad och gjorde självkritik och insåg mina fel, då gav mig massorna sitt förtroende och jag återvaldes till kassaförvaltare.

— I början av kulturrevolutionen kom väggtidningarna och det hölls många möten för att kritisera kadrerna. Där gjorde kadrerna självkritik. Det var möten var tredje dag. Var och en i hela brigaden har talat på dessa möten. De har talat många gånger var. Ingen i hela brigaden har varit tyst. I början var det många som var ovana att tala. De hade aldrig talat offentligt.

— Men under kulturrevolutionens gång fick de alla mod att yttra sig på möten. De förstod att kulturrevolutionen bara kunde genomföras till slutet om alla sade sin mening och lade fram sina åsikter på öppna möten.

— Eftersom nu alla yttrar sig har antalet möten minskat. Först till ett möte var femte dag och sedan till ett var tionde dag. Nu har vi studiemöten två gånger i månaden. Nu är alla vana vid att tala offentligt. Även kvinnorna.

— Innan kulturrevolutionen litade vi kadrer inte riktigt på massorna. Vi uppträdde som om det egentligen var vi som visste bäst. Och det var många som satt tysta på mötena och vi trodde att det räckte om vi talade. Nu efter kulturrevolutionen har allt det förändrats. Nu litar vi på folket. Nu är det massorna som har makten. De beslutar i alla viktiga frågor. De diskuterar allting. Det är nu massorna som tagit ledningen.

— Det är riktigt det som skett. Förut fanns det många olika parallella organisationer även om de formellt alla leddes av partiet. Nu är det bara Revolutionskommittén. Det är en enhetlig ledning. Det innebär mindre administration. Den kan massorna kontrollera. Det är mer folkmakt. Massorna talar nu öppet om allting och har mer att säga till om än tidigare. Det är ordförande Maos linje.Chi Chung-chou:

— Förr när skolorna leddes av undervisningsbyrån i Yenan hsien då flyttades lärarna hit och dit. Det var inte bra. Det är bättre för barnen att lärarna är kvar. Jag var lärare inne i Yenan ett tag. Nu är jag tillbaka här i Liu Ling. Nu efter kulturrevolutionen är det ju massorna själva som beslutar om lärarna. Det blir bättre så.

— Hela året 1966—1967 var det en kulturrevolutionär kritik här i Liu Ling skola. De revolutionära lärarna och eleverna kritiserade den felaktiga skolpolitiken. Den bestod i att betygen fick avgöra. Vi uppmuntrade eleverna att studera för att komma sig upp i samhället. Vi utbildade klättrare och folk som ville bli berömda. Det var fel.

— Jag vet det, ty jag upplevde det som en stor lycka och en stor framgång för min lärargärning var gång någon av mina elever togs in i Yenan Mellanskola. Jag strävade efter att så många som möjligt skulle gå vidare till högre studier och det innebar att jag gav eleverna allt större och större hemläxor och drev dem att arbeta allt hårdare och hårdare. Detta gjorde jag för deras eget bästa menade jag.

— Jag brydde mig inte om ordförande Maos riktlinjer för skolarbetet. Jag var fångad i det förflutnas ideologier.

— Sedan när kritiken började reste sig eleverna i min klass, alla, varenda en och kritiserade mig. Det var mina bästa elever som började. Och Li Chi-shen som gått vidare till Yenan Mellanskola och som jag var så stolt över kom tillbaka och kritiserade mig. Nu är han lärare här. Men då när de kritiserade mig kändes det mycket bittert. Jag hade ju trott att jag var en god lärare. Nu stod alla mina elever upp, både de gamla eleverna och de elever jag hade just då och alla kritiserade de mig.

— Jag var inte tillräckligt medveten då. Jag förstod inte. Då började eleverna läsa ordförande Mao med mig och så småningom insåg jag mina misstag. Det var ju inte så att jag varit en dålig lärare i den meningen att jag misskött min undervisning eller slagit elever eller skrikit åt dem. Men själva inriktningen på mitt arbete hade varit fel. Jag hade försökt utbilda mina elever att bli bokmaskar. Bakom mina misstag låg en övertygelse som jag aldrig gjort riktigt klar för mig. Den fanns dold inom mig. Den att de bildade är bättre. Att de bildade måste leda.
— Detta innebar att jag egentligen sökt förvandla mina elever till andliga adelsmän som skulle rida på folkets axlar. Det tog tid innan jag insåg detta. Jag kunde inse det endast genom att studera ordförande Mao och jämföra med min egen verksamhet. Då kom jag så småningom fram till insikt om mina misstag. Jag hade drivit eleverna till ett falskt ideal. Ett ideal som motsvarade en feodal värld med lärda ämbetsmän och förtryckta massor. Det var den egentliga innebörden av den stolthet jag kände över att kunna leda vissa elever fram till att komma in i Yenan Mellanskola.

— Och i detta mitt arbete hade jag också kommit att skada många elever genom alltför hårda krav på läxor och alltför hårda krav på intellektuellt arbete. Jag hade fört en grupp elever till att skilja sig från praktisk erfarenhet och verkligt arbete och pressat ned en annan grupp elever genom att få dem att uppleva sig som mindervärdiga. Ja, jag hade skadat deras hälsa genom att ge dem så svåra hemläxor.

— Detta hade jag inte gjort medvetet. Jag hade också följt den allmänna linjen inom undervisningen. Liu Shao-chis linje. Det hindrade inte att jag faktiskt gjort det. Det tog tid för mig att komma till klarhet. Men genom att studera ordförande Mao med hjälp av mina elever insåg jag att min uppgift måste vara att tjäna folket och kunde omvandla mig och fortsätta mitt arbete, nu med elevernas fulla stöd och förtroende odi samman med eleverna.

— Men det fanns också en annan svårighet med kritiken. Det är inte så svårt att välkomna den kritik som är riktig. Det är ju bara en falsk stolthet som står i vägen. Den kan man rätt lätt övervinna. Den verkliga svårigheten var att välkomna även den kritik som var osann och lögnaktig. Det var mycket svårt. Det är ett problem man måste se mycket klart.

— Vissa elever kom med lögnaktig kritik. Det de sade var inte riktigt. Men vad hade hänt om jag hade slagit tillbaka? Det var ju så att min lärarauktoritet — som ju var falsk därför att den trots allt grundade sig på feodal

lydnad och inte på ett proletärt medvetande — hade lett till att eleverna hållit sig tysta. De hade inte kommit med någon kritik. Inte ens den berättigade kritik jag måste ha för att kunna utveckla mig. När så kritiken började under kulturrevolutionen och denna min falska auktori-tet förstördes då stod vissa elever upp och kritiserade mig på ett osant sätt.

— Om jag hade försvarat mig då hade jag kunnat skrämma både dem och andra till tystnad och så förstummat också den riktiga kritiken. Jag tog ordförande Mao till hjälp för att lösa detta problem. Och jag insåg att jag inte skulle slå tillbaka utan låta kritiken — även den osanna — få fritt spelrum. Om vi hade gjort misstag skulle jag lära av kritiken och om jag verkligen inte gjort misstag skulle jag använda också den felaktiga kritiken som ett varningstecken mot framtida misstag.

— Sedan, längre fram under kulturrevolutionen, när alla elever lärt sig tala öppet och kritisera på rätt sätt då klargjorde också diskussionerna vad som var riktigt och vad som var felaktigt och jag förklarade varför den och den kritiken mot mig var oriktig. Jag visade att den inte stämde med fakta. Men jag hade inte använt min auktoritet som lärare och vuxen för att slå tillbaka mot eleverna. Och det var viktigt. Ty så och endast så kunde de utvecklas.

— Som lärare har jag en annan sorts auktoritet nu än före kulturrevolutionen. Nu arbetar vi ju med andra målsättningar. Vi strävar inte efter betyg eller hets eller att skola så kallat bildade. Nu lär vi av varandra.

Lo Han-hong:

— Det förekom ingen kritik och mycket lite diskussion på mötena 1964 och 1965. Det var den officiella politiken som fördes. Många tyckte nog att ledningen var alltför lite intresserad av jordbruket och alltför mycket intresserad av att ta sig in till staden och gå till marknaden men ingen talade om det.

— Sedan kom kulturrevolutionen med väggtidningar och stora diskussioner och var och en skulle öppet säga sin mening. Jag var ju inte kader så jag kritiserades inte. Det var bara det att jag hade blivit så intresserad av nudelfabriken. Det är mycket att lära sig om nudlar. Jag hade skaffat litteratur om nudeltillverk-ning också. Och det fanns några som menade att jag höll mig undan från grovarbetet och grävde ned mig i funderingar om nu-deltillverkning. Men det var ingen kritik. Fast Mau Pei-hsin sade en gång att jag inte ville arbeta på riktigt. Därför arbetade jag mycket på fälten 1967. Särskilt som vi inte behövde så mycket ar-betskraft i nudelfabriken då.

— Så småningom kom vi i diskussionerna fram till att kadrerna var bra och att på det hela taget hade de bättrat sina fel och att vi borde ge dem vårt förtroende och låta dem fortsätta att vara ledande kadrer.

Liu Teh-ching:

— I början tyckte kadrerna att deras misstag hade varit små. De vägrade att acceptera vår kritik. Vi läste upp citat för dem. Vi diskuterade med dem. Vi visade dem att det inte bara var fråga om deras fel men om vilken tendens dessa fel hade; den linje dessa fel utgjorde. Vi ungdomar höll öppenhjärtiga möten med kadrerna och vi kom varandra nära och så hjälpte vi dem att komma fram till insikt. Sedan gick kadrerna till massorna och gjorde självkritik inför massorna.

Ching Chung-ying:

— Det var viktigt med kritiken. Kamrat Tsao hade varit jord-bruksansvarig. Vi äldre bönder tyckte inte att det hade varit bra. Jag gav material till en väggtidning och var med om att sätta upp den. Kamrat Tsao har inte satt politiken i främsta rummet, skrev vi. Kamrat Tsao har gått fel linje och därför har vår jordbruksproduktion inte blivit så bra och vårt arbete har inte gett det resultat det borde ha gett. Det samlades mycket folk och läste detta och alla diskuterade. Vi höll stora möten och kamrat Tsao fick göra självkritik två gånger.

Tsao Chen-kuei:

— Under kulturrevolutionen kritiserades hela styrelsen. Kulturrevolutionen leddes av ordförande Mao,

fattigbönderna och de lägre mellanbönderna reste sig och började intressera sig för statens affärer och diskuterade alla frågor. Vi hade gjort fel. Vi kritiserades för den ekonomiska politiken och för att vi börjat visa ämbetsmannalater.Kvinnor

Li Shang-wa är gift nu. Hon gifte sig år 1966. Hon var då 20 år.

— Vi hade känt varandra i två år när vi gifte oss. Jag valde själv att gifta mig. Han är från Yenan. Han är eldare i badhuset. Vi har en dotter som är två år. Jag arbetar i Femte Arbetslaget.

Liang Shiu-chen är 32 år, hon är medlem av Revolutionskom-mittén. Hon säger:

— Li Shang-was äktenskap var ett problem. Vi söker ju höja äktenskapsåldem för flickorna. Några barnäktenskap har ju inte förekommit i mannaminne. Men vi gör ett aktivt propagandaarbete för att kvinnorna skall gifta sig senare. Det är för att de skall kunna utveckla sig. Vi diskuterar detta med de unga flickorna och för fram ordförande Maos princip om att det inte är så bra med unga äktenskap. Nu gifter sig de flesta flickor vid 22, 23, 24 års ålder. Det är bättre. Men det finns ju olika fall. Och vi hade många diskussioner omkring Li Shang-wa.

— Problemet var att hennes far var sjuklig. Det fanns bara en arbetskraft i familjen och det var Li Shang-wa. Det var svårt för henne. Men när hon gifte sig så hjälpte hennes man till att ta hand om fadern. Det var ju så att Li Shang-wa och hennes man tyckte om varandra och ville gifta sig. Som situationen för familjen var så hade det inte varit rätt att föra propaganda och föreslå dem att skjuta upp äktenskapet. Men i princip har vi genom upplysningsarbete och samtal med flickorna höjt äktenskapsåldem från 18 till så där 22, 23, 24 år. Men det är en fråga om upplysning, det är ju inte en fråga om lag eller tvång.

— Vi fortsätter med det politiska arbetet och upplysningsarbetet också när det gäller familjeplanering. Kondomerna har ju också blivit mycket billigare. Det var ett problem med Lo Han-hong. När han gifte sig år 1963 skaffade han och hans hustru sig genast barn. Och det är ju naturligt. De fick en son. Men sedan skaffade de omedelbart två barn till. Och hans hustru harinte haft möjlighet att arbeta med annat än familjen. Hon har varit med barn och skött spädbarn hela tiden. Så när det tredje barnet fötts då tog vi kvinnor en diskussion med henne. Det var ju inte bra för henne. Hon var helt överens. Hon menade att om man planerade familjen då vore det bättre för mödrarna. Hon ville planera barn och inte bara bli med barn.

— Hon talade med sin man och han var överens. Det berodde också på att männen tagit ett öppenhjärtigt samtal med honom. Han förstod problemet. Och dessa samtal hjälper. På de sista två åren har Lo Han-hongs hustru inte blivit havande.

— Nu har dottern samma rätt som sonen, Förr fick vi kämpa mycket för döttrarnas likavärde. Enligt den feodala seden var ju sonen mycket mer värd. Men det har vi övervunnit nu. Där behövs inte längre någon propaganda. Nu är dottern och sonen jämlikar.

— Under kulturrevolutionen tog vi ett stort steg framåt. Tidigare hade det ju varit så att det varit mest män på alla möten. Det hade funnits kvinnliga aktivister, sådana som Li Kuei-ying. Jag efterträdde henne i brigadstyrelsen som ansvarig för kvinnofrågor när hon flyttade upp med sin man till Yliling år 1964. Men det hade mest varit män.

— Vi tog upp frågan under den stora kritiken. Det var Wang Hsiu-ying från Första Arbetslaget som reste frågan. Det var på våren 1967. Vi fördömde Liu Shao-chis svarta linje att kvinnorna bara kan sköta hushållet. Vi sade att enligt Mao Tse-tung är vi kvinnor halva himlen och då vill vi också delta i all politisk verksamhet och alla beslut.

— Brigaden diskuterade detta mycket. Sedan beslöt massorna att även männen skulle ha skyldighet att ta hand om hushållet. I början fanns det män som stod upp och sade att det inte gick att besluta sådant. Det var ju kvinnoarbete att ta hand om barn. De ville inte. De beskrev hur barnen skriker efter mamma om nätterna. De sade att det inte gick för barnens skull att kvinnorna gick på möten och männen satt hemma. Det var inte bra för

barnen sade de.

— Då ställde vi kvinnor frågan till brigaden; skall vi eller skall vi inte delta i det politiska arbetet? Det var många diskussioner. Vi sade också åt männen att det bara var nyttigt för dem att lära sig ta hand om barn. Till slut hade alla i brigaden blivit enigaoch det beslöts att när kvinnorna gick på möten skulle männen stanna hemma och ta hand om barnen. Ty på så sätt blev det inte bara männen som talade på mötena och beslöt olika saker.

(År 1962 fanns bland 12 medlemmar av brigadens styrelse 1 kvinna; nu finns bland 11 medlemmar av Revolutionskommittén 3 kvinnor.)

— En stor hjälp har de unga intellektuella varit. Dessa unga kvinnor från Peking har särskilt påverkat de unga flickorna i brigaden. De sjunger och skrattar och är inte blyga. De ställer sig upp och talar. De mest aktiva kvinnorna här det är de som är mellan 30 och 40 år. De unga flickorna är också aktiva. De gamla kvinnorna deltar lite mindre, de har svårare att tala offentligt. Men de deltar de också. De unga intellektuella från Peking leder arbetet bland kvinnorna i att studera ordförande Mao. De lär också ut sina sånger. Stämningen i arbetet har blivit bättre av det. De tar alltid upp någon sång.

— Nu studerar alla kvinnor ordförande Mao. Alla studerar flitigt och tillämpar vad de lärt sig. Detta är mycket viktigt. Det är själva grunden för vårt arbete. Det gäller arbetet inom produktionen, det gäller stora saker och små saker. Det förekommer inte så många gräl och personliga motsättningar hos oss men när de förekommer då ingriper vi och söker lösa dem med hjälp av Mao Tse-tungs tänkande. Vi hade till exempel just ett sådant personligt problem just nu. Det var Chang Yu-chen i Andra Arbetslaget. Hon grälade på sin man. Hon grälade mycket. Och hon grälade ofta. Det var inga allvarliga saker. Det var bara småsaker. Men det blev hela tiden stora gräl. Vi tog upp frågan i Revolutionskommittén.

— Vi satte oss ned med Chang Yu-chen och hennes man och läste vad ordförande Mao skrivit om det rätta sättet att lösa motsättningar inom folket. När Chang Yu-chen och hennes man grälade rörde det ju sig inte om en motsättning mellan oss och fienden utan om en motsättning inom folket. Sedan försökte vi till-lämpa vad vi studerat och vi hade en djup och grundlig diskussion och ett uppriktigt tankeutbyte med Chang Yu-chen och hennes man. Efter det så grälar de inte. De verkar vara lyckliga tillsammans. Åtminstone för närvarande.

— Så löste vi en liten fråga med hjälp av Mao Tse-tungs tänkande. Men vi har ju också tagit upp större frågor. Hushållsar-betet är inte så tungt längre sedan vi skaffat kvarn. Men fortfarande vilar mycket arbete på kvinnorna. Det innebär att kvinnornas dagsverke blir mindre än männens och att de får färre arbetsdagar. I genomsnitt arbetar kvinnorna ungefär 200 dagar om året i produktionen. Ordförande Mao har sagt:

”1 och med bonderörelsens uppkomst har kvinnorna på många platser börjat organisera föreningar för landsbygdens kvinnor, de har fått en möjlighet att räta på nacken och de äkta männens auktoritet blir darrigare med varje dag. Med ett ord sagt, hela det feodalt-patriarkaliska systemet och dess ideologi sviktar med bondemaktens tillväxt.”

Han har också sagt:

”För att bygga ett mäktigt socialistiskt samhälle är det av största vikt att väcka kvinnornas breda massor till att delta i produktivt arbete. Män och kvinnor måste erhålla lika lön för lika arbete inom produktionen. Verklig jämlikhet mellan könen kan förverkligas endast under processen för hela samhällets socialistiska omvandling.”

Den nya kvarnen bidrar till att kvinnorna befrias från det tunga hushållsarbetet. Men vi diskuterade vad mera vi kunde göra. Och då utgick vi från ordförande Maos grundprincip om att lita till egna krafter. Efter grundliga studier av ordförande Mao och ordentliga diskussioner beslöt vi oss för att inrätta en kooperativ systuga. Det är ju kvinnorna som syr familjens kläder och det är ett svårt och tidsödande arbete.

— På våren 1967 vände vi oss till brigaden, vi fick 2 mu jord att bruka. Där odlade vi spannmål. För denna spannmål köpte vi en symaskin. Nu har vi tre symaskiner. I systugan arbetar en man och två kvinnor. Mannen är skräddare och kan skära till. Kvinnorna lär sig av honom. Det är brigaden som betalar deras löner och brigaden

håller systugan med tråd. Där betalar vi med arbetspoäng. De räknas av vid årsmötet. Byxor för en vuxen kostar 2 arbetspoäng, jacka för en vuxen kostar 2,5 arbetspoäng. Byxor och jacka tillsammans för en sexåring kostar 2,5 arbetspoäng. Om man jämför med den tid det tar om man för hand skall sy kläder åt barnen — 3 dagar för byxor och jacka, alltså ungefär 18 poäng — då kan man se hur vi här genom att lita till vår egen kraft befriat kvinnorna från ännu en del av hushållsarbetet och gjort det möjligt att nå mer verklig jämlikhet.Wang Yu-lan var 39 år, hon var medlem av Revolutionskom-mittén.

— Jag hade varit flitig i jordbruksarbetet så 1965 valdes jag in i brigadstyrelsen. Men jag sade ingenting på mötena. Jag var självisk. Jag hade mitt hushåll och mina barn att ta hand om. Jag tänkte på mina egna privata intressen och blev inte aktiv i styrelsen.

— Det var ingen som kritiserade mig under kulturrevolutionen. Men genom att studera ordförande Mao förstod jag hur fel jag gjort när jag suttit tyst på styrelsens möten och tänkt på hushållet i stället för på statens affärer. Innan kulturrevolutionen hade kvinnorna varit alltför bundna av det egna hemmet. Då diskuterade vi att vi måste intressera oss för statens affärer lika mycket som männen. Under dessa diskussioner blev min medvetenhet högre.

— Nu studerar vi kvinnor ordförande Mao. Vi läser tidningar och diskuterar. Förut var det bara männen som diskuterade under vilopauserna på åkrarna. Nu diskuterar också vi kvinnor. Under kulturrevolutionen har 9 kvinnor lärt sig läsa. Men för oss äldre som inte gått i skolan är det svårt. Men de unga kvinnorna studerar med oss och lär oss läsa ur ”Citat ur ordförande Maos verk”. De unga kvinnorna säger att vi kvinnor måste vara beslutsamma. De säger också att vi kvinnor måste studera så vi kan arbeta flitigt. Därför läser de med oss och hjälper oss att förstå tecknen.

— Min svärmor är mycket gammal. Hon är sjuttio år. Jag har två flickor som går i skolan. När de kommer hem läser de ur ”Citat ur ordförande Maos verk” för sin farmor. Hon har blivit mycket lycklig över detta. Hon säger: ”Jag kanske dör snart men jag är glad att jag fått höra ordförande Maos röst.”

— Innan kulturrevolutionen talade jag inte på brigadstyrelsens möten. Det hände också att jag inte gick på dem. Men nu deltar jag i alla diskussioner. Om någon ställer ett förslag så säger jag som andra min mening om det är rätt eller fel. Nu diskuterar jag vad som är lämpligt att odla och vad som är mindre lämpligt och ger min uppfattning.De unga intellektuella

Atmosfären i Liu Ling hade förändrats. Staden hade ryckt närmare. Det hade varit stilla och tyst om kvällarna för sju år sedan. Nu däremot sjöngs det när mörkret fallit. Det spelades på munspel och runtom i byn skrattades och pratades det. Nere på vägen hördes röster. Det var ungdomarna från Peking och Sian som var i byn för att omvandlas. Men de förändrade byn genom sin blotta närvaro.

Intellektuella och stadsbor av olika slag finns nu ute i Kinas byar för att omvandlas genom arbete och omskolas av fattigbönder och lägre mellanbönder. Hur många det rör sig om vet jag inte. I västlig press figurerar en siffra på 25 000 000 men den kommer egentligen från Förenta Staternas konsulat i Hongkong, och de ansvariga i Kina säger att den siffran är helt gripen ur luften. Antalet — vilket det nu är — saknar också egentligen intresse. Ty det rör sig ju om många olika grupper.

Sedan flera år har stadsbor återvänt till sina hembyar. Det är sådana som Mau Pei-hsin som på partiets uppmaning lämnade staden och flyttade tillbaka. De utgör en mycket aktiv kraft ute i byarna. Mau Pei-hsin tillhör — utan att ha någon befattning — påtagligen de politiskt och ekonomiskt drivande. Det är kring honom — och veteraner från Folkets Befrielsearmé som Wang You-nan, läkaren — som byns ungdomar och de unga intellektuella från Peking och Sian samlas om kvällarna för att diskutera.

Sedan finns en stor grupp ansvariga funktionärer och experter av olika slag som nu arbetar och studerar ute på landsbygden. De arbetar inte på landsbygden som straff. De är heller inte där för all framtid. De är där för att omvandlas. De har suttit på kontor och varit beslutsfattare och tappat kontakten med den kinesiska verkligheten. Att detta i västlig och sovjetisk press framställs som bestraffning finner jag intressant. Det rör sig ju ompersoner

som suttit på höga förtroendeposter; att politiker som sitter på höga poster får återvända till sitt ursprung och åter kan uppleva hur folk har det — det kan inte jag se som straff.

I Liu Ling fanns inga sådana höga kadrer. I Liu Ling fanns blott ungdomar och studenter. De var sammanlagt 18 stycken. Men de utgjorde två helt olika grupper som var i Liu Ling på olika villkor.

Den ena gruppen bestod av akademiker. De hade just avlagt sina examina. De var 5 stycken, tre män och två kvinnor, alla från Sian. De var mellan 24 och 27 år. En matematiker, en väg- och vattenbyggare, en ekonom, en agronom och en lärare. De erhöll alla sin ordinarie månadslön, 46 yuan, från staten och betalade brigaden för mat och husrum. Med undantag för agronomen — som kanske skulle stanna i området — var de alla där för något år av omskolning.

De gjorde nytta i Liu Ling. Under ledning av agronomen hade de lyckats få fram den första bomullsskörden i området. Denna tillämpade vetenskap innebar att jordbrukarna i Liu Ling — och omgivande brigader — nu i framtiden hade möjlighet att odla bomull. Tidigare hade alla försök misslyckats i området. Antingen frös det om man planterade för tidigt eller också tog frosten bomullen om man planterade för sent. Frosten kommer ju tidigt till Liu Ling. Redan från 6 oktober är det nattfrost.

Men det var inte så att de hade rest till Liu Ling för att lära bönderna jordbruk. De hade kommit för att själva genom arbete kunna omvandlas och därmed bli i stånd att lösa sådana problem som detta med bomullsodlingen.

Li Hai-tsai sade på tal om de teoretiska studiernas betydelse:

— Allteftersom fruktodlingen utökas behöver vi fler personer med specialutbildning. Vi diskuterar ju alla frågor på våra möten. Vi diskuterar gödslingen. När och hur mycket. Vi diskuterar hur vi skall ympa och hur vi skall beskära. Vi har just diskuterat oss fram till att de stora äppelträden behöver gödslas två gånger per år. Vi har erfarenhet, vi behöver också utbildning.

— Vi fick sända tre medlemmar till en jordbruksteknisk försöksstation här i distriktet. Nu har vi begärt att få utbilda fler. Revolutionskommittén har diskuterat frågan och ytterligare tre skall utbildas. De lär först vad dessa tre specialister vi redan har vet om insektsbekämpning och gödsling och ympning och så vi-dare. Sedan kan de få praktisera och lära på försöksstationen. Men de får inte mer lön för detta. Studierna leder inte till högre lön för samma arbete. Och hela tiden förbinder vi detta med studiet av Mao Tse-tungs tänkande. Det här har gett oss goda resultat. Ty dessa våra specialister har ett stort kunnande redan när de börjar studera.

— Annat är det med sådana som bara suttit i skolan. De har läst och läst men de har inte lärt sig vad de bort lära sig och de kan inte använda sin läskunskap i praktiken. Tidigare när Liu Shao-chis linje var förhärskande så studerade ungdomar för att bli ämbetsmän. De som studerat och läst ansågs överlägsna dem som inte gått i högre skolor. Men nu har vi i grund krossat dessa falska teorier. Vi visade detta i praktiken under kulturrevolutionen. Vi hämtade ut några studenter som gått på jordbrukshög-skolan i Sian och studerat fruktodling i flera år och vi sade åt dem: här är fruktträden, visa oss nu vad ni vet!

— Då visade det sig att de bara stod där och inte kunde göra någonting. De kunde bara tala om sina teorier och dessa teorier var bara torra ord. När det kom till praktiken då hjälpte deras teorier dem inte och våra egna specialister som vi utbildat här hos oss visade sig överlägsna.

— Då tog jag ett samtal med dessa studenter. De erkände att de varit förgiftade av Liu Shao-chis idéer och att de trott att de var överlägsna oss bara därför att de studerat vid högskola och vi inte studerat. De hade kommit hit som ämbetsmän. Men när vi visade dem vad deras vetande egentligen var värt insåg de att det inte går att överföra teorier direkt från klassrummet till praktiken. De måste integrera sig med massorna och lära sig arbetet. Först då kan deras teorier bli något värda.

— De var inte dåliga. De gjorde självkritik och började lära av oss.

Gamla fördomar sitter djupt. Ännu under kulturrevolutionen sade många akademiska lärare till sina studenter:

— Kom ihåg att allt kroppsarbete skadar hjärnan.

Det gamla Kina hade haft världens äldsta examenssystem. Det blev en gång förebildligt för Europa. Genom examen på examen sållades de dugliga fram. Till slut återstod endast den verkliga elit som kunde styra landet. Frågan är naturligtvis vad som utgör ”duglighet”. I det gamla Kina hade man visat sin duglig-het genom att behärska den klassiska bildningen och kunna skriva formfulländade litterära essayer. Utbildningens mål var inte att förmedla kunskaper. Den var att forma karaktärer. Den som genomgått denna utbildning skulle inte kunna tänka ”samhällsfar-ligt”; han skulle bli en lämplig ämbetsman i ett byråkratiskt-feodalt samhälle. Den gamla kinesiska utbildningen tjänade detta syfte på ett utmärkt sätt.

Det brukar dock sägas att det gamla kinesiska mandarinsystemet gav också den fattigaste pojke sin chans. Om han bara studerade och var duglig skulle han kunna stiga till rikets högsta poster. Det är en lögn som knappast ens är vacker. Professor Wolfram Eberhard gjorde en gång en statistisk undersökning på 10 000 mandarinbiografier från olika perioder.

Under mer än tvåtusen år var den härskande klassen ”jordägare ... som samtidigt är bildade och i egenskap av ämbetsmän håller politikens ledning i sina händer. Därifrån stammar alla lärda och de flesta av Kinas härskarfamiljer. Teoretiskt kunde var och en som tillhörde det lägre ståndet (bondeståndet) stiga upp i detta skikt när han avlagt de statliga examina . . . men ... praktiskt taget ingen har på detta sätt stigit socialt.”

Det kinesiska examenssystemet var ett instrument genom vilket den härskande jordägarklassen kunde behålla såväl makten som makten över tänkandet. Efter befrielsen förändrades läroplanerna: men systemet levde kvar i nya former. Betygshets, examina, prövningar, elituniversitet. Resultatet blev vad man kunde vänta — det blev den tidigare härskande klassens barn som lyckades bäst, fick de högsta betygen, kom till universiteten, blev experter, skulle leda landet. Det behövdes ingen ”orättvisa” för att makten skulle behållas i de familjer som haft den i tvåtusen år. Det räckte med betyg och examina.

Tian Yuan-chao från Peking, 18 år, son till en bilreparatör, hade varit en av de tidigaste rödgardisterna i sin skola, 131: a Mellanskolan. Nu hade han bosatt sig i Liu Ling. Han hade själv varit vad lärarna kallade ”en lysande elev” men han sade:

— Betygen bestämde allt. De delade eleverna i ”goda” och ”dåliga”. De ”goda” eleverna med höga betyg skulle gå till ”fina” elituniversitet som Pekinguniversitetet. De ”dåliga” eleverna med lägre betyg skulle gå till ”dåliga” universitet. Lärarna brydde sig bara om betygen. Och lärarna ville att så mångaelever som möjligt skulle till de ”fina” universiteten. Ty det gav lärarna ära. För att vinna den äran försökte de tvinga fram höga betyg. De genomförde ständiga skrivningar och de gav ständiga hemläxor. Men vilka fick dåliga betyg? Det var oftast arbetare-barn och barn till bönder. De fick dåliga betyg. Dem brydde lärarna sig inte om. De gav ingen ära. Vi kritiserade detta bittert. Det var Liu Shao-chis linje.

Under kulturrevolutionen hade hela detta skolsystem med dess betygshets och poängjakt, dess skrivningar och examenstänkande krossats av eleverna. De hade insett — i enlighet med Mao Tse-tungs tänkande — att det inte räckte med att förändra kursplanen; själva sättet att studera måste förändras för att det inte skulle bli en härskarklass som tog ledningen igen.

Dessa akademiker var nu i Liu Ling för att omvandlas av det hårda arbetet. De skulle hjälpas övervinna föreställningen att intellektuellt arbete var finare än kroppsarbete. Ty endast när de övervann denna föreställning kunde de förmå utföra verkligt intellektuellt arbete. De skulle hjälpas övervinna föreställningen att det var skadligt att arbeta. Övervinna den själviskhet och självupptagenhet som skolan med sin kamp alla mot alla för betyg och poäng hade ingett dem. De ville själva komma ut till byarna. De hade ju själva rest sig mot skolsystemet och krossat det. Nu skulle de omvandlas.

Att slå sönder ett dåligt examenssystem är inte detsamma som att vända sig mot studier. Det fanns inget ”anti-intellektuellt” i denna revolt. Revolutionen gick vidare och skolan omvandlades från en skola avsedd för ett byråkratiskt samhälles behov till en skola anpassad till det samhälle man nu byggde upp. Det utbildningssystem

som nu utformades över hela Kina grundade sig på det arbete som en gång utförts i Yenan av Lin Piao i enlighet med Mao Tse-tungs riktlinjer.

Den andra gruppen ungdomar i Liu Ling utgjordes av 5 pojkar och 8 flickor från Peking. De var mellan 17 och 20 år och hade gått ut mellanskolan. De hade nu flyttat till Liu Ling. De var där för att stanna. De skulle bli medlemmar av brigaden. Feng Ghang-yeh sade:

— Det är lite besvärligt för dem i början, men det ordnar upp sig. I början visste de ingenting och hade svårt för att arbeta. Nu går det bättre. Många hade hemlängtan. De var ju bor-ta från familjen. Därför ser vi till att de åker hem och hälsar på. Sedan när de återkommit har hemlängtan försvunnit. Det första året får de ingen arbetspoäng. Det vore orättvist, ty de kan ju ingenting. Det tar lite tid att lära sig arbeta. I början hade de inte kunnat klara sig om de måst leva på vad deras arbetsinsats berättigade dem till.

— Därför ersätter staten brigaden för deras mat och husrum. Brigaden får ungefär 200—300 yuan för var och en för det första året. Därtill betalar staten en fickpeng på 10 yuan i månaden till ungdomarna.

— Men de börjar bli ganska bra och vid nästa årsmöte kommer vi att föreslå att de får arbetspoäng och blir helt vanliga medlemmar.

Ghing Chung-ying sade:

— Ungdomarna från staden måste ju lära sig allting från början. De vet ju ingenting när de kommer. Därför ser vi till att de deltar i alla arbeten. De arbetar i grönsakslagret och i fruktträdgården, de hämtar gödsel, de arbetar i nudelfabriken, de arbetar med skörden och tröskningen och de får utföra anläggningsarbeten. På så sätt får de en allsidig kännedom om jordbrukstekniken.

— De hade svårigheter de måste övervinna. Vi hämtar ju folkskit från stadens latriner. I början hade många stadsungdomar svårt för detta. De fick kämpa med sig själva för att förmå sig arbeta i latrinerna. De var helt enkelt rädda för folkskit. Sedan lärde de sig arbetet, blev kunniga och nu är det inga problem. De har ändrat sig ty de ville ändra sig.

Mau Ke-yeh sade:

— Dessa studerande, de kommer till mig och vill att jag skall berätta för dem. De vill höra om revolutionen här i norra Shensi. De vill höra om Hu Tsung-nan. De har kommit för att lära av våra erfarenheter.

Liu Teh-ching sade:

— Vi försöker hjälpa dem att verkligen rota sig här. De hade vissa tendenser att gå omkring och grubbla över sina familjer. Det löste vi genom att diskutera frågan på ett ideologiskt plan. Det fanns ungdomar som hade det svårt med arbetet. Några vågade inte gå upp i bergen och arbeta. De tyckte det var alltför arbetsamt. Vi studerade Mao Tse-tungs tänkande med dem. Efteratt ha läst om kamrat Bethune och hans hängivenhet mot andra och obegränsade ansvarskänsla i arbetet kunde de övervinna sin felaktiga inställning till att arbeta uppe i bergen. Ty vad innebar det att gå upp i bergen för att arbeta mot att som kamrat Bethune lämna sitt land och resa över halva världen för att osjälviskt offra sig för det kinesiska folket?

— Nu efter ett år har deras känslor förändrats, de är som ett med massorna här. Det är inte bara något de säger, de visar det i handling. När barnen är sjuka då tar de hand om dem som om de vore deras egna syskon. De känner för kollektivets egendom och de är nu en del av brigaden. Därför kommer de att få arbetspoäng och bli som alla andra.

Dessa ungdomar från Peking har kommit för att stanna i Liu Ling. Inte för en månad och inte för ett år utan för hela livet. De skall bosätta sig där. Själva förändras de av detta. Men de bidrar också till att förändra byn omkring sig. Samman med Mau Pei-hsin och byns egna ungdomar utgör de redan en pådrivande kraft i utvecklingen.

Staden har kommit närmare. Byns horisont — som ännu för sju år sedan var begränsad till de närmaste

provinserna — har plötsligt under kulturrevolutionen kommit att omfatta hela Kina. För sju år sedan var det bara några få personer som varit ens i Sian, provinshuvudstaden. Nu är byns isolering helt sprängd.

Dessa ungdomar hade begärt att få komma hit till det gamla befriade området. Det hade sagts — i väst — att de var tvungna. Att de egentligen var ovilliga. Nå, Kina är stort och det finns väl sådana som varit ovilliga att flytta ut till byarna. Men de är inte många. Ty det vore verkligen att felbedöma all ungdom om man inte ser att just detta liv i Liu Ling är lockande. Att det är en stor frihet.

Kiang Shu-ying var arton år. Hon sade:

— När jag gick ut mellanskolan ansökte jag hos skolans revo-lutionskommitté att få komma hit. Alla i min klass skulle ut på landet. De ansökte om olika platser. Vi hade ju sett dem när vi gjorde våra långa marscher. Jag hade ju varit här. Jag ville tillbaka hit. Jag ansökte gång på gång och till slut fick jag tillstånd. När vi förändrar landet då förändrar vi oss själva. Vi tar av oss våra fina kläder och tar på oss de grova arbetskläderna. Vi lär av fattigbönderna här i Liu Ling. Vi lär oss arbeta och vi läross vad revolutionen egentligen är. Vi propagerar också för Mao Tse-tungs tänkande. Vi hjälper de gamla kvinnorna att lära sig läsa. Vi läser för dem. Vi är här för att bli jordbrukare av nytt slag.

Vad man nu gör i Kina det är att bryta ned de kulturella barriärer som skilde ”intellektuella” och ”folk”, som skilde stad från land. Ungdomarna omvandlas i Liu Ling. Men de kommer också med nya idéer och omvandlar Liu Ling.”Vi gjorde uppror”

Liu Shiu-mei var 25 år. Hon var från Fuping och hade gått ut Nordväst-Kinas Ekonomi och Finansinstitut i Sian. Hon hade specialiserat sig på bankaffärer och internationell ekonomi. Hon hade avlagt examen och var nu i Liu Ling på omskolning genom arbete.

— Det var den 3 juni år 1966 som vi började kulturrevolutionen på vårt institut. Då hörde vi att Peng Chen avsatts som borgmästare i Peking. Vi blev mycket lyckliga och organiserade omedelbart en demonstration. Vi demonstrerade utanför partihögkvarteret i Sian och ropade: ”Ned med den handfull makthavare i partiet som går den kapitalistiska vägen.” Vi kunde se dem bakom fönstren. Det var en stor demonstration utanför partihögkvarteret.

— Nästa dag kom en arbetsgrupp med partirepresentanter till vårt institut. De var uppskrämda och slog hårt mot oss. De sade att vi var kontrarevolutionärer och att vår demonstration hade varit partifientlig och att det fanns onda agenter bland oss.

— De använde hela partiets auktoritet mot oss. Men vi samlades i klassrummen och diskuterade ut hela frågan bland oss själva. När vi gjort det fann vi att vi hade rätt. Då förstod vi också att det måste vara något mycket sjukt med partiorganisationen i Sian.

— Arbetsgruppen försökte då låsa in oss och hindra oss att ta kontakt med andra studenter i andra skolor. Då barrikaderade vi oss i klassrummen och läste ordförande Mao. Partiets representanter handlade inte i enlighet med Mao Tse-tungs tänkande. Vi studerade citaten noga och sedan öppnade vi eld mot parti-representanterna och avslöjade dem. Vi gjorde uppror.

— Vi skrev väggtidningar mot arbetsgruppen från partiet. Hela vårt institut blev ett hav av väggtidningar. Vi organiserade oss i grupper, tog fråga för fråga och avslöjade dem i grund.— Efter det att vi gjort uppror och enat hela institutet — med undantag för den lilla klick som gick den kapitalistiska vägen — kunde vi kasta ut arbetsgruppen ur institutet. Vi drev ut dem. De flydde. Vi uppfostrade oss själva när vi gjorde uppror.

— Sedan kom de 16 punkterna (Centralkommitténs resolution 8 augusti 1966, som drog upp riktlinjerna för kulturrevolutionen och stödde de revolterande studenterna. J. M.). Vi blev så lyckliga så vi grät. Ordförande Maos hjärta var med oss. Det hade vi trott hela tiden, men nu visste vi det. Därefter började vi utbyta erfarenheter med andra revolutionära grupper och alla monster flydde.

Kiang Shu-ying, 18 år, hade gått ut mellanskolan i Peking och hade nu bosatt sig i Liu Ling:

— Det var i början av år 1966 som jag hade fått tag i ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”. Jag och mina kamrater började genast läsa den. Det stod så mycket i den som vi aldrig hört förut. Men skolans ledning försökte undertrycka oss. De ville inte att vi skulle läsa ordförande Mao på egen hand och de ville inte att vi själva skulle diskutera; de ville bara att vi skulle skaffa oss höga betyg på gå i fina universitet.

— Men vi fortsatte att läsa i ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”. Sedan började vi fråga lärarna och ledningen för skolan varför de inte handlade enligt ordförande Mao. Vi frågade varför det var så mycket som skedde som inte stämde med ordförande Maos ord. Hur kunde detta komma sig när lärarna hela tiden talade om ordförande Mao? Då kallade man in oss till förhör. Man sade: ”Ni är dogmatiker”. Man förbjöd oss att läsa ordförande Mao på egen hand. Det måste alltid vara någon ansvarig lärare med. Men vi brydde oss inte om deras förbud utan fortsatte att studera i ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”.

— I början var det inte så många rödgardister i skolan. Vi hade organiserat oss i små grupper men vi började kalla oss rödgardister först när vi hörde från andra skolor om hur de bildat röda garden. När vi gjort det sände partikommittén en arbetsgrupp till oss. Den förbjöd oss att lämna skolan, den förbjöd oss att diskutera med folk på gatan, den förbjöd oss att sätta upp väggtidningar på gatorna. Den undertryckte de stora friheterna. Då gjorde vi uppror mot dem. De kallade oss partifiender och små dogmatiker. Vi höll stora debatter på skolan. Jagdeltog. Vi sade: Vi är ordförande Maos Röda Garden och vi gör uppror mot allting som är falskt och felaktigt.

— Då höll arbetsgruppen oss inlåsta i skolan så att vi inte kunde komma ut på gatorna och träffa folk och tala med dem. Och arbetsgruppen trampade på oss och sade att vi ingenting begrep för vi var unga. Men vi svarade dem att rätt och fel avgörs inte av ålder. Den som är ung kan ha rätt och den som är gammal och har auktoritet kan ha fel. De var vuxna och de kom från partiet och de hade auktoritet och ledande ställningar och vi var unga. Men vem som hade rätt och vem som hade fel det kunde bara avgöras genom ordentlig diskussion. Och vi läste ordförande Mao och vi talade om för dem alla de fel de begick.

— Det kom ingen och talade om för oss hur vi skulle handla. Det fanns ingen order. Det fanns ingen ansvarig som ledde oss. Men vi hade fått ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk” och vi läste ordförande Mao och vi diskuterade noga vad han sagt och rätt och fel är inte frågor som avgörs med kommandoord. Vi visste att vi gjorde rätt när vi gjorde uppror mot skolans ledning och vi visste att vi gjorde rätt när vi gjorde uppror mot arbetsgruppen från partiet ty de handlade inte i enlighet med ordförande Mao. Det kunde var och en själv se genom att studera ordförande Mao. Vi visste att vi gjorde rätt och att ordförande Mao var med oss ty vi hade läst hans skrifter som lärarna sökt undanhålla oss och undertrycka och vi hade diskuterat dem noga.

— Sedan efter den 16 augusti 1966 då ordförande Mao tagit emot rödgardisterna blev vi allt fler och revolutionens vågor slog allt högre.

Li Chi-shen, 24 år, som är son till Li Hsin-chen och som år 1962 gick i mellanskola i Yenan, var nu tillbaka i Liu Ling igen. Han var lärare i Liu Ling skola och undervisade klass 5 i språk och klass 2 i matematik och var gymnastiklärare för alla klasser:

— Jag gick i 4 :e Mellanskolan i Yenan sedan år 1961. Det var ett intemat. Jag var styrelsemedlem i ungdomsförbundets grundorganisation på skolan. Våren 1966 arbetade vi med att organisera kritiken av de reaktionära filmerna och romanerna. Det var egentligen en förberedelse för kulturrevolutionen.

— Det var i början av år 1966 som jag fick ”Citat ur ord-förande Mao Tse-tungs verk”. Sedan i april spred vi den bland ungdomsförbundets medlemmar. I juni kunde man köpa den i bokhandeln i Yenan.

— Efter den 18 augusti 1966 organiserade vi oss till Röda Garden. Massorna uppfostrade sig själva och alla ledare valdes underifrån. Det var den 20 augusti vi organiserade oss. Jag valdes inte till någonting. Det var dock en hel del kamrater från ungdomsförbundet som valdes. När vi började var vi 400. Sedan organiserade vi alla 1 000 eleverna i vår skola. I början hade vi varit lite snäva. Det hade varit fel.

— Vi kritiserade de felaktiga metoderna i vår skola. Vi sände ut propagandagrupper för att diskutera med folk. Vad vi framförallt diskuterade var att klasskampen fortsatte även under socialismen. Vi pekade på faran av att

olika fientliga element grävde in sig i statsapparaten och att proletariatets diktatur kunde omvandlas till en borgerlig diktatur. Vi pekade på utvecklingen i Sovjetunionen. Vi propagerade Mao Tse-tungs tänkande. Vi gick ut i byarna och vi gick direkt in i förvaltningsorganen inne i staden och vi förde diskussioner. Vi använde vår skola som bas och därifrån spred vi oss till olika håll. Vi sände grupper av rödgardister till olika delar av landet. Vi bidrog genom vårt propagandaarbete att resa fattigbönderna och arbetarna till kritik.

— Vi organiserade oss själva till grupper som gjorde långa resor över landet. Under dessa resor mötte vi kamrater från olika delar av vårt land och vi diskuterade och lärde av varandra.

— Efter resorna gick vi ut i fabrikerna för att integrera oss med massorna. Jag gick till traktorstationen i Yenan. Om dagarna arbetade jag och om kvällarna gjorde jag revolution. Hela vår grupp arbetade på detta sätt. Efter en månad återvände vi till skolan för att fullfölja kulturrevolutionen inom skolan. Då valdes jag till sekreterare för skolans rödgardistbrigad. Min huvudsakliga uppgift blev då att organisera mottagandet av alla de tusentals rödgardister som kom till Yenan.

— Vi hade upprättat ett nät av mottagningsstationer runt om i landet. Rödgardisterna som gjorde sina långa marscher skulle ta med sig pengar och kuponger. Men alla gjorde det inte och det fanns många praktiska problem som måste lösas. Det bor ju 40 000 människor här i området. Men ibland var det 80 000 rödgardister som var här på en gång. Sammanlagt kom mer än600 000 rödgardister till Yenan på sina långa marscher. Så det var ju en hel del praktiska frågor att arbeta med.

— Nu propagerar jag Mao Tse-tungs tänkande här i Liu Ling. Det är inte bara att läsa upp ett citat. Det är nödvändigt att förklara orden och ordens innebörd och att förklara tankegången och att utnyttja citatet i praktisk tillämpning.

Wang Shih-chieh, 20 år, har gått ut Yenan Mellanskola. Nu var hon lärare i Liu Ling skola. Hon hade klass 4.

— Den andra långa marschen gjorde vi i januari 1967. Vi var nio stycken i gruppen. Både pojkar och flickor. Vi hade meddelat kommittén i vår skola att vi skulle gå till Peking och hade fått ett introduktionsbrev från dem. Vi gick mot öster. Det var vinter och kallt. Vi hade tjocka vadderade kläder. Trots detta var det kallt. Vi tog oss över Gula Floden och fortsatte genom Shansi. När vi gick över Wutaiberget var det snöstorm och folk sade att man inte kunde gå över. Men våra viljor var som järn. Vi höll upp ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk” och ropade ut citaten mot berget under det att stormen ven kring oss. Vi ropade:

”Var beslutsamma, frukta inga offer och övervinn alla svårigheter för att vinna segern.”

På så sätt tog vi oss över berget i vinterstormen och kom till Hopeiprovinsen. Där hörde vi att ordförande Mao skulle ta emot rödgardister om några dagar. Vi blev förtvivlade. Vi skulle inte hinna fram till Peking i tid för att bli mottagna av ordförande Mao. Då sände man lastbilar för att ta upp oss. Vi kom till Peking i tid. Där stannade vi sedan i tjugo dagar denna gång. Då var de långa marscherna över och till slut sände man oss tillbaka till Yenan med lastbilar.

Kao Yi-chin, 27 år, väg- och vattenbyggare. Han var nu i Liu Ling för omvandling. Han var partimedlem sedan år 1964 och hade varit sekreterare i ungdomsförbundets grundorganisation vid sin högskola när kulturrevolutionen började:

— Partimedlemmarna var mer ideologiskt skolade. Därför var det de som tog initiativet till att bilda Röda Garden och de som hjälpte fram massornas kritik. På min högskola var vi tio stycken som började organisera Röda Garden. Men det var inte så att vi därmed automatiskt blev ledare. Alla ledare på alla nivåer valdes av massorna.— Det var år 1965 som vi hade fått ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk”. Då delades den ut i partiet. Senare spreds den i ungdomsförbundet och så småningom kom den i bokhandeln.

— I september 1966 valdes jag till ledningen för rödgardisterna i min högskola. Då sändes jag som vår representant till Peking. Dit kom jag samman med rödgardister från olika delar av landet. Där togs vi emot av ordförande Mao. Där sammanträffade vi också med kamrater från Centralkommittén. Chou En-lai och Chen Po-

ta talade med oss och gav oss mycket viktiga instruktioner från ordförande Mao. Vi måste gå samman med arbetare och fattigbönder. På egen hand kan studenter inte segra. Ungdomen måste ut till fabriker och jordbruk. Jag var delegat till detta möte från vår högskola. Därefter reste vi till alla delar av Kina och utbytte erfarenheter med rödgardister på olika orter.

— Jag gjorde två långa marscher. Vi var sju i min grupp. Vi gjorde upp våra resroutter på ett planmässigt sätt. Det var ju ingen anarki. Även om det fanns några som bara gick. Andra resan gjorde vi till fots. Då gick vi till Chengtu och Chunking. Vi gick till fots därför att Mao Tse-tung hade uppmanat oss att lära under resorna och verkligen gå genom landet.

— Kulturrevolutionen var en lång process. I juli 1967 kunde vi upprätta Revolutionskommittén i vår högskola. Men det var olika på olika ställen. Där situationen var god behövdes inget maktövertagande. Men på vissa håll var det nödvändigt att ta makten med våld från den lilla handfull som gick den kapitalistiska vägen.

— I själva Sian dröjde det med Revolutionskommittén. Det gavs svårigheter. Vi sändes till olika enheter för att hjälpa dem med kulturrevolutionen. Vi sändes som representanter med mandat från vår egen kommitté. Utan skriftligt mandat gick det inte. Man får inte glömma att klassfienden var aktiv och försökte nästla sig in. Jag sändes till partikommittén i Sian. Jag ingick i en grupp som hade till uppgift att hjälpa dem med kulturrevolutionen och försöka se till att kritiken fördes på ett riktigt sätt. Vår uppgift var inte att leda arbetet. Vi kom inte som något slags överordnade. Vår uppgift var att hjälpa fram kritiken mot ledningen. Vi kritiserade partiledningen i Sian för att den inte följt ordförande Maos revolutionära linje.Ma Hai-hsiu sade:

— Det blev en stor förändring när rödgardisterna började komma hit i augusti 1966. De kom vandrande från Peking och många andra platser. De propagerade Mao Tse-tungs tänkande och läste upp många artiklar för oss och berättade om. vad som hände i landet.

— Hos mig bodde fem ungdomar. De var alla från Peking. De var hövliga och hjälpsamma. De frågade mig mycket om mitt liv. De ville lära sig av mig och andra gamla fattigbönder.

— Man kan säga att kulturrevolutionen i Liu Ling började med rödgardisterna. De kom hit och talade med oss och frågade om allting i byn och läste Mao Tse-tung för oss och vi kunde jämföra Mao Tse-tungs ord med verkligheten.

— Rödgardisterna hjälpte oss att organisera möten där vi fritt kunde ta upp alla frågor och säga vad vi ville för att på det sättet komma fram till vad som var rätt och vad som var fel. Vi tog med deras hjälp upp de praktiska frågorna.

— Den största frågan som kom upp alldeles i början av den kulturrevolutionära stora kritiken var frågan om grönsaksproduktionen.Kina: Revolutionen går vidare

Det är kväll och kallt när Liu Teh-ching skall komma tillbaka. Hon har varit i Peking för tjugoårsjubileet. Nu har hon telefonerat från Hwangling att hon är på väg hem.

Alla skolbänkar har burits ut på skolgården. Tsao Ghen-kuei och Hsueh Si-chun placerar ut bänkarna. Ställer dem i rad efter rad. Mau Pei-hsin har ordnat med belysning. Han har dragit ledningar tvärs över gården. Nu hänger glödlampan ovanför talar-bordet. Den svajar i nattvinden. Han har satt upp högtalaren och Tsao Chung-fong provar mikrofonen.

Man har satt upp ordförande Maos porträtt i fonden och från alla brigadens byar samlas man på skolgården. Också geologerna från Sian som håller på med undersökningar bortom Hutoma by har kommit. Man väntar på Liu Teh-ching.

Det är en ung flicka. Hon gick ut Liu Ling grundskola år 1962. Hon är från Hutoma by. Hon tillhörde aktivisterna i ungdomsförbundet redan före kulturrevolutionen. Under kulturrevolutionen var hon en av dem som kritiserade mest aktivt. Hon var en av dem som inledde kritiken mot Feng Chang-yeh och Tsao Ghen-kuei. Nu är hon vice partisekreterare och medlem av brigadens revolutionskommitté.

— Förr kritiserade jag kadrerna. Nu är jag själv kader och det visar sig att jag själv också blir otålig och använder en felaktig ton mot folk. Det var ju en av de saker vi kritiserade mest. Kadrerna var hårda. De talade fränt till folk. De gav order. De var grova. Men nu märker jag att jag själv blir otålig och uppretad när det går sakta.

— Massorna har kritiserat mig för detta. Det har sagts att jag brister i förmåga till tålmodigt politiskt arbete. Men det är inte en nedgörande kritik. Folk talar om dessa brister för att hjälpa mig. De är storsinta och förlåtande.

— Jag kritiserade kadrerna. Nu är jag själv kader och blirkritiserad. Men skillnaden är att då höll kadrerna på att skilja sig från massorna. Nu har massorna kontrollen över kadrerna. Därför blir deras kritik nu vänskaplig och hjälpsam. Jag vet också att jag gör många misstag därför att jag är ung. Men massorna vakar nu över oss kadrer och hjälper oss när vi börjar begå misstag eller börjar uppträda som ämbetsmän. Det är ju så lätt gjort att bli otålig och frän och börja ge order och kommendera. Därför måste massorna ständigt kontrollera kadrerna. Makten får inte glida ur folkets händer.

Nu i kylan och höstmörkret väntar vi alla på henne. Glödlampan svänger i nattvinden och skolgården är packad med folk. Man röker och småpratar. Liu Teh-ching har varit brigadens delegat i Peking under tjugoårsjubileet. Tre gånger har hon sett ordförande Mao. En gång har hon talat med Ghou En-lai. Hon har varit i Peking länge och sett mycket. Detta har hon telegraferat hem. Telegrammet har skrivits med stora tecken på brigadens anslagstavla.

Man slår på trummor när hon kommer. Hon har klivit av bussen vid stora landsvägen och börjar gå mot byn. En liten pojke har vaktat därute vid vägen. När bussen stannade och Liu Teh-ching klev av sprang han till byn för att berätta. När hon gick över bron började man slå på trummorna. Man hälsar henne välkommen och skolgården är en kokande gryta av folk. Hon går fram till mikrofonen:

— Jag har sett ordförande Mao. Han är vid utmärkt hälsa!

Alla hurrar. Man sjunger Sången om rorsmannen. Liu Teh-

ching rapporterar inför brigadens medlemmar. Tiotusen delegater från hela Kina hade inbjudits till Peking under tjugoårsjubileet. Från provinsen Shensi hade trettio av dem inbjudits att bo hos ordförande Mao i Peking.

— Han bor inte i lyx. Han lever enkelt. I hans trädgård odlar han inte blommor. Han odlar majs och kinesisk kål. Även i sin livsföring är ordförande Mao ett föredöme för oss fattigbönder och lägre mellanbönder.

I denna kalla höstnatt talar en flicka inne på en skolgård bland Shensis lösskullar. Det är en flicka från Hutoma by. Hennes ansikte lyses upp av en tjugofemvattslampa. Lampan hänger i en tråd spänd mellan skolgrottorna. Den svänger i vinden och flickan talar om ordförande Mao och alla lyssnar till henne; gamlamän knotiga av arbete, skolbarn, husmödrar, ungdomar. Och flickan talar inte om ordförande Mao i allmänhet. Hon rapporterar inför medlemmarna som sänt henne. Hon berättar om besök på fabriker och skolor, om diskussioner med olika delegater, om möten med olika Centralkommittémedlemmar och vilka frågor som ställts och hur de besvarats. Detta är ingen tom ceremoni. Det är en rapport till de medlemmar som sänt henne.

Det är här ute i Kinas karga inland man kan se hur djupt revolutionen nu plöjer. Och det är här — på en skolgård bland lösskullama sent en höstkväll — som. Kinas framtid avgörs.

Kina är inget ”underutvecklat” eller ”efterblivet” land. Denna gång besökte vi industrier och vetenskapliga institutioner. I dammfria lokaler tillverkade man halvledare för telekommunikation och i observatoriet i Nanking visade unga forskare de inhemska satellitspåmingsapparater som automatiskt kartlade spion-satelliternas banor över Kina. Inom område efter område söker Kina nu uppnå — och överträffa — den vetenskapliga och teknologiska världsnivån.

Men Kina var ett utsuget och utplundrat land där folkets stora massa hölls nere i förtryck och elände. Det är där, bland de hundratals miljonerna ute i byarna, som det avgörs om Kinas revolution skall kunna föras till slutet eller om även den skall degenerera och avsätta ett tunt makthavande och privilegierat skikt över en undertryckt massa.

De gamla i byn hade ju talat om det forna eländet — men också om svårigheten att resa sig till kamp mot eländet. Revolutionen hade inte varit enkel eller rätlinjig. (Se ”Rapport från kinesisk by.”) De hade talat om segern — men också om de många offren. Och varje framsteg efter segern år 1949 hade vunnits under kamp för att övervinna svårigheter och motsättningar.

Men denna kamp, dessa svårigheter och motsättningar hade inte varit en isolerad företeelse i Liu Ling by eller i området kring Liu Ling. Förhållandena kunde vara olika, människorna var olika i olika delar av Kina, men grunddragen var desamma.

Byarna hade varit isolerade. År 1962 hade gamle doktor Kao berättat om sina minnen från kejsarrikets fall:

— Sedan berättades för oss att vi nu kallades Republiken Kina och att Chingdynastin var slut. Det var allt. Vi var bara jordbruksfolk och vi gick sällan till staden och talade aldrig om så-Liu Ling skola är nu en enhetlig sjuårig skola. De fem första klasserna är grundskola; klass sex och sju är lägre mellanskola, Denna reform genomfördes i oktober 1968. Dessförinnan hade skolan sex klasser.

Skolan har 268 elever från hela

brigaden. 168 pojkar och 100 flickor. Alla barn i brigaden går i skola. 1 hela området har nu skolplikten kunnat genomföras. Före kulturrevolutionen fick föräldrarna bidra till kostnaderna för uppvärmning och dricksvatten (5,50 yuan per läsår), dessa avgifter harnu avskaffats och endast undervis-ningsavgiften om 1 yuan per elev och termin kvarstår. Man hoppas inom kort kunna avskaffa denna. Brigaden bygger nu nya lokaler åt skolan. Skolan har inte varit stängd under kulturrevolutionen, men från september 1966 till ja-

nuari 1967 användes lokalerna för inkvartering av besökande rödgardister och diskussioner mellan dessa, skolans elever och skolans lärare. Sedan januari 1967 har undervisningen fortsatt plan-enligt.

Skolan var tidigare underställdundervisningsbyrån i Yenan hsien. Den är nu underställd Revolu-tionskommittén. Alla beslut, un-dervisningsplaner, lovdagar, anställning av lärare etc. kan fattas av Revolutionskommittén. Den direkta ledningen av skolan handhas av en sjumannakommitté un-

der ordförandeskap av Revolutions-kommitténs ordförande Feng Chang-yeh. Direkt ansvarig är skolkommitténs vice ordförande Hsueh Si-chun som är ordförande för Fattigböndernas och Lägre Mellanböndernas Förbund i Liu Ling och medlem av Revolutions-kommittén. I skolkommittén ingår en elevrepresentant och en lärar-representant. Lärarrepresentanten är den tidigare (februari 1966 till oktober 1968) överläraren Liu Chen-jung. Överlärarbefattningen avskaffades när skolan övergick från undervisningsbyrån till Re-

volutionskommittén. Skolan har tio lärare och en kock. Åtta av lärarna erhåller sin lön från de statliga myndigheterna. Denna lön är densamma som förr (beräknad efter utbildning och tjänsteår). Kocken och två av lärarna — tidigare rödgardister som nu fåttlärararbete, flickan Wang Shih-chieh, 20 år och pojken LiChi-shen 24 år, son till Li-Hsin-chen, betalas av brigaden enligt gängse dagsverkesvärdering. Man diskuterar nu att överföra även de andra lärarna till brigaden. I så fall kommer staten att betala mellan-

skillnaden mellan dagsverkesvär-deringen och de tidigare fastlagda statliga lönerna. Att skolan övertagits av brigaden innebär att lärarna ej längre flyttas kring i området av undervisningsbyrån utan — i normala fall — stannar i samma skola. Det innebär ocksåatt man ej behöver ansöka hos myndigheterna för att ge eleverna skördelov etc.

Undervisningsformerna är ännu under diskussion. Man experimenterar med olika metoder. Riktlinjen är att förbinda teori och praktik. Man provar nu olika läroböc-

ker. Vissa drag är dock redan klara; alla betyg har avskaffats. Likaså alla hemläxor. Eleverna har inte bara rätt att hjälpa varandra under skrivningar och dylikt, de har skyldighet att hjälpa varandra. Alla i klassen skall gå vidare till nästa klass. Elever med stu-diesvårigheter får inte bli kvarsit-tare eller stötas ut ur klassen. Det är kamraternas och lärarnas skyldighet att hjälpa dem. Eleverna skall inte tävla med varandra ty det grundlägger en felaktig livsinställning.

De äldre fattigbönderna deltar

direkt i undervisningen. De undervisar i klasskampens historia och berättar om hur utvecklingen varit i Liu Ling. När Hsueh Si-chun undervisade i klassmedvetande för sjätte klassen redogjorde han också för Mao Tse-tungs tal på nionde partikongressen. Det har ännu in-\tK*4 *! h* t it

liiflliillliii

tWi'

ii

¿«iliill C %m%tk

te publicerats. Men skoleleverna diskuterar det.

Den gamla pionjärorganisationen hade upplösts. I dess ställe hade trätt Unga Rödgardister. Läraren Tsao Chung-fong sade att orsaken var att pionjärorganisationen varit byråkratisk och aukto-

ritativ. Nu valde medlemmarna direkt sina förtroendemän. Förut hade de tillsatts uppifrån. En annan olikhet var att de Unga Rödgardisterna leddes av Mao Tse-tungs tänkande.

Då skolreformen var helt ny hade ännu inte några elever gått utsjunde klass. Frågan om de högre studierna var därför inte avgjord. Men man menade att efter skolans slut skulle alla elever gå ut i arbetet inom brigaden. Något slutbetyg skulle inte förekomma. Senare kunde fattigbönderna och de lägre mellanbönderna (alltså ar-

betskamraterna inom det arbetslag där ungdomarna arbetade) avgöra vilka som lämpade sig för vidare studier.

Mao Tse-tungs tänkande leder skolarbetet:

”Utbildningstiden bör förkortas och utbildningen bör göras merrevolutionär och vi får inte längre tillåta att våra skolor och högskolor domineras av borgerliga intellektuella.”

”För att den proletära revolutionen inom utbildningen skall kunna genomföras är det nödvändigt att den leds av arbe-

tarklassen; arbetarnas massor måste delta i revolutionen och i samarbete med kämparna från Folkets befrielsearmé skapa en revolutionär trippelallians med aktivisterna bland de studerande, lärare och arbetare i skolorna, som är beslutna att ge-nomföra den proletära revolutionen till slutet. Arbetarnas propagandalag skall stanna i skolorna för framtiden och delta i genomförandet av kamp-kritik-omvandlingens uppgifter och de skall alltid leda skolorna. På landsbygden skall skolor-

na ledas av fattig- och lägre mellanbönderna-arbetarklassens mest pålitliga bundsförvanter.” Inställningen till ungdomen uttrycks med Mao Tse-tungs ord: ”Världen tillhör er, likaväl som oss, men i den slutliga analysen tillhör den er. Ni unga människ-skor, fyllda av energi och livskraft, står i livets blomning, liksom solen vid åtta-eller-niotiden om morgonen. Vårt hopp vilar på er . . . Världen tillhör er. Kinas framtid tillhör er.”

”Hur bör vi bedöma huruvida en ung människa är en revolu-

tionär? Hur kan vi veta det? Det kan endast finnas en norm, nämligen huruvida hon är villig att förena sig med arbetarnas och böndernas breda massor och i praktiken gör det eller inte. Om hon är villig att göra det och verkligen gör det,är hon en revolutionär; annars är hon en icke-revolutionär eller en kontrarevolutionär. Om hon i dag förenar sig med arbetarnas och böndernas massor, då är hon i dag en revolutionär; om hon i morgon slutar att göra det och vänder om

och förtrycker folket, då blir hon en icke-revolutionär eller kontrarevolutionär.”Chi Mei-yingChang Chung-liang

Chi Chung-chou Feng Chang-yeh

Hsueh Si-chun Kao Pin-ying Kao Yi-chin

Liang Shiu-chen Li Chi-shen

Li Hai-tsai

Li Shang-wa

Li Shiu-mei

Liu Chcn-jung

Ma Hai-hsiu Mau Ke-yeh

Mau Pei-hsin

Tsao Chen-kuei Tsao Ghung-fong Wang You-nan

Fu Hai-tsao

Kiang Shu-ying

Lo Han-hong

Tian Yuan-chao

Wang Yu-landant som kejsare och regering. Ingen människa skulle ha vågat göra det. Aldrig såg vi dem heller. Ämbetsmännen i närmaste yamen vakade över oss och där var samma människor efter revolutionen som före revolutionen.

Det var den sociala revolutionen som sprängde denna isolering. År 1962 hade Gamle Sekreteraren, Li Yiu-hua, berättat om mötena på trettiotalet:

— Vi hade många politiska massmöten på den tiden. Vi hade möten om Sovjetunionen och på de mötena kom kadrer och sade att vi lärt av dess erfarenheter hur man skall göra en revolution. Också sovjetregeringen hade börjat med bara några få gevär. Vi hade möten där vi talade om hur hela mänskligheten skulle befrias från allt förtryck och alla olyckor och all nöd och alla människor skulle bli som bröder och leva som jämlikar i hela världen. Vi hade möten om imperialismen och vad imperialisterna gjorde i Kina.

Också nu höll man möten om internationella frågor. Möten till stöd för Vietnams folk i dess folkkrig mot angriparna från Förenta Staterna. Möten om Albanien. Möten om Palestina. Men det var inte bara möten. Viktigare var att hela diskussionen om de egna problemen i Liu Ling fördes med jämförelser och exempel från utlandet. När man diskuterade de två linjerna i Liu Ling använde man utvecklingen i Sovjetunionen som exempel på hur det kunde gå om folket förlorade makten över sin revolution. Feng Chang-yeh sade:

— Vi arbetar för världsrevolutionen. Vi arbetar inte för oss själva, vi arbetar inte bara för vårt kollektiv, vi arbetar inte bara för Kina, vi arbetar för att alla världens folk skall bli fria och de andra folkens kamp är en kamp också för vår framtid.

Det var inte bara någonting Feng Chang-yeh sade. Det sades i olika ord av alla. Det var heller ingen fras. Genom revolution och kulturrevolution hade Liu Ling helt sprängt byisoleringen och tagit steget ut i världens politik.

Det hade nu gått tjugo år efter den landsomfattande segern. Dock hade den störtade jordägarklassen ännu inte försonat sig med sitt nederlag. Li Hsiu-tangs hustru — vars svärfar ägt halva dalen, vars bror hade låtit halshugga Tung Yang-chens far och själv blivit avrättad efter befrielsen — vandrade utför bygatan. Hon var klädd i sammet och hade örhängen av guld. Varjehennes steg var en demonstration. När folk såg henne komma såg de rakt igenom henne.

Li Hsiu-tang hade själv heller inte gett upp. Våren 1967 hade han och hans äldste son förbannat bönderna. De hade tidigare trott att de skulle kunna återvinna sin makt. Sonen Li Ta-min, 22 år, hade förbannat Ching Chung-ying och sagt:

— Förbannelse över dig och alla fattigbönder. Denna jord tillhör oss. I tjugo år, under hela mitt liv, har ni förtryckt mig. Men jorden är min.

Jordägarna glömmer inte att de ägt jorden. Men ännu år 1962 hade Li Hsiu-tang kunnat hoppas att hans familj skulle återta sin makt på ett fredligt sätt. Det var hans barn som gick vidare till högre studier. Det var han som gift bort sin dotter med ungdomsförbundets sekreterare i brigaden, Lo Han-hong. Han började åter få förbindelser.

Under kulturrevolutionen hade allt detta förändrats. De flesta av hans barn hade tagit avstånd från honom och dragit upp en skarp gräns mellan sig och föräldrarna. Det är ju inte så i Kina att folk döms till klassursprung.

— Sin härkomst kan man inte välja; men vilken linje man följer, det kan man välja.

Om de drar en skarp gräns och uppriktigt tar ställning mot sin familj så är också kontrarevolutionärens barn accepterade.

Man döms inte efter sina föräldrars handlingar; man bedöms på eget handlande. Det gäller för såväl kontrarevolutionärers barn som barn till revolutionära hjältar.

De ansvariga kadrerna i brigaden hade inte varit fiender till revolutionen så som Li Hsiu-tangs hustru vilken var gång hon visade sig demonstrerade mot revolutionen och fattigböndernas makt. Varje hennes steg på bygatan, klädd i sammet och med smycken av guld, var en demonstration mot kollektivet. Man vände sig inte om efter henne. Man sade ingenting till henne. Hennes demonstration var maktlös, därför användes heller inte maktmedel mot henne.

Men de ansvariga kadrerna hade slagit in på en väg som steg för steg förde bort från revolutionen. De var inte kapitalister. De ville inte kapitalism. Men de hade börjat vandra en väg som ledde till att folket skulle förlora greppet om staten och att kapitalismen skulle erövra Kina inifrån.Det som gör att Mao Tse-tung är så betydelsefull att han kan betraktas som den tredje efter Marx och Lenin är att han ställde och löste problemet med hur folket efter revolutionen kan säkra revolutionen. Hur man kan förhindra att revolutionen urartar och folket åter blir en förtryckt massa. Att Chrusjtjov efter Stalins död förmådde slå in på den väg han slog in på berodde ju på att folket i Sovjet inte hade greppet om staten, inte bestämde politiken och därför inte kunde vaka över de ledande.

Kulturrevolutionens seger hade i Liu Ling inneburit att massorna återtagit den makt som apparaterna hade börjat lirka ur deras händer. Administrationen hade förenklats. Investeringarna höjts. Inkomstfördelningen ändrats. Tryggheten hade blivit större. Sjuk-kassereformen hade genomförts. Produktionen hade ökat och med dess ökning hade folkets standard ökat.

Ching Chung-ying sade om grönsakslagets ökade produktion:

— Folkets tänkande har förändrats och fälten bär rikare skörd.

Olika ”experter” tar sådana yttranden till intäkt för påståendet att de kinesiska kommunisterna inte är marxister. Men frågan är mer komplicerad än så.

När de revolutionära arméerna segrat, folkrepubliken utropats, jorden fördelats, jordägarna fördrivits och socialismen blivit möjlig då existerar fortfarande årtusenden av klassvälde som vanor, tankar, traditioner, föreställningar i människomas medvetande. Detta kallas ofta ”den mänskliga naturen”. Man säger: ”Människorna kommer alltid att slåss. Det ligger i den mänskliga naturen.” Man säger: ”Var och en är sig själv närmast.”

Dessa föreställningar ändrar sig inte på en dag. Men de är heller inte ”den mänskliga naturen”. De förvränger och förvrider allt uppbygge. Bönderna sade: ”Fågel Fenix kläcks inte i en hönsgård.” De sade: ”Rikedom och söner, det bestäms av ödet.” Dessa ordspråk stödde Li Hsiu-tang och hans hustru i deras förhoppning om att genom barnen åter kunna erövra sin familjs traditionella makt. Hela detta tänkande utgjorde en mäktig kraft som verkade för att bryta sönder socialismen. Det skapade motsättningar mellan de arbetande. Ty om var och en tänkte på sitt — så som ordspråken sade — då kunde det inte investeras. Då skulle kollektivet falla sönder i härskare och behärskade. Att inse detta är inte omarxistiskt. Det insåg Marx.

(Den som tror att Marx var en platt ekonomisk deterministbör läsa t ex ”Louis Bonapartes 18:e Brumaire”. För att förtydliga det resonemang jag för i detta slutkapitel vill jag hänvisa till ett citat ur det förord Marx skrev till den andra upplagen år 1869:

”Överste Charras öppnade angreppet på napoleonkulten i sitt verk om fälttåget 1815. Sedan dess och särskilt under de sista åren har den franska litteraturen med historieforskningens, kritikens, satirens och vitsens vapen gjort rent hus med napo-leonlegenden. Utanför Frankrike lade man föga märke till detta våldsamma brott mot den traditionella folktron, denna oerhörda andliga revolution och ändå mindre begrep man den.” Ty det förflutna lever och: ”Traditionen från alla döda släktled trycker som en mara på de levandes hjärna.” Det är därför kritiken, satiren och vitsen är ett ”vapen” och inte bara ett ”uttryck”.)

Ordspråk kan inte bekämpas med administrativa medel. Ingen administrativ apparat är ett vapen mot vitsen. Ett talesätt — som har inflytande över människors tänkande och därmed samhällelig makt — kan inte bekämpas med poliser, batonger och läger. Tvärtom, just dessa administrativa apparater, dessa poliser och batonger och läger ger de reaktionära idéerna en verklig materiell makt genom att de undergräver folkets makt. Om inte kineserna hade vetat det förr så hade de kunnat iaktta det i Sovjetunionen.

För att säkerställa socialismen krävdes det en kamp i människomas medvetande. Det krävdes att människorna gjorde sig medvetna om hela den tradition från döda släktled som tryckte som en mara på deras hjärnor. Att de kunde se och bli medvetna om dessa föreställningars sociala och historiska ursprung och nutida betydelse.

Det krävdes att människorna under diskussion gjorde sig medvetna om vad som var riktigt och vad som var oriktigt i de gamla traditionerna. Och att de gjorde sig medvetna om att den tradition som var ”riktig” för Li Hsiu-tang (därför att den kunde hjälpa hans familj att återerövra sin maktställning) var oriktig för Ching Chung-ying. Att rätt och fel inte bara måste bedömas i historiskt sammanhang utan också i klassmässigt sammanhang.

I klassamhället talas om den ”mänskliga naturen” och om ”effektivitet” och om ”lönsamhet”. Det är allmänna begrepp.Då samhället är splittrat i mot varandra stridande klasser blir det ”allmänna” då blott uttryck för de härskandes synnerliga behov.

Mot dessa allmänna föreställningar måste de nya, de frigörande tankarna ställas. Det är därför man i Kina tagit upp kampen mot ”den mänskliga naturen” och mot ”kärleken” och mot ”skönheten”. Inte därför att man är ”mot” kärlek eller skönhet; utan därför att dessa begrepp i sin allmänna formulering blir falska, tjänar den härskande klassen och föröder såväl kärlek som skönhet för folkets stora flertal.

Det var med kulturrevolutionen som Mao Tse-tungs tänkande verkligen nådde ut till hela det kinesiska folket. Och det var med detta tänkande som folket gick till angrepp mot de politiska apparater som börjat förstelna sig till privilegieinstitutioner.

Nu finns ”Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk” i alla hem i Kina. I de flesta hem ute på landet är det den första bok som huset ägt. Var och en läser i den — eller får den uppläst. Det är inget formellt eller rituellt katekesläsande. I alla diskussioner — hur mycket gödsel? — var investera? — hur lösa be-vattningsproblemen? — utgår man från Mao Tse-tung. I alla frågor diskuterar man sig fram. En order, ett beslut från ”högre ort” accepteras inte utan vidare. Man ser till innehållet i detta beslut, diskuterar detta innehåll innan beslutet verkställs. Och i diskussionen skall alla vara med och alla yttra sig.

Det som håller ihop Kina är inte en administrativ apparat. Apparaten har skurits ned. Man fortsätter att skära ned den. Den har uppgifter, men dess uppgift är inte att bestämma över Kina eller vara ett säte för beslutsfattare.

Det som håller ihop Kina är heller inte militären. Den finns. Den är nödvändig. Men den härskar inte över Kina. Bönderna i Liu Ling har nu sedan flera år tillbaka vapnen i sina hem.

Det som håller ihop Kina är diskussionen om Mao Tse-tungs tänkande. Det är därför helt riktigt att säga att åkrarna ger mer skörd därför att människomas tänkande förändrats.

Detta innebär att varje by, varje brigad i hela Kina befinner sig i omvandling, överallt prövas nya vägar. Nya

vägar för skolan, nya vägar för produktionen, nya vägar för inkomstfördelningen. Den ena brigaden är inte den andra lik — även om grundvalen för bägge är Mao Tse-tungs tänkande. Detta har inneburit en frigörelse av det kinesiska folkets initiativförmåga. Besluten kom-mer inte från Peking som beslutsfattarnas beslut. Det kommer allmänna riktlinjer. Sedan experimenteras på olika håll, erfarenheterna sprider sig, man lär av varandra.

Den ”mänskliga naturen” förändras, alla Kinas hundratals miljoner är i rörelse, diskuterar medvetet landets framtid, fattar själva besluten, övervakar de ledande, formar under fortlöpande allmän kritik och diskussion sin utveckling. Ur detta växer en oerhörd kraft.

Kulturrevolutionen är ingen slutpunkt. Den har inte format ett ”bestående samhälle”. Den är inte ett avslutat kapitel: ”Förr kämpade vi på landsbygden, i fabrikerna, på kulturens område och vi genomförde rörelsen för socialistisk fostran. Men allt detta kunde inte lösa problemet därför att vi inte fann någon form, eller metod, som kunde få de breda massorna att resa sig och öppet avslöja våra dåliga sidor, allsidigt och underifrån.” Mao Tse-tung, februari 1967.

”Den nuvarande stora kulturrevolutionen är bara den första. I framtiden kommer det oundvikligen att bli många fler. Frågan om vem som skall vinna revolutionen kan bara avgöras under en lång historisk period. Om saker och ting inte görs på rätt sätt, kan ett kapitalistiskt återupprättande ske när som helst. Ingen partimedlem och ingen människa i vårt land får tro att allting kommer att vara bra efter en eller två stora kulturrevolutioner, eller ens efter tre eller fyra. Vi måste verkligen vara på vår vakt och får aldrig släppa vaksamheten.” Mao Tse-tung citerad i Folkets Dagblad 23—5 1967 ”Vi har vunnit en stor seger. Men den besegrade klassen kommer fortfarande att kämpa. Dessa människor och denna klass finns fortfarande kvar. Därför kan vi inte tala om slutlig seger, inte ens på flera decennier. Vi får inte ge upp vår vaksamhet. Enligt leninismens syn kräver den slutliga segern i ett socialistiskt land inte bara insatser från proletariatet och folkets breda massor inom landet. Den är också beroende av att världsrevo-lutionen segrar och av att det system där den ena människan utsuger den andra avskaffas över hela jorden. Först därefter kan hela mänskligheten befrias. Därför är det fel att tala lättsinnigt om revolutionens slutliga seger i vårt land. Det stämmer inte med leninismen och det stämmer inte med fakta.” Mao Tse-tung, oktober 1968.När därför Liu Teh-ching står på en skolgård bland norra Shensis lösskullar en kall och mörk senhöstkväll och säger att hon just kommit tillbaka från Peking och att hon sett ordförande Mao och alla hurrar — då är detta inte uttryck för någon folkets ödmjukhet inför en ”stor man”. Det är ett politiskt ställningstagande för Mao Tse-tungs tänkande. Den metod — som i kulturrevolutionen — ”kunde få de breda massorna att resa sig och öppet avslöja våra dåliga sidor, allsidigt och underifrån”.

Slutanmärkning

Den som vill veta mer om människorna i denna bok, deras bakgrund, Liu Lings historia, den bör läsa ”Rapport från kinesisk by”.

Den som vill veta mer om klassförhållandena i Kina, om den kinesiska revolutionen, om Mao Tse-tungs tänkande och kulturrevolutionen, den bör läsa:

Mao Tse-tung, Skrifter i urval. (I ett band)

Citat ur ordförande Mao Tse-tungs verk

Lin Piao, Rapport till Kinas Kommunistiska Partis nionde partikongress, april 1969

Register

anmärkning:

Den sinologiskt bildade läsaren har vid detta lag säkert lagt märke till att stavningen av flera namn inte stämmer överens med något i bruk varande transkriptionssystem för kinesiska skrivtecken. Detta kräver en förklaring:

Under min första vistelse i byn år 1962 gjorde jag ett par misstag i transkriptionen av kinesiska namn. Delvis berodde detta på att Pei Kwang-li gjorde en felaktig transkription av namnen. Men det hade varit min skyldighet att kontrollera detta. Transkription av kinesiska namn är inte bara en besvärlig fråga — den är också beroende av kutymen i de olika länderna. Det var inte hennes skyldighet att göra detta. Det var min.

Det var Sten Stenqvist som påtalade felen för mig strax efter nyår 1963. Gun och jag hade då kommit tillbaka till Peking från Yunnan och Sten Stenqvist hade läst manuskriptet till ”Rapport från kinesisk by”.

Jag ändrade inte felaktigheterna. Skälet var att artikelserien från byn redan publicerats i VI. Jag ansåg att det skulle uppstå svårigheter för läsarna om jag ändrade namnen i boken. De skulle då inte hitta. Det var kanske en felaktig bedömning. Men jag får dras med den. Ty jag kan påtagligen inte ändra namnen i denna bok så att de i vissa fall kan bli svåra att återfinna i ”Rapport från kinesisk by”. Det är ju tvärtom nödvändigt att läsaren skall kunna gå tillbaka och jämföra med vad som sades år 1962.

Jag anser heller inte felaktigheterna allvarliga. De rör varken innehåll eller innebörd. De sinologiskt bildade kan jag ju trösta med att i den franska upplagan av år 1964 infördes de korrekta stavningarna (och därefter i de portugisiska, spanska, italienska upplagorna).Kursiva siffror hänvisar till ”Rapport från kinesisk by” (PAN-upplagan).